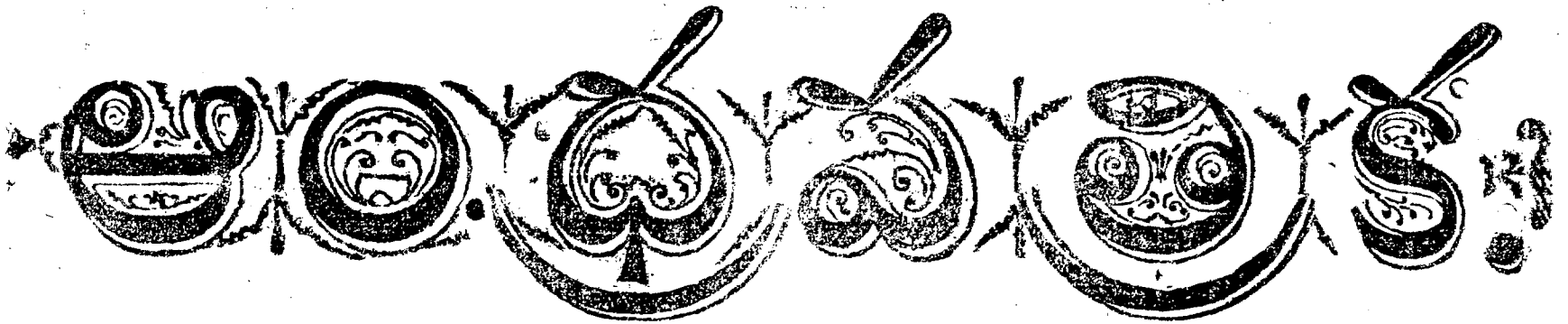

Register No. M. 1118.

Post Box No. 212.

విడివత్రిక 1-3 0-1-6

Telephone No. 544.

౩౧౧౧౦

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 11
సంపుటము ౧౧

చెన్నపట్టణము 1924 వ సం॥ జూన్ నెల 16-వ తేది సోమవారము
శ్రీ రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, శ్వేతమాస శుద్ధ చతుర్దశి ౧౪.

No. 65
సంచిక ౬౫

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

నొప్పు గొప్పవారిచే వేలక వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిధ

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
చర్మపు నొప్పుల బారదోలును, పోట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాఱును.
తగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

నొప్పులకు సంజీవివంటిది

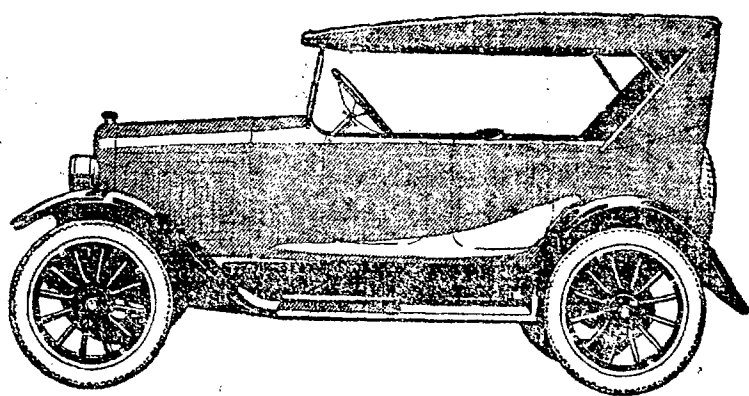
ఈమందును తుద్దగానే చెమట వట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేసును.
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

చక్క-నిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి రు 0-10-0; డజన్ 1-కి రు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.

కొత్తమాడలు 91 ఓవర్లాండు కారు

Overland

ప్రపంచమునందలి కారులలో తక్కువ కరీదు గలదిగ నుండుటకు కారణమేమి?

1. ఈ తరగతికి చేరిన కారులలో "ఓవర్లాండునకు" వెనుక యిరును మిగుల గట్టిగా నుండును.
2. ముందు యిరుసులకు నాలుగు పాయింటులయందు "టిన్ కెస్" మార్కులు, మూడు పాయింటుల యందు "న్యూ డిపార్చర్" మార్కు లుండును.
3. ఈ తరగతికి చేరిన అమెరికా తేలిక కారులలో "ఓవర్లాండునకు" ప్రశస్తమైన బ్రేకు గలదు.
4. "ఓవర్లాండు" బాడి సుపూర్ణముగ ఉక్కుతో చేయబడి యుండుట ప్రత్యేకవిషయము. ఇందువలన ఎట్టి లాభములు గలుగునో భారతదేశమున అనుభవము గలిగిన మోటారిస్టులకు తెలియును.
5. ఇంత వెలగలిగిన ఇతర కారులకన్న "ఓవర్లాండు" ఎనామెల్ ఫినిషింగు శ్రేష్ఠముగ నుండును. ఎనామెలు, ఉక్కుసంఘర్షణమువల్ల ఏర్పడు ఉష్ణమును సుపూర్ణముగ ఉక్కుతో చేయబడిన బాడి మాత్రమే భరింపగలదు.

ప్రత్యేకవిషయములు సత్యములా అను విషయమును పరిశీలింపును. ఇదేధరకు విక్రయించుటకు ఇతరకారుల సైసిఫి కేవలము "ఓవర్లాండు" సైసిఫి కేవలముతో తనిఖీచేసి చూడుడు. "పంచి" గుర్తుగలిగి చాలాకాలము ఉపయోగించుటకు వీలైన కారులను కొనుడు.

విడిభాగములు చౌకగను, భారతదేశమునందు అంతటను ఒకేధర చొప్పున మావద్ద దొరకును.

2

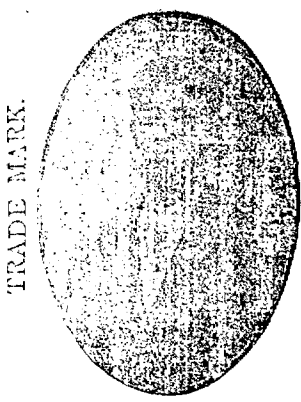
అడిసన్ అండు కో., లిమిటెడ్.,
మదరాసు.

ADDISON & Co., Ltd., MADRAS.

Bangalore & Trichinopoly (Carter & Co.,)

ముప్పనసోమరాజు అండు వీరాజు.

పెద్దాపురము పోస్టు.

విజ్ఞాపన
స్వదేశీయ

REGISTERED

1918 సంవత్సరం నుంచి మేము మనదేశీయ వస్తువులను ప్రోత్సహించుచున్నాము. మా షాపులోనే కట్టడం, కేయిట, గం గలుజేయట మున్నగు పనులను వివిధరకముల

వస్త్రములను అందరినీ చిత్రవిచిత్రమైన జరిసాదా అంచులు కమ్మలతోనే తయారుచేయించి వర్తకులకు తదితరులకు విక్రయించుచుంటిమి. కావనాడలో జరిగిన 88 వ అఖిలభారత కాంగ్రెసువస్త్రప్రదర్శనమున మాబట్టలను ప్రదర్శించినటులను అందరికీములోని పట్టువస్త్రములు అన్నిటిలోనూ ఎక్కువవాణ్ణమే వివిగా అందరకు తెలిసేమున్నది. ప్రదర్శనమును గురించి వ్రాయుచు మాబట్టలను గురించి పీయూష కాంతిభూషణ గారు అమృత బహు పత్రికయందు ఇట్లు వ్రాసిరి:

"... ఇతర కాంగ్రెసుసభ్యులు వారున్న మరెవరైనా ప్రజలకు అన్నిరకములబట్టలను ప్రదర్శించిరి. ఇంకను ఎందరకో కలకు, అందరిని ఇచ్చట ఏకరపుపెట్టుటకు పిలువేను. పట్టువస్త్రములు అనేకరకములు ప్రదర్శించబడినవి. పెద్దాపురం వర్తకులు ముప్పనసోమరాజు వీరాజు గార్లు పట్టుకొత్త వస్త్రములను ధోవతులను వస్త్రగుడ్డలను కొలుగుడ్డలను తలగుడ్డలను చీరలను మున్నగురకములు ప్రదర్శించిరి. పెంకుగూరు అస్సామవారు కూడ ప్రదర్శించిరి "

పట్టువస్త్రములను గురించి వ్రాయుటలో మాకంపెనీయొక్క అడ్డెన్నును రకములను నిపులముగా వ్రాయటమన జేతము స్వదేశీయ పరిశ్రమలలో మాప్రాముఖ్యమును గ్రహించి స్వదేశీ పరిశ్రమల పనిచేయుటగాక, చెన్నపురి రాజధానిలో ప్రతిష్టామునందును మాబట్టలు దొరకును.

కొందరు వర్తకులు తయారుచేయుచున్న రకములలోనే వాణ్యము తక్కువలైన బట్టలను విక్రయించి మారకములని మోసపుచ్చుచున్నారని అందరియొక్క జాగ్రత్తకొరకు మా ప్రతి బట్టయందు వుండేమాటేడ్ మార్కును ఇందున ప్రచురించెదమి.

శ్రీకృష్ణ హోస్టాల్స్ జగ్గయ్య వేట

సెలవులొసక ఈ సెల 10వ తేదీని తెరవబడును. ఇతర హోటలనుండి వచ్చి ఇచ్చట 4, 5, 6 ఫారములలో జేరుచి ద్వారా లకు సగముజీతమును తక్కువచేయించి సహాయమొనర్చుటకు మ. రా. రా. శ్రీ ముత్తైల రాజాగారు దయతో వాదనాను చేసినారు. ఈయనకాశములను వృధాపుచ్చక తగిన విద్యార్థులు ఈ సెల 20 తేదీ లోగా ప్రవేశ దరఖాస్తులు ఈక్రిందివారికి పంపుకొనవలెను.

హెడ్ మాస్టర్.

ఇంద్రజాలమహేంద్రజాలము

ఈ కల్పాగ్రంథములో జగ్గరీ గారే, యోగద్యుష్టి హస్తలక్షణము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము మంత్రశాస్త్రము, భూతదైత్యము, యంత్రములు, అమెరికావారి చీట్లకే తమాషాలు వినిత్ర వినోదకరములు గలవు. ఇంతేగాక భువభృగూ మాయముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీవులలో సమాధియుగట, కిరీరములేని తిలకాయచేత మాటలాడించుట భూమిపైన గజముయెక్కున గాలిలో మనుష్యుని నిధారముగా నిల్పట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథములు చదివిన అత్యున్నతముగా మేజిక్ చేయగలరని గ్యారంటీ యిచ్చుచున్నాము. దీని సెల 4.0.0 లు (211:88.8 పి. ఆర్. బహద్రసం వాయుడు, బంగోలు, గుంటూరుజిల్లా.

కెఫహారియారము

వ్యాసద్వీ 1-కి (6-8.0 (6 దేవుల మందుగలది) 1-కి రు. 2.0-0 ఈ మార్గము వనూతిలకచే జేయబడినది. కగ్గు, జిబ్బరమా, కాంబీన, కైత్యజ్యరము మొదలగువానికి మిగుల సహాయించు 2. దీని వెంటనుంచుకొను మందిది. అమ్మతాండవము జీవో, మదరాసు - జాంబా.

శ్రీకృష్ణ శ్రమము - పెదపాలెం

ధనసహాయముకొరకు విజ్ఞాపి

అయ్య, 1918 జనవరి 10 వ తేదీన, పంచమసంఘము నకు నేనజేయును ద్వేషముతో శ్రీకృష్ణ శ్రమము తెనాళి తాలూకా పెదపాలెం గ్రామమునందు కృష్ణ కాలవయొద్దను స్థాపించబడినది. మొదట చిన్నపాకలగా నుండెను. పంచమబాలబాలి కలకు అన్నముపెట్టి విద్య నేర్పవగాని లాభములేదని యీ 5, 6 సంవత్సరముల అనుభవములన కనుగొనగలిగితిమి. అందులన గత సంవత్సరమునందు భోజనముపెట్టు నేర్పాటుకూడ చేసితిమి. రెండుపూటల జొన్న అన్నము, పప్పుపులుసు, మజ్జిగ పెట్టుచున్నాము. ఒక్కొక్కవిద్యార్థికి సెల 1 కి రు 5.0.0 లు అవుచున్నది. ఇప్పుడు భోజనగృహమునందు 23 రు చేర్చుకొన బడిరి. ప్రస్తుతము యింకా 7 గురిని చేర్చుకొనవలచినాము. కొద్దికోజులలో రెక్కిన విద్యార్థులుకూడ రాగలరు. 8 తరగ తులవరకు విద్య నేర్పుచున్నాము. బోర్డింగులోని విద్యార్థులు గాక, గ్రామమునందలి మాదిగవ లెనుండి 10 మంది బాలబాలి కలవచ్చి విద్య నేర్చుకొనుచున్నారు. బోర్డింగువిద్యార్థులకు నేత, కమ్మరము, వడ్రంగములో యేదోయొకటి నిర్బంధ ముగా నేర్పదలచినాము. మగ్గును నేర్పుటకు ఒక పంతులును నియమించినాము. 12వ తేదీనుండి పని ప్రారంభించగలము. మగ్గును నేర్చేపంతులుగాక ఇద్దరు ఉపాధ్యాయులున్నారు. హెడ్ మేష్టరుకు సెలకు రు 80 లు, సెకండుమేష్టరుకు రు 15.0-0, మగ్గును నేర్చేపంతులుకు సెలకు రు 12.0.0 యిచ్చుచున్నాము. డబ్బుచూచుకొని గాని వడ్రంగము, కమ్మరము యేర్పరచుటకు పిలుచెద.

ఆరు సెలనుండి సెలవరకు సెలకు విద్యార్థికి రు 5.0.0 చొప్పున 10 మంది విద్యార్థులకును, రెండవమేష్టరు జీతముక్రింద రు 15.0-0 లును గుంటూరుజిల్లా సంఘమువారు సహాయము చేయుచున్నారు. వారు చేయుసహాయముకూడ పూర్తియైనది.

80 మంది విద్యార్థులకు అన్నము ఖర్చుక్రిందగాని, ఉపాధ్యాయుల జీతములక్రింద గాని సెలకు రెండుమందల రూపాయలు కావలెను.

ఈ ధనము హిందువులనుండియే రావలెను. పంచమబాలిని యంతకాలమునుండి ఉపేక్షించి, యితరమతములకు నొప్ప జెప్పిన హిందువులే, యిప్పటికైన తెలిసికొని యిట్టి సంస్థలను నిలుపవలెను. 26 మిషనరీ సెంటరులుగల గుంటూరుజిల్లాలో సగముకంటే యెక్కువమంది పంచములు క్రైస్తవులుచేయబడిన గుంటూరుజిల్లాలో, క్రైస్తవమిషనరీ ప్రచారము బహు శ్రీవముగా సాగుచున్న గుంటూరు జిల్లాలో 9 తాలూకాలకు 9 బోర్డింగుశాలలు, కనీసము నూరేసి పిల్లలుగల బోర్డింగు శాలలు, స్థాపించబడిన అవసరమున్నది. మిగిలిన హిందూ పంచములను దక్కించుకొనుటకు యంతకన్న నమ్మకమైన జని యింకొకటి లేదు.

ప్రస్తుతము మేము సంకల్పించినపనికి కాళ్ళతనిధిక్రింద రూ 100000 లు కావలెను. ఇప్పుడు మాకు 6 వేలరూపాయల ఖరీదుచేయు: ధనము, 1000 రూపాయల ఖరీదుచేయు: ధనము, కొంత రొక్కము వున్నది. మేము సంకల్పించినపనికి కావల సిన ధనమును సహాయము చేయగలందులకు దేశీయులను కొరు చున్నాము.

అనేక వేలమైళ్ల దూరములోనున్న అమెరికా మొదలగు పరదేశముల నుండి కొట్ల కొలది ధనమును తెచ్చి క్రైస్తవమతమును వ్యాపింపజేయవలెనని మిషనరీలు ప్రయత్నించి, వేలవేలల మరొంతరులను జేయుచుండగా, మన మతములుగానున్న పంచములను మనము నిలుపుకోలేకపోవుట కోపనీయము. అనేకులు మరొంతరులగుటవలన హిందూసంఘము నానాటికి ఓడించుచున్నది. ఇకనైన మేలుకొనుట ఉచితము.

ఆంధ్రదేశమునందలి ప్రముఖులను మాఖ్యముగా, గుంటూరుజిల్లావారిని, ఒక్కమాటువిచ్చి మా ఆశ్రమమును చూడ మతి కొరచున్నాను. గుంటూరుజిల్లాలో దేశస్థులు, పంచము విద్యార్థులకు బోర్డింగుశాలను స్థాపించుట యిదియేమొదలు. మిషనరీలు చేయుపనిమందు యిది సూచ్యునిమందు దివిటీవలె నున్నది. దీనినివృద్ధిలోనికి తెచ్చు బాధ్యత ధనికులగు హిందూ గృహస్థులవిధ నున్నది. మా ఆశ్రమము బెజవాడకు దక్షిణముగా 10 మైళ్లదూరములోను, మంగళగిరికి భూర్పుగా 8 మైళ్లదూరములోను పెదవడ్లపూడి రైలుస్టేషనుకు సాలుగు మైళ్లదూరములోను వున్నది.

సల్లపాటి హనుమంతరావు.

శ్రీకృష్ణ శ్రమము, పెదపాలెం, పేరుకల్పాడిపాస్టు, తెనాలి తాలూకా.

గోదావరియేజన్సీ - పోలవరం

(ఒకవిలేఖరి)

శ్రీ కొ. రా. వెం. కృష్ణారావు

పతనాలయము

జూన్ 12: ఈ పతనాలయమును మంచితికి చేసినవెనకొందరు యిద్దరుమంతులు కలగజేసికొనిరి. ఎన్నికలములమున యుద్ధో న్నెలుల నేర్పాటు చేయుటకై మెంబర్ల సభ సమావేశము చేయ బడి శ్రీయత పానుగంటి అప్పారావు పంతులుగారిని అధ్యక్షునిగను, శ్రీయత మా వెం శేవయ్యగారిని ఉపాధ్యక్షునిగను, డాక్టరు మాతూన్ గారిని కార్యదర్శిగాను ఎన్నుకొవడమైనది. పూర్వోచారము ప్రకారము సర్కారు యుద్ధోగస్థులేయెన్ను కొనబడినను వారిని మార్చుటకు మెంబర్లకు అధికార మేర్పడి నది. 8-7-24 తేదీని సమావేశమయిన సభయందు శ్రీ యత పానుగంటి అప్పారావుపంతులుగారు అధ్యక్షత వహించిరి. అందు సక్రమమైన కొన్ని నిబంధనలు తీర్మానింపబడినవి. ఈ తీర్మానములన్ని లోగడ యాపతనాలయమున గల ముఖ్యమైన లోట్లు సవరింపబడి, యుద్ధోగస్థులకు వివక్షతలు లేక అందరు మెంబర్లకు సమానహక్కులు స్వాతంత్ర్య - గౌరవములు యిచ్చు సవకాశము కలిగింపబడినందున యిక్రమే చాలనుంది మెంబర్లు చేరి పతనాలయ పునర్నిర్మాణానికి దెబ్బరని నమ్ముచున్నాము.

కాంగ్రెసు

ఈ సంవత్సరమునకు డివిజన్ కాంగ్రెసు కమిటీకి శ్రీ యత ర్యాలి లక్ష్మీనరసింహంగారిని అధ్యక్షునిగను శ్రీయత కుమ్మరకుంట వెంకట రాజుగారిని కార్యదర్శిగను ఎన్నుకొవడమైనది.

ఆంధ్ర రాష్ట్రజాతీయోపసంఘమునకు యాదగువ వారిని సభ్యులుగా యెన్నుకొవడమైనది:—

శ్రీయత ర్యాలి లక్ష్మీనరసింహంగారు కుమ్మరకుంట వెంకటరాజుగారు పుసులూరి కోడండరామయ్యగారు చే బియ్యం సోమయ్యగారు.

ఖద్దరు పరిశోధనాలయము.

జూన్ 1 కి రు 10.0-0 చొప్పున వాటాలపై ఒకపరిశోధనాలయమును స్థాపించుటకు ప్రయత్నింపబడి కొలది వాటాలు మాత్రము వసూలు చేయబడినవి. ఈడివిజన్ వాస్తవ్యులు అందు ముఖ్యముగా డైరెక్టరు వారిలో కొందరు సానుభూతిని జూపనందున చాలినంతధనసహాయము లేకపోవుటచే వసూలయిన కొలదియే త్రమతో ఖద్దరుబట్టలు కొని అమ్ముటమాత్రము జరుపబడుచున్నది. నూలుతీయుట, బట్టలునేయుట, ప్రత్తిగొనుట మున్నగు పరిశ్రమలకు అవకాశము కలుగజేయుటకే వాటాలు విరివిగా తీసికొని దేశాభిమాన తెల్లరు తమ సానుభూతిని జూపెదరుగాక యని నమ్ముచున్నాము.

ఖద్దరు ప్రచారము

10.6.24 తేదీని శ్రీమతి బ్రహ్మజ్యోత్సుల లక్ష్మీనర సమ్మగారు పోలవరం గ్రామం ఖద్దరుప్రస్తుములు అమ్మకం నిమిత్తం తీసికొని వచ్చిరి. ఇచ్చటి కాంగ్రెసు ప్రచారకులు శ్రీయతులు ర్యాలి లక్ష్మీనరసింహంగారు కుమ్మరకుంట వెంకటరాజు, చేబియ్యం సోమయ్యగార్లు ఆమెతో నుండి యింటింటికి గ్రామగ్రామమునకు వెళ్లి ఖద్దరు బట్టల నమ్ముచున్నారు. ఈకోజన గూటాలవగైరా గ్రామములలో ఖద్దరుప్రచారము నిమిత్తం వెళ్ళుచున్నారు. లక్ష్మీనరసమ్మగారు వృద్ధురాలయినను లేక్కిన నాయకులవలె యేజకానీకి వచ్చి ప్రచారము చేయుటకు జంకక తరుచు ఈప్రాంతములో ఖద్దరప్రచారము చేయుచున్నందుకు మే మెంతయు కృతజ్ఞుల మగుచున్నాము.

ఉత్తర రాఘవము

(కుశలవ నాటకము)

మహాకవి భవభూతి ఉత్తర రాఘవతమునకు ననువాదము. బలిజేపల్లి లక్ష్మీకాంతకవిగారు రచింపబడిన అత్యుత్తమ నాటకము కరుణరక్తము వెల్లివిరియుచున్నది.

చదివి తీరవలెను.

వెల 1.4.0.

దినుసాహు:—

బలిజేపల్లి లక్ష్మీకాంతకవి,

గుంటూరు

ఆస్పత్రి తానిరూపణము

[మల్లాది రామకృష్ణ శాస్త్రిచయనులుగారు]

24 సం॥ మే 5 వ తారీఖున గోదావరిజిల్లా ఆలమూరు లో జరిగిన పండితమహాసభ కథ్యక్షు లగు బ్ర॥ కావ్యకంఠం గణాధికాస్త్రియగారి యపన్యాసము సాంధ్రపత్రికలో జడివి తిని. అయ్యది గంభీరముగను సారవంతముగను వ్యామోహక ముగ నున్నది.

ఇదివరకు రాజకీయకక్షలవారు తరుమగా గీర్వాణాభాషాపాండిత్యరహితులును పాశ్చాత్యవాసనావాసితు లగుటచేసి సర్వశ్రమధర్మములం బాటింపక నిన్ను బాత్తుధర్మముని పేరు పెట్టి యుత్తమబాధ్యధావతనమునకు యత్నించుచుండెడి వారలు. ఇప్పుడు సంస్కృతభాషావిదులుగూడా వీరికి తోడ్పడుట కడువింతయై కాలవైచిత్ర్యదోష్టకముగా నున్నది.

దుర్యోధనుడు శ్రీకృష్ణప్రాక్త మగునీతినివినక సభనుండి వెడలినప్పుడు ఆసభలోని రాజులందరు దుర్యోధనునితో గూడ సభనుండి వెడలిపోయిరి. అప్పుడు భీష్మచార్యులు శ్రీ కృష్ణభగవానులతో శ్లో॥ కాలపక్వమిదం మన్యే సర్వక్షత్రం జనార్దన । సర్వేష్యసస్పృతామోహ త్యాగివాస్సహమంత్రిభిః॥ దుర్యోధనునివాద మన్యాయో మైనను అదియే రాజుల కందరకు డుచించినది. గాన నీరాజుగము కాలపక్వమై యున్న దని చెలమచున్నానని మనవితేజెను.

అటులే యధర్మపక్షమునకు శాస్త్రజ్ఞులు దోడ్పడుట కాలమహిమగాని జేరొందుకాదు.

ఈయుపన్యాసములోని ముఖ్యాంశములకు సమాధానములం బ్రకటింపనియెడల శాస్త్రజ్ఞులనులేనిట్లుట వీరివాదము శాస్త్రసమ్మతిమేమోయని భ్రాంతి కలుగును. కాన నా తోచినకొలది సమాధానములను వ్రాయుచున్నాడను.

ఈశాస్త్రులుగారు ఇప్పటిపంచములు స్మృతులలో నిషేధింపబడిన చండాలురేయని చెప్పటకు సాధ్యము కాదు. కనుక ఆస్పత్రివచనములను బంచము లస్మృత్యులని చెప్పటపాడి కాదు. అన వ్రాసిరి. ఇది సరికాదు.

శ్లో॥ కూద్రాదాహోగమః క్షత్రా చండాలశ్చాభిమాన్యజాం । వైశ్యోరాజస్వవిప్రాసు జాయంతే వ్యసంకరాః॥ ఆనుమనస్మృతివలనను “బ్రాహ్మజ్యోత్కృతియాత్సాతో వై శ్యావైదేవక ప్రథాః కూద్రాజ్జాతస్త్రి చండాల స్సర్వకర్మ హిమ్మృతః” అనుయాజ్ఞావల్క్యస్మృతివలనను కూద్రునివలన బ్రాహ్మజ్యోత్రియందు బుట్టినవాడు చండాలుడనియు అతడు సర్వకర్మబహిష్కృతు డనియు స్పష్టపడినది. ఇప్పటికిని అన్ని దేశములందునుపంచములు చండాలురనియే వాడుటచు న్నారు. శ్లో॥ చండాలశ్వపచానాంతుహిర్గ్రామాత్ప్రతిశ్రయః । ప్రపపాత్రాశ్చైకైర్వహ్నిః॥ అను ముస్య తివచనప్రకారము గ్రామములకు వెలుపల పల్లెలలో నివసించుచుండు “యత్రలోహాది సౌత్రైత్యై క్తంతత్సంస్కృత్యాపిన్ వ్యవహార్యం” వారలు భజించిన లోహాదిసౌత్రము ముద్ధింపియైన నుపహరించ కూడ దని కల్హణభట్టు వ్రాసినవిధమున అపపాత్రతయు ఈపంచములందు గనుపట్టుచున్నది. ఇటులనే ధర్మశాస్త్రమందు చెప్పబడిన “వాసాంసి వృతచేలాని” ఇత్యాదిలక్షణాంతరములను కనుపట్టుచున్నవి. ఇటులండే వీ రాచండాలరు కారకులు యుక్తముగాను. “శ్వేంశీ త్వేవతి సాస్మావత్త్వం గోర్ధక్షణం” అని చెప్పబడినది. అనగా కొమ్ములు గండ్లతోలుగలిగియుండుట గోవుకు గుఱుతని దీనియర్థము. ఇట్టి లక్షణములు ఒక పశువు నందు గనుపట్టినపుడు దానిని గోవు అని గ్రహింపవచ్చును. అటులనే హిర్గ్రామ ప్రతిశ్రయాది లక్షణములు గలవారలు చండాలు రనటకు సంశయము లేదు.

బ్రాహ్మజ్యోత్రిల వ్యభిచారప్రాల్భముచేతనే బ్రాహ్మజులకంటె వనేకమడుగుల సంఖ్యలో నధికమైన పంచము జాతి యేర్పడినవని చెప్ప సాహసించుట మనప్రాచీనకులకుల సమానించుచు యగునని యీ సభాభ్యుత్తులు వ్రాసిరి.

ఇందుకు సమాధానము

బ్రాహ్మజ్యోత్రియందు గొందరు కూద్రులవలన గలిగిన శ్రీపురుషులు పరస్పరసంబంధముచే బహుసంతానవంతులు కావచ్చును. వారివారసంతానము బహుని స్త్రీలను గాకవచ్చును. పాపీచిరాయ సుకృతీ, గతాయః, అనులోకే క్రిని విని య్భయండు? ప్రతిచండాలును ప్రతిచండాలశ్రీయను బ్రాహ్మజ్యోత్రియందు, కూద్రునకు పుట్టినవారలేయియుండ సన సరములేను. “వృక్షైశ్చ సస్వత్తాను జాయంతేహి సభాతయః” అను సామాన్యశ్రీప్రకారము తలచండాలను బోలెడుచండాల రేవారలకు జన్మించుచున్నారు. ధర్మశాస్త్రములందు చండా

లునివలన పాండుసోపాపాదనియు, సోపాపాదనియు, ఇట్టిజాతి భేదములేనియో యేర్పడినట్లు చెప్పబడియున్నది. వారందరును నిప్పుడు చండాలులగునే పరిగణింపబడుచున్నారు. పురమనగోత్రయను శ్రీయందు పుట్టినవాడు చండాల డనియు స్మృతి గలదు. ప్రపంచమున బ్రాహ్మసంఖ్యకంటె హూద్రసంఖ్య హెచ్చు గలదు. కూద్రులకంటె పంచములు మిత్రసంఖ్యాకులు. వీనికి కారణములు పురుషబుద్ధ్యగోచరములు. ఒక్కొక్కదేశకాలస్థితిని బట్టి ఒకజాతి విస్తీర్ణతగాంచును. మరియొకజాతి స్వల్పవశిష్ట మును. ఇది యొకవింతగాదు. కాన నిప్పటిపంచములు చండాలు రనటకు సందియ ముండదు.

ప్రస్తుతము వ్యవహారములో నున్న కూద్రులు నిరవసర కూద్రులు. పంచరులు కారు. ఇది యొకస్వతంత్రజాతి అని యీ యభ్యుత్తులు వ్రాసిరి.

ఇది సరికాదు

“కూద్రాణామనిరవసితానాం॥ అ॥ పా॥ ॥ ౧౦ ఆనుపాణి నిసూత్రమండు. కూద్రులు నిరవసతులనియు అనిరవసతులనియు రెండు తెఱగల నున్నట్లు జెప్పబడినది. ఎవరు భుజించినపాత్ర ము “భస్మనాకుర్వ్యతేకాంశ్చం” ఇత్యాదిస్మృత్యుక్తసంస్కారము చేతగూడ శుభ్రముకాదో అట్టివారలు నిరవసతులనియు, ఎవరి పాత్రము శుభ్రమునో వారు అనిరవసతు లనియు జెప్పబడినది.

అనిరవసతికూద్రవాచక శబ్దములకు సమాచారవ్యవస్థమువచ్చు నని “తత్త్వాయస్కారం” అని ఉదాహరణమియబడినది. ఈతత్త్వ యనగా గభకాదు. తత్త్వాయస్కారే స్వప్తాధికారకావ్యత్యో అని అమరము. మాహి ష్యేణ కరణ్యాంతు రకారః ప్రజాయతే అనుశాస్త్రప్రకారము ఆతడు సంకీర్ణసంకరుడు. ఐనను కూద్రుడుగా పరిగణింపబడెను. బహిష్కృతకూద్రులకు చండాల మృతపాః అని ఉదాహరణ మియబడెను. వారును సంకరులే. వారియందును కూద్రపదము వాడబడెను. ఇది యంతయు విచారింపగా కూద్రశబ్దః త్రైనిర్ణయకేతరమనుష్యపరః నతు కూద్రశబ్దజాతిపరః అని రవసితానా మితి నిషేధాత్ అని తత్త్వబోధి నీకారులు వ్రాసినప్రకారము ఈసూత్రములోని కూద్రశబ్దము త్రైనిర్ణయకేతరమనుష్యపరము గాని, కూద్రజాతివాచకముకాదు. కాన పంచములు జాతికూద్రులలో జేరినవారలని యెంచుట ప్రమాదము. అపరిధాంతము. వీరు సంకరు లనుబయి సిద్ధాంతము.

నిషాదునకు కర్మాధికారము గలదని వేదముందుచెప్పబడి నది. నిషాదు డనగా పంచముడు. కాన పంచమునకు వైదిక కర్మాధికారము గలదు. అని వీరు వ్రాసిరి. ఇది సరికాదు.

“బ్రాహ్మజ్యోత్స్కేకస్యాయా ముంబుష్టానామ జాయతే నిషాదశ్చాప్రకన్యాయాం యాపార వక్ష్యచ్యతే” అని యనుస్మృతి ప్రకారము బ్రాహ్మజునకు కూద్రకన్యాయందు బుట్టినవాడు నిషా దుడని చెప్పబడినది. “మత్స్యసూతో నిషాదానాం” అని ఇట్టి నిషాదులకు మత్స్యబంధనము జీవనోపాయము. “తత్రరాజాను షోనాను రామస్యాత్యసమస్సఖా నిషాదజాతో ౭౦ వాక్ ఫ పతిశ్చేతి విక్రతుః అని రామాయణమందు చెప్పబడినదనుచు ఈజాతివాడు. నావిక వ్యాపారముగూడ వీరికి జీవనోపాయము. ఇట్టినిషాదునకు “సితగోనిషాదృష్టతీం యాజయేత్” అనుశ్రుతి ఒకయిష్టియం దధికారముగలదని నవించెను. నిషాదశబ్దమునకు చండాలుడనినూడ నగముగలదు. సంస్కృతభాషయందు ఒక శబ్దమునకు నానాధములుండుట గనియున్నారము. పారిశ్రమ్యము నకు కోతియనియు విష్ణుడనియు అర్థము గలదు. నిషాదునకు యాగాధికారముకలదన్నంతమాత్రమున చండాలులకు యాగాధికారముకలదని చెప్పట సాహసము. చండాలుడు సర్వకర్మబహిష్కృతుడని చెప్పబడియున్నది. చండాలపంచమునకు పర్యాయపదములగు కొన్నిశబ్దములే చండాలుడు స్వర్గానర్హుడని చాటుచు న్నువి. చండాలవలనమాతంగనివాక్ జైవనంగమారి, నిషాదశ్వపచా నం లేవాని చాండాలపుల్కసాః॥ అని అమరముః మాతంగశబ్దము మాతంగతి నగచ్ఛతి గ్రామమధ్యమితి మాతంగః తగితా. గ్రామమధ్యము పొందనివాడు. అంతే, గ్రామంతే, పశుతి. అంతేవాసి గ్రామముకడపడుచుండువాడుపులంతితిపులః వచంః తః తాక్ సృశ్యేనక వ్రేతాతయతీతిపుల్కసః . పులమహత్త్రే, కసగతికాతవయో పెద్దలనున్నచే చెరుమవాడు. ఆద్యలాం! ఇల్లువాడ్లుడు అనుననిచే చండాలపదమునకు పర్యాయపదములుగా వాడుటచే మాతంగ అంతేవాసి, పుల్కసశబ్దములుచండా లురస్మృత్యులని చెప్పమండగా మహర్షి వంశ్యులును విద్వాంసులునగు బ్రాహ్మణులు చండాలస్వర్గముకూడననిచెప్పటకేదో మమగాదా? ఇందుకు సంశయమేల? పాణినిమహర్షి నలనే అను రసంహుడును కూద్రపదమును త్రైనిర్ణయకేతరమయముగా గ్రహించి కూద్రపదముచే చండాలనామములగున్పాడు. తిరిగిండ్రులు భిన్నజాతులైనప్పుడు పూర్వయగములందు కొందరు తిండిజాతిని పొందినట్లును, మఱి కొందరు తల్లిజాతిని పొందినట్లును కలదు. ఇది అంతయు ఆనులోమ సంకరవచయము. అనగా తిండికులము హెచ్చు, తల్లికులము తగ్గు అయినప్పుడు దేవయానకు శాపవశమునకు త్రివిధవాచము

ఘటించినది. ఇదిగాక వెనుకటియగములలోనివారలు తపోవగు తుంకుటచే సామాన్యనియమములనులంఘించి యాగగోత్రవిచ్ఛి రి. వారినినునచూచారణముగా తీసికొనుట పాపిగాదు. మనము ఆట్టివారిలో సామ్యము నభిలషించి చండాలరు ల్గజాతినిగాని త్రిండిజాతినిగాని పొందుదురనియెంచుటకష్టంబు. ఇట్టిపాపాత్ములు వేదజాతిగలవారనియే స్మృతులు నిరూపించుచున్నవి.

స్మృతి ప్రామాణ్యము

జై వినినూత్రములు, “ధర్మశ్శబ్దమూలత్వాత్ శబ్ద మన శేతుంస్మాత్ అపివా కర్తృసామాన్యమూగ మనుమానం స్మాత్” ధర్మము వేదప్రమాణము గనుక స్మృతులు ధర్మము నందు ప్రమాణముగానని పూర్వస్థము. వేదోక్తధర్మాచరణము చేయువారే స్మృతులరచించిరి. కనుక స్మృతులకు మూలభూతములగు శ్రుతులు గలవని యూహించి స్మృతులను ప్రమాణము లగ గ్రహింపనగునని సిద్ధాంతము. “నిగోధే త్వన పేర్కసావ సతి హ్యనుమానం హేతువ్యనాచ్చ” స్మృతులకు మూలభూతములగు శ్రుతులు గలవని యూహించుటకు రెండు ప్రతిబంధకములు. మొదటిది ప్రత్యక్షశ్రుతి విరుద్ధముగా నున్నయెడల అటుల యూహింపగూడదు. రెండవది స్మృతికారుడు రాగముచే గాని ద్వేషముచేగాని అవిషయమును చెప్పినట్లు వనగూహించుట కవకాశమున్నయెడల ఆస్మృతివచనము లేనకు సరియైన వేదవాక్యమున్నట్లు చూపజాలక యప్రమాణమునను. ఈ విూహంసామాన్యములన చండాలరు గ్రామములలో నివసించ గూడననియు, వారు త్రైనిర్ణయక స్మృతింపగూడననియు, వారు సర్వకర్మబహిష్కృతులనియు, జైశ్వేతి స్మృతివచనములు చండాలరులై ద్వేషము పురస్కరించుకొని రచించబడినట్లు ఊహించుట కవకాశముగలదు. కాన అయ్యవి ప్రమాణములుగావు. కాన చండాలస్వర్గము దోహదవృత్తము కావని వీరుపపాదించిరి. ఇది సరికాదు. ఇందుకు సమాధానము. పూదారణ్య తృతీయాధ్యాయమున “తస్మా న్న జనమిచాన్నాంత మిచాస్మే త్వాప్తాన మన్యవాదానీతి తస్మాత్” అంత్యులు పాపాత్ములగుటవలన జనం, అంత్యజనులను అనగా కడజాతి వారిని నేయాత్, పొందగూడదు. దగ్గునసంభావణాదు లతో కలిసికొనగూడదు. అంతం, చండాల నివాససానమును. అనగా చండాలవాటికను నేయాత్, పొందగూడదు, దగ్గునసంభావణాదులతో కలిసికొనగూడదు. పాపానం=పాపమును, అన్యనాయానీతి=పొందుదునని, నేతీ భయపడవలసినది. అని చెప్పబడియున్నది. అనగా పంచములతో దగ్గునసంభావణాదిసంస్పర్శమును జరిపినను చండాలవాటికలోనికి వెల్లినను పాపము ఘటించును గాన పాపమునకు వెరచి యట్టి సంస్పర్శమును చేయగూడవని తాత్పర్యము.

శ్రీశంకరభాష్యము: తస్మా త్రమంత్యం జనం నేయాత్ నగచ్ఛేత్, సంభావనాదర్శనాదిభి ర్మనంస్యతేత్ తత్సంస్పర్శే పాప్యనా సంస్పర్శః కృతస్మాత్ పాప్యాశ్రమోహిషః కజ్జన వివాసం చాంతం దిగంతశబ్దవాచ్యం నేయాజనసాన్యవపి జనమపి తద్దేశవియుక్త మిత్యభిప్రాయః. నేదితి పరభయంచేని పాతః ఇథేంజనసంస్పర్శే పాప్యానం వృత్త్యు మన్యవాదానీతి అనుగచ్ఛేయ మిన్యేనంధిలో జననంతం నేయానీతి పూర్వో సంబంధః” ఈరీతిని బృహదారణ్యకశ్రుతి చెప్పచున్నది. ఇట్టి చండాలస్వర్గన దర్శనాది నిషేధస్మృతులు ద్వేషములకము లని యూహించుట కేవలసంకరము. ఇటులనే ఉచ్చృంశుల ముగ యూహించుటచేమేని ప్రత్యేభిక్త మాసికోనమాసికాదులు స్వావ్యవస్థాభిజనాభిలాషముచే నిర్మింపబడినవి. రాగ మూలములు గనుక శ్రాద్ధములు పెట్టనవలయులేదు. జీవ నాధ్యులగు యాజ్ఞవాల్క్యపరవ్రతిగ్రహములు రాగములకములుగాన బ్రాహ్మణులే యాజ్ఞవాదుల నాచరింపవలెనని నియమములేదు. అస్మదను స్వదాకసంగమసాన్యము ఘటించ గూడనను ద్వేషముచే ప్రకరించినదిగాన పరదారగమననిషే ధము పాటించగూడవని ఈవిధమున హేతువచ్చనాచ్చ అను నూత్రమును సమన్వయము చేయవలెదు. అన్నిచోత్రత్రయారంభితం త్రివండం భస్మగుంజం, ప్రజ్ఞాపాప మిన్యానం జీవజల్మతిశీవికాం” అన్నిచోత్రములు వేదములు. సహ్యసము భస్మహారణము ప్రజ్ఞాపాప మహిమలు జీవనాధ్యు కన్యందు కొనిరనియు, “అప్యం పితృనైకత్య మిత్యేయం ప్రస్మృతోజనః. అన్నస్కోపద్రవంపశ్య మృతోహి కిమశిష్యతి” అప్యకాశ్రాద్ధములు పితృప్రీతికరములని చెప్పెదరు. ఇది అంతయు నసర్వము. చనిపోయినవాఁ డియన్నమును భుజించునా? “యదేభ క్షమపశి శ్వేన దేహమన్యస్యగచ్ఛతి, దిద్యాత్ర్యననక్ర్యాధం నతేషిధ్యశే వంధితే” ఒకడు భుజించినయన్నము ముండుననికీ తెలియ నెడల బ్రవాసమునకుం బోయిన బంధువునకు గ్రాధము పెట్టకే జాలును. బ్రతేమనవరములేదు. అనియు, చెప్పేనే చాంవ్యకు కును నునకును తారిత్యమే తేవబానలవచ్చును. “మాలోచ్చదీ తవపాండిత్యప్రవృత్తం” అట్లు మనమానంబంబిండ్లియు ధర్మసూతులనునకే హేతువగును. ప్రత్యక్షబృహదారణ్యక శ్రుతియాలకములగు చండాలస్వర్గనాదనిషేధస్మృతులు హేతు దర్శనాచ్చ అనునూత్రమునకు విషయములు కావు. రాగద్వేష

(సకేమము)

ఆర్యసమాజమువారి ఆక్షేపములు

మహాత్మాని ప్రత్యుత్తరము

సహనావశ్యకత

గాంధీ మహాత్ముడు యీవారపు 'ఎంగుఇండియా'లో నిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—

ఆర్యసమాజమువారికి నాపై క్రోధావలము ప్రబల్మయ్యి చున్నది. నేను సమాజమునుగూర్చియు, తత్వోత్పాదకులను గూర్చియు, శ్రద్ధానందస్వామిగూర్చియు, శుద్ధియొప్పునుమును గూర్చియు వ్రాసిన దానికి తీక్షణమునాక్షేపములు దెల్పుచు నాకు ఉత్తరములును, తంతివాక్యములు వచ్చెను. అయ్యవి ఘోషమునాదు, మూర్ఖము, ధీల్లీ, సుహృద్, కరాచీ, జగ్రాన, సికిందరాబాదు, లాహోరు, సియాల్కోట్, ఆలహాబాదు మున్ను గాగలవోట్లనుండి వచ్చినవి. ఇంకను ప్రత్యేకవ్యక్తులు వ్రాసిన ఉత్తరములనుటను వదిలివేసితిని. వీరందఱును ఆ ఆక్షేపపత్రములను ప్రకటించవలెనని తలంచుచున్నారని గాఢమున; కొందఱు అట్లుచేయవలెనని ప్రత్యేకముగ వ్రాసిరిగూడను. వారియిట్లు ప్రకారము జేయవలయు తమిందెవరగాక. అవి చాలవరకు క్రిందటివారము నేను ప్రచురించిన తంతివాక్యము దిగిన నేయున్నవి. నేను ఆర్యసమాజము, సత్కర్మప్రకాశిక, బుద్ధివంశము, స్వామిశ్రద్ధానంద, శుద్ధియొప్పునుములపై దాడివేసినవని నాచింతించియున్నందున నాకు ఈవిషయములగు నేనింకను మారకుండనేయున్నానని చెప్పుటకు విచారముగలుగుచున్నది. నాకు వచ్చిన ఉత్తరములందలివాదములన్నిటిని బాగ్రత్తగ పరిశీలించితిని. నేను దెలిసినవిషయములన్నియును మూఢత్వముచేత అట్లుచేసితిని తలంచువారు మరలవెనుకకు దిగివదలని తలంచుచున్నారని గాఢమున. నేను అట్టి అవకాశము నేమాత్రమును విడువలేదు. సత్కర్మప్రకాశికను గూర్చియు, ఆర్యసమాజసిద్ధాంతముల గూర్చియు నా తేమియు తెలియదని మాత్రము చెప్పజాలను. ఆర్యసమాజముపై నాకు నెట్టి ద్వేషముగానియున్నదనజాలను. అట్లుగాక దానియొడ నెంతయో భక్తితో పరిశీలించితిని. నాకు ఇప్పటికిని ఎప్పటికినిగూడ దయానందబుద్ధి చారిత్రమునెడల అఖండగౌరవ ముండును. ఆయన బ్రహ్మచర్యవ్రతము తప్పక ఆవలంబింపవలసినదిగ నాకు దోచెను. ఆయనకు గలనిర్భయత్వము నా కెంతయు ప్రశంసముగదోచెను. ఆ బుద్ధి నా స్వస్థానమున కాధిపత్యమునాడునాడుడగలచేత ఆసన్నిహితత్వమును అవకాశముగ నైకొని ఒకే రాష్ట్రమువారుగదాయని పొగడిరి. కాని నే నాపనినిజేయక తప్పదయ్యెను. తుదకు నాకు గల్గిన భావములు వానియంతట నవియే డైకువిశును. వానిని ప్రకటించుటయు క్షమని తలంచినపుడే ప్రకటించితిని. వానినిచింతించినందుల విరికితనముగ అట్లు చేయుటయగును. నేను నా భావములను దాచకుండ ప్రకటించినందులకు నాపై కోపపడుటకు నా విమర్శనమును సద్భావముతో పరిశీలించి నన్ను మార్చుటకుజేయవలయును. అట్లుగాకన్న అట్లు మార్చుటకు భగవంతుని ప్రార్థింపవలెనని కోరుచున్నాను. నానిర్ణయమును ఆధారములు జూపి జులకులవలసినదిగ రెండు లేఖలలో సహాయచేయవలెను. మంచిదే. త్వరలోనే అందుకు జలము నివృత్తాగములను సత్కర్మప్రకాశికనుండి యుద్ధరించి ప్రకటించెదను. నామిత్రులు మతవిషయకచర్చలోనికి దింపకుండురుగాక. నా భావములను సకారణముగ నిరూపించి మాత్రము నేను తృప్తికొనెదను. స్వామి శ్రద్ధానందముగూర్చి నే నింతకొన్నవగ నేమియు తెప్పనక్కరలేదు. ఆయనను నన్నును మాయిష్టమనినవలెనేయనలెనని నా విమర్శకులవలెను గోరుచున్నాను. నా ఆభిప్రాయములెట్లున్నను స్వామిశీతో నేను పొట్టాడను. నేను ఏత్రభావముతో మిత్రుడుగ విమర్శించితిని. శుద్ధివిషయములో 'త్రైప్రసవ' మతమునందును, కొంచెము తక్కువగ ఇస్లామునందును జరుగునట్లు అని వ్రాసినభాగము నీ విమర్శకులు క్రోధాంధ్రులై మరచిపోయిరి. ఇట్లు చెప్పుటకును హిందూమతములో మతాంతరగ్రహణకార్యము లేదనుటకును భేదముగలదు. హిందూమతములో తత్సాంప్రదాయములకు దగినశుద్ధి గలదు. ఆర్యసమాజమువారు నాతో నేకీభవింపవలెననియెడల, ఆప్పటికిని నాయభిప్రాయము నాదియని మరచివేయవచ్చును. వారు శాస్త్రసత్యమును మరల జదివినయెడల వాస్తవము వచ్చినయెడల వారి యుద్యమమును యధేచ్ఛగ నకుపుకొనవచ్చునని చెప్పినట్లు కనుగొనగలదు. పరస్పానమునగా ఆభిప్రాయములను

ఘర్షణముగాదు. అభిప్రాయములు ఆ స్వోన్యమే కీ భవిష్యత్తుకు ఉత్తర దక్షిణములు చూచుచున్నవి ఆ స్వోన్యసహన ముండవలయును. ఇంకొక విషయ మేమనగా ఆర్యసమాజమువారి మహమ్మదీయులలో స్త్రీలను మోసపుచ్చెదరని నేను చెప్పలేదు. 'అట్లు నాకు తెలుపవలెను' అని మాత్రము చెప్పితిని. నాకు జెప్పినదానిని మరల జెప్పుటకు అనుభవములును నేను వ్రాసినదానిని ఖండించుట కవకాశమిచ్చితిని. ఎవరో చెప్పిన దానిని ప్రకటించి సందేహములు నివారించజేయుట మంచిదిగాదా?

ఆర్యసమాజమిత్రుల యాక్షేపముల సహనములేమిటి దెల్పుచున్నట్లు మాత్రము నేను చూచించుచున్నాను. ప్రజాసేవకులను, ప్రజాసంస్థలను పువ్వుపువ్వు మనుచు నుండజాలవు. అయ్యవి సద్భావముతో విమర్శనములకు తొలియుండవలయును.

నాదొక విన్నపము: వారందఱును ఆక్షేపణల దెప్పిరి. అయ్యవి నాకు లెక్కలేదు. వారితోపాటు నాకును విచారము గలుగుచున్నది. నే నావిమర్శనము వ్రాసినపుడు కష్టముగనుండెను. అందువలన వారి మనసు నొచ్చినందులకు ఇప్పుడు కష్టముగలుగుచున్నది. కాని నేను వారి తీత్రువునుగాను. వారి మిత్రుడనే యనుచున్నాను. నామిత్రత్వము కాలమే నిరూపింప గలదు. వారలకు నెవరితో గాని యెంతయువారితో గాని పోట్లాడ నిష్టములేదు: ఈమాటనే వారందఱును వారితోఖలులే దెప్పిరి. నేను ఆసమాజమును, తత్వోత్పాదకుని, శ్రద్ధానందస్వామి నెట్లు ప్రస్తుతించి తినో యోచించెదరు గాక! ఆర్యసమాజము చేసిన శుద్ధికార్యము నాకు తెలియును. హిందూమతమును పాడు జేయుచున్న దోషములనేకములను వారు తొలగింప బూనిరిని నాకు తెలియును. కాని యెవరుగాని తమకు గల మూలసనముమీదనే జీవించజాలరు. వారు ఆంతకు నెక్కువకు పోయి వారిసంస్కారభావమును విస్తరింపజేయవలెనని కోరుచున్నాను. వారు కాదన్నను వారి శుద్ధిప్రచారము క్రైస్తవప్రచారమువలెనే యున్నదని నేను మరల జెప్పుచున్నాను. వారంతకన్న ఉన్నతిని గాంచవలెనని నేను కోరుచున్నాను. సంస్కరణములోపలనుండి గల గవలెననియే వారు పట్టుచుంటే నుండునెడల దానితో వారికిగల శక్తియంతయును కాలమును వృథాయగు ననవలెను. ఆర్యసమాజము హిందూమతములోనిదే యని నావలె వారు నమ్మునెడల హిందువునే స్వచ్ఛముగ హిందూమతము ననుష్ఠించుటకు నేనెదరుగాక. అయ్యది హిందూమతమునుండి వేరని తలంచునెడల వారు హిందువులను మతాంతరల జేయుట చాల కష్టమని నాకు భయమగుచున్నది. వారెక్కడనున్నారో యేమి చేయుచున్నారో విచారించెదరుగాక. వారుగూడ యిప్పుడుజరుగుచున్న జాతీయమత, మహాద్వేషమునకు సహాయముజేయవలెననియే నేను విమర్శించితిని. ఈ సమాజము ఇప్పుడు నాకు గానించిన సంబంధితత్వమును వదిలి విశాలముగ నభివృద్ధి యగునెడల మూర్ఖత్వమే భవిష్యత్తు గలదు. ఇంతకన్న అభివృద్ధి కవకాశము లేదని సమాజమువారు భావించునెడల నాకు విచారమేగల్గును. అట్లుయినయెడల వారిలో విశాలత్వముండదు గాక ఆగ్రహింపవలెనని మాత్రము నేను కోరెదను. వారు దయతో నా అంధత్వమును లెక్కజేయక, సహాయముతో దానిని తొలగింప బ్రయత్నించెదరుగాక.

కలకత్తాగవర్నరు

కలకత్తా, జూన్ 15:— కలకత్తాగవర్నరు కలకత్తానుండి నేను డార్జిలింగుకు బయలుదేరెను. (అ||రె.)

బీజేబిందే:— నీరైపోయిన వీర్యమును గట్టి పరచుటకు లోక ప్రసిద్ధి కెందినది. స్వప్నముందు గాని మాత్రముతోగాని వీర్యమునుబోధించుచున్న యెడల తక్షణం నిలిపివేయును. మనశ్చింతనమును, నపుంశకత్వమును తొలగించి యక్ష్మమునుగనుగును. ఎంత బలీశుని కియనకూ రెండగుంటలలో నరములకు బలమునిచ్చి సంసార కుళుము అనుభవింపనట్లుజేసి సంతాన వంతులగు జేయును. పుత్రులములు రహస్యముగానుంచబడును. 20 మా|| సీ|| 1 కీ. రు 2.0-0 పి. పి. చారి వేరు.

ఆర్య వైద్యశ్రమం,
38 బైరాగిమఠం, మద్రాసు.

అస్పృశ్యత-స్వరాజ్యము

(ఎంగు ఇండియా)

ఒకవిలేఖరి గంభీరముగ నిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—

“అస్పృశ్యత యను మాటయే నామనస్సుకు విధివిధముగ దోచుచున్నది. ఏలనగా స్పృశ్యులను తరగతివేసి ప్రత్యేకముగ నెవ్వరును లేకపోవుటచేత. ఏదో అవసరము వచ్చిన గాని యెవరైనను ఒకరినొకరు తాకుట తటస్థంపడు. ఈస్పృశ్యులనువారినివ.యును గాక ఇతరులలో జరుగుచున్నది ఒకరి దగ్గరికివెలియొకరు వచ్చుటగాని ప్రక్కగా బోవుటగాని తప్పగ భావించుటలేదు. అంతమాత్రమే గాని ఒకరి నొకరు కావలెనని తాకవలెనని తాకరు. ఈవిధముగనే యెవరిపనిని వారు చేసికొనుచు అస్పృశ్యులు గూడ వారి పనిని వారు చేసికొనునట్లు వదిలివేసిన ఈ సహస్య సులభముగ పరిష్కారముగాదా?

“ఈసాపము పోవుటకై అస్పృశ్యుని నేను పోయిచాకిన చాటనని మీర కారని వమ్మిదను. తాకుట అవసరము కానపుడు, ఆ దోషమును అస్పృశ్యత యనుట యేల? మీర అస్పృశ్యతఅనుపదము నుపయోగించుటవలన కరీరస్పర్శచే మూఢముకి పోవునని తోచుచున్నది. ఈ ఉద్యమమునకు పూర్వచారపరాయణు లాక్షేపణ జేయుట కిది కొంతవరకు కారణముగలుగుచున్నది. నాసోదరు నే నేను యెక్కువకు తాకను అటువంటిప్పుడు యీసహస్యను పరిష్కరించుటకై నేను పరియొకని తాకుట కవసర మేముండును? కావున జూజాటికి సంబంధించిన వ్యవహారములను, దిగ్గరకు రానియకుండుట, యని చెప్పినయెడల బాగుగ నుండునని తోచుచున్నది. లోపల సహనభావ ముండకలెనగాని వైదైని యెంత కాగలిగెనున్నను పరిశీలు చక్కబడి నేరవు.

“మరొకవిషయ మేమనగా ఈదోషమునకును స్వరాజ్యస్థాపనమునకు సంబంధమేమో నాకు దోషమై ఉంది. ఈ 'దగ్గరకు' తానియకుండు'లోపము హిందూసంఘములో నుండుదోషములలో నొకటి గావచ్చును. గొప్పదోషము గావచ్చునని గాని సంఘమున్నపుడు దోషములుండటం తప్పదు. ఇప్పుడు స్వరాజ్యమునకెట్లు ప్రతిబంధకముగ నుండును, మనము స్వరాజ్యమున కెట్లు ముగియు ముందు యీ దోషమును తొలగించుట యేల యవసరము? స్వరాజ్యము వచ్చినపుడు దీనిని వానంతట నది చక్కబడదున్న, కానము జేసి ఒక్కజేయుట సాధ్యముగాదా?

“కావ్యతముగ హిందూమహమ్మదీయమైత్రి యేల యుండవలెనో దాని ఆవశ్యకత నాకు తెలియును. రెండు జాతులకును విభేదములుండనెడల ప్రభుత్వమువారి యవకాశము గైకొని మనవాంఛియుల నీడేర్చుటకు కాలపారణము చేయవచ్చును. ఈ అస్పృశ్యతాదోషము సాంఘికముగను, మతవిషయముగను, మానవకారణభావముతో జూచినను లోప మెట్లోనాకు తెలియును. కాని యియ్యది రాజీయసహస్య యెట్లో, దీనిని పరిష్కరింపజేయ స్వరాజ్యమెట్లు సాధ్యముగాదో మాత్రము నాకు తెలియలేదు.”

నే నా పదము విషయమై పోట్లాడుటలేదు. హిందువులలో చాల గుండెని వృగము కన్న తక్కువకు దెచ్చిన విధానమును నేను మనఃపూర్వకగర్హించుచున్నాను. 'అస్పృశ్య' మాటగాక పంచముడు వానిపనిని నాకు చేసికొన నిచ్చినయెడల యాదుఃఖకరముగ సహస్య పరిష్కారముగను. పాప మాపంచముడు యిది జూది నాపని యనుకొనుటకు మనస్సుగాని పనిగాని యేమియును లేదు. మృగమునకు యజమానిని మనస్సు పనితత్వ యేమైన గలదా? పంచముడు ఇది నాస్థాన మనుకొనుట కేమైనగలదా? తాను శుభ్రపరచి చెరుటలోడ్చి పనిజేయునాకడు అశోద్ధునిగా నే నడువరాదు. ఇతరులవలె నాకడు దుశ్శులుజేయరాదు. ఈ విలేఖరి యింకను సహనముమాట యెత్తుచున్నాడు. మనము హిందువులము పంచమసోదరులయెడ సహనముతో నుండు మనుట భావాన్యభిచారమే యగును. వారలను అధోగతి పాలుజేసి వారలను పైకి రావండజేయుట కీ అధోపతనమునే దివయోగించునంతటి ధూర్జల మగుచున్నాము.

స్వరాజ్యమనగా మనజీవములో నిదాగమునకు గూడ స్వారంభిత్వ మనియే నాభావము. మనచందరముకు బాధపడునపుడే పంచముని నితిచక్కబడనపుడు స్వరాజ్యమదాంఘలమై నపుడసలే అవకాశముండనే యుండదు. స్వరాజ్యము వచ్చుటకు ముందు మహమ్మదీయులతో సంధి యరవర మగునెడల స్వరాజ్యమునగూర్చి అత్యగౌరవముతో స్వాధ్యయని మాట్లాడుటకుముందు పంచమునిగూడ కొంతవరకు అంత అవసరమై యున్నది. ఆంగ్లేశీభారమునుండి భారతదేశము స్వతంత్ర్యముగానునట్లు జేయుట నాకంతగ పట్టలేదు. భారతదేశమున కెట్టి భారమును లేకుండజేయుటయే నేను తలచెట్టినవని. దుంగగా పోయి కొంగరాజువచ్చుట నాకు యిష్టములేదు. అందుకని స్వరాజ్యోద్యమము అత్యపారీక్షణీయమని నా భావము.

హె. క. గాంధీ.

కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహకులెవరుండవలెను?

మహాత్ముని ఖండితవాదము

బూటకము మోసము పనికిరాదు

(ఎంగుళిండియా)

ఒకవిలేఖరి యిట్లు వ్రాయుచున్నాడు. "స్వరాజ్యపక్షమువారు వెంటనే కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహకస్థానములకు రాజీనామా నీయవలెనన్నటుల మీరు కోరియుండిరి. అట్లు కోరుటలో మీభావము దేశములో వారు స్వల్పసంఖ్యాకులనియు కాంగ్రెసువారులు చాలమంది భారతీయులు గానున్న మార్పు వద్దనువారని గావచ్చును. గనులో దేశము కుభ్రముగ నిస్సంశయముగ నొకనిర్ణయము గావించినమాట నిజమేగాని దీర్ఘికాని నాడనభలలోనూ త్రము సందేహమునకు చాల అవకాశము గలదు. దేశములో గాల్పియ్యవద్దను వారిపై పుకేపీయమందెను. అందుకుకారణము మీరు ఎరవాడలోనున్నవిప్రుడుమీపై నుండుభక్తి భావముగాదా? మీ ఉద్యమమును మీరు వివరింపబడునపుడు మీభావములనే అనుసరించుచు స్వతంత్రమునకు ఆటంకము గలుగకుండునటుల స్వతంత్రజాతిగ నుండి మేము మార్పువద్దను వారికి సమ్యక్తులు నీయవలయునా, మార్పు కావలెననువానికి సమ్యక్తుల నీయవలెనా యనువిషయమును పరిష్కరించుకొననక్కరలేదా? ఈవిషయములను ఆలోచించుట దేశంబులో కాంగ్రెసు జరుగువరకు యుక్తముగానవుడు, నిర్వాకకార్యక్రమము నడుపుటకు కాంగ్రెసుకార్యనిర్వాహకస్థానములు బలముగనుండుటకై ఉభయపక్షములవారి క్రిందను పనిజేసి, వారివల్లనే జరుగవలెనని అంగీకరింప నక్కరలేదా?"

ఈలేఖకుడు చెప్పిన ఆక్షేపణలో చాలపాటవము గలదని యంగీకరించెదను. మార్పువద్దనువారు నాయందలి భక్తితేజో అసలు. కార్యక్రమమునెడ సమ్యక్తిని జూపియుండితేమోయని నాకు భయమగుచున్నది. అట్లేయెనయెడల వాచాభిజాత్యమును పోగొట్టుకొనవలెను. అఖిలభారత కాంగ్రెసు సంఘసభ్యులు కాంగ్రెసు కార్యవిధానమునందు సమ్యక్ములేకుండెనయెడల తోగ్రినేయుటకేమాత్రమును వెనుదీయరాదని ముందేనూచించి యిట్లు ఈవిలేఖకుడు వ్రాయునని తలచియుంటిని. మనకంఠమును గావలసినది ఉద్యమమే. ఉద్యమధర్మమును నిలుపుటకు మనకంఠటి ప్రియులైనను నెట్టివేయవలసినదే. తరచువిషయములన్నిటికన్న దానియెడలభక్తియే ముఖ్యమైనది. యువకుల నిష్కల్మషముగనుండి పని బాగా జరుగవలెనయెడల కేవలకావ్యవహారమునంతను నమ్మనివారు సమర్థువారికి తావొసంగవలెను. అందరు గాని లేకున్న అధిక సంఖ్యాకులుగా నిదానిని నమ్మకున్నయెడల క్రొత్తదానిని నిర్మించి దానినికొనసాగింపవలెను. కాంగ్రెసు తీర్మానములైనను చేశామంటే చేశామంటే నాకెట్లములే. కాంగ్రెసు పరమాధ్యక్ష స్వరాజ్యమే. ఇప్పటికాయులల అనుభవములో మంచిమార్గము గానించిన యెడల దానినే యనుసరించెదము. కాంగ్రెసు తీర్మానములందీదివరకు విశ్వాసములేకగాని యిప్పుడు మొక్కబోయిగాని యున్నయెడల వానిననుసరించుచున్నటులనటింపుటకున్న మన మనోనిశ్చయముల ప్రకారమాచరించిననే కాంగ్రెసునెడల నిజమైన భక్తితోనున్నవారమగుదుము. ఈఅనుభవ అనుభవమునలన స్వరాజ్యపక్షమువారియభిప్రాయములే మంచిని తోచినయెడల మనము ధైర్యముతో చిత్తవృద్ధిలో నానినే అంగీకరించి స్వరాజ్యపక్షమువారిని తేరెదము. ఐతే మోసము బూటకముమాత్రము నాకు యిష్టములేదు. అందువలన మనఉద్యమము నాశనమందును. వృత్తినిశ్చయించు న్యాయవాదులు లేకుండ కాంగ్రెసుసంస్థలను నడుపబాలకపోతిమేని న్యాయవాదిబహిష్కారమును తీసివేయవచ్చును. రాటములో నమ్మకము లేకపోయినయెడల దానిమాటయే యుక్తరేను. రాటముయెడల భక్తిని మాటలలో గనుపరచినయెడల 60 కోట్ల మందికి కావలసిన నూలు తయారుగాబాలరు. అనగా మనము చేయాలసినది యిదివరకు విజయము గలది సంస్థలుజేసినపనినే అనగా వానియందు బాగా నమ్మక మున్నవారితో ఆపనిని అంటగట్టుట. రాటమువడుకుటనుగూర్చి బోధించి ప్రచారము జేయువక్తలు సంస్థలను నడుపబాలరు. నూలువడుకువారు చర్యసంఘములో నక్తవృత్తిమే అపసరమైనవంట పనికిరారు.

మరియొక మిత్రుడు మరియొక్కచక్కని ఆక్షేపణను చెప్పెను. అఖిలభారత కాంగ్రెసు సంఘము కార్యనిర్వాహక సంఘముమాత్రమే యెనయెడల నేను జెప్పినది యుక్తముగ నుండెడిదని ఆయన చెప్పుచున్నాడు. కాని అందు చర్చించుటయు కాపించుటయుగూడ జరుగుననియు, రానున్న కాంగ్రెసుకు తీర్మానముల విధించుననిగూడ ఆయన చెప్పుచున్నాడు. ఏ ధర్మముల నిర్వర్తింపవలెనో దెలియకముందు కార్యనిర్వాహకుల నెన్నుకొనుట యెట్లు? ఈ ఆక్షేపణ బాగుగ నేయున్నదని నా అభిప్రాయము. కాని యిక్కడగూడ నాకు వచ్చిన యిట్లుంది యేమియునులేదు. ఇకనున్న ఆరుమాసములలో కాంగ్రెసుతీర్మానముల నెట్లు ఆచరణజెట్టువలయునో మాత్రమే నేను నాభిప్రాయముల జెప్పుచుంటిని. కాంగ్రెసుకార్యము జరుగుటకు పెక్కికలుగానే కష్టములుగాని అడ్డుండరాదు. నేను కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహకత్వమును గూర్చి చెప్పినభావమును కాంగ్రెసువారు లంగీకరించునెడల యామిత్రుడు చెప్పిన కష్టముభోవుటకై వచ్చేసంవత్సరము కాంగ్రెసుసభ కాగానే కార్యనిర్వాహక స్థానములకు మరల యెన్నికలు జరిగిన బాలును. నాభిప్రాయమునకు విలువయున్నంతవరకు, సభ్యులను, ఎన్నికదారులను మార్గదర్శకముగ మాత్రము భావింపవలెను. కాంగ్రెసు విధానము నడుపుటకు నన్నే బాధ్యుడుగ నెన్నెదరుగాన యీ నాభిప్రాయమును చెప్పితిని. అందుచేతనే నాభిప్రాయముల చెప్పినపుడు నాతో యెంతవరకు యేవిధముగ పనిజేయుచుకొనగలరో ఆవరతులను గూడ చెప్పితిని. మో|| క|| గాంధీ

మహాత్ముని కారాగృహము

భవములు

జెయిల్స్ ఆర్థికస్థితి

మహాత్మాగాంధీ గారు 12 వ లేదీ యంగుళిండియా పత్రికలో రచించిన "కారాగృహముభవము" 8 వ వ్యాసమునకు అనువాదము:-

అన్ని పరిపాలనాకాఖిలముల జెయిల్స్ ఆర్థికవిషయములలో యెక్కువనిరాదరణ గలవని కారాగృహముభవము గలవారెల్లరకు దెలిసియుండును. ప్రభుత్వసంస్థలొక్కల వైద్యకాల కక్కున ధనము చెచ్చిపడును. జెయిల్స్లో సన్నియు అతి మాతృముగను మోటుగను నుండును. అందుకువారినే పనిచేయుచి క్రమమువృత్తు అధికముగా జరుగును. ధనము చెచ్చించి వస్తుసమిపాయ మొసంగుటలో లోభత్వము యెక్కువగా నుండును. వైద్యకాలలో దీనికి న్యతిరేకముగా జరుగును. ఈరెండు సంస్థలను మానవుల వ్యాధుల నివారణజేయుటకే నిర్మితమైనవి. వైద్యకాలలు కిరీరసంబంధముగ వ్యాధులను, కారాగృహములు మనమనకు సంబంధించిన రోగములను నివారణ జేయునున్నవి. మనోవ్యాధులు నేరములుగా గణింపబడుటకే కేంద్రము లగుచున్నవి. కిరీరవ్యాధులు ప్రకృతికహమగా వచ్చుటకే కనికరవృద్ధిలో జాడబడుచున్నవి. కాని నిజముగా జూచినచో యావ్యత్యాస ముండగూడదు. మనోవ్యాధులు, కిరీరవ్యాధులు రెండింటికీ కారణములు ఒక్కరిరిగినే యుండును. నేను దొంగతనము జేసినచో దోషరహితముగ సంఘుని బంధనలకు విరుద్ధముగా ప్రవర్తించినవాడ నగుదును. నేను కడుపునొప్పితో బాధపడువాడ నగునా? అప్పుడుగూడ దోషరహితముగ సంఘు నిబంధనల నతిక్రమించినవాడనే యగుదును. కిరీరవ్యాధులను చులకనగా జూడబడుటకు కారణమేమన ఆరోగ్యనియములను పేదవారికన్న గొప్పవారేయెక్కువసారులు అతిక్రమించు చుండురు. గొప్పవారలకు మోటుయిన దొంగతనము జేయుటకు అవకాశములు లేవు. చోరీలు జరుగుచుండినచో వారికి కష్టము గానుండును గావున వారే కానుములు నిర్మించువారగుటచే దొంగలను శిక్షించుచుండురు. కాని తాము మర్యాదగాజేయు మోసములు లంచగొంపములు మోటు దొంగతనములకన్న అపాహారము లని వారికి దెలియును. రెండు సంస్థలు అనుచితచికిత్సజేయుచుండుట చేతనే అభివృద్ధి గాంచుట వింతగానున్నది. వైద్యకాలయందు రోగులకు కనికరముతో చికిత్సజేయుటచేత నభివృద్ధి గాంచుచున్నది. వైద్యులను పోషించియుగా సంస్కరించుటకు ఓటులేను శిక్షించుటయే ప్రాధాన్యముగా గణించుటచే జెయిల్స్ అభివృద్ధి యగుచున్నది. మానసికముగాని కిరీరసంబంధ మైనవిగాని వ్యాధులు క్రమపద్ధతిని తప్పకుటే వచ్చివిగా గణించి

రోగులను వైద్యులను యెక్కువ చనువొసంగక యెక్కువ కఠినముగా జూడక సానభూతిగలిగి దయతో చికిత్సజేసినయెడల జెయిల్స్ వైద్యకాలల యావత్కృత తగ్గును. దోషరహితముగ సంఘమునకు జెయిల్స్ యెంత అనవసరమో వైద్యకాలగూడ నట్లే యనవసరము. వైద్యకాలనుండి వచ్చు ప్రతిరోగియు కారాగృహమునుండి వెలువడు ప్రతి వైద్యుడు మానసిక కారీరక ఆరోగ్యముల గూర్చి ప్రజలకు బోధించేయగల సమర్థత గలవారై యుండవలెను.

ఈలాఠియ్య మెంచుట యింతిలో ముగింపవలెను. జెయిల్స్లో ఆర్థికసౌవువము గాపాడుటకై లోభత్వమువలించుచునున్నదని వినుటకు చదువరులు విస్మయము జేంచెదరు. నీరుతోడుట, పిండివిసరుట, రోడ్డు గదులకు భవనములు, వంటచేయుట మున్నగు పనులన్నియు వైద్యులచే చేయించుచున్నను వారు తమ తిండికి దగినంత ఆగ్రహ జేయబలపడుదురు. ఇంతకష్టపడినను వైద్యులకు యిష్టమైన పదార్థములు, రుచ్యములను వంటలు లభింపకున్నవి దీనికి కారణ మేమన వంట మున్నగుపనులు జేయువైద్యులకు అపనులయందు శ్రద్ధజేసుండుటయే. వారి యెడల సానుభూతిలేని అధికారుల తిండి భయమున కృంధముగా అపనులను జేయుచున్నారు. వైద్యులే దయార్థి వృద్ధులై తోడివైద్యుల ఆరోగ్యాభివృద్ధి యందు అభిమానముగలవారయినచో వారువారు జెయిల్స్కు రావసరమే యుండదు. కావున కారాగృహములు ప్రస్తుతమున్నట్లు వ్యయాధికములగు కేంద్రకృహములవలెగాక, సహేతుకమును; నితిబద్ధమునుగ పరిపాలనావిధానము గల సంస్థలు గాజేసినచో స్వపోషితములగు సంస్కరణాలయములుగా నుండగలవు. నీరుతోడుట, పిండివిసరుట మున్నగు పనులవలన వృధాగా శ్రమ నిచ్చుట యనవసరము. నేనే అధికారమునందుండినచో పిండివైసుండి తెప్పించును. నీరు యంత్రములవ్వారా తోడించును. ఇట్టి స్వల్పకార్యములు పనులు జేయుచుటకన్న కారాగృహములయందు వ్యవసాయము, చేతిసూలు వడకుట, నేయుట జేయించెదను. చిన్న జెయిల్స్లో వడకుట నేయుట మాత్రమే యుండవచ్చును. ఇప్పటికే కొన్ని ముఖ్యకారాగారములయందు నేతపరిశ్రమ గలదు. ఇంక జేయవలసిన దేమన, ఏటుకు వడకుట ప్రజకేపెట్టవలెను. అందుకులయుప్రతి జెయిల్స్లోనే పండింపవచ్చును. ఇంకవలన బాతీయగృహపరిశ్రమ యభివృద్ధి జెందును. కారాగారములు స్వపోషితములుగా నుండును. వైద్యులు పశుశ్రమ పోటీలను పెంచుటకుగాక లాభకరముగా నుండును. యరవాడజెయిల్స్ను ఒకముద్రణాయంత్రము గలదు. ఇంక వైద్యుల సహాయమున నడిపింపబడుచున్నది.

సామాన్యముగా జరుగుచున్న ముద్రణాయంత్రములకు యిది అన్యాయముగ పోటీదగులుచున్నదని నేను భావించెదను. బయట పరిశ్రమలతో జెయిల్స్ పోటీదగిలినచో తప్పక లాభము పొందగలవు. కాని నేను జెప్పినదేమన, యిట్టిపోటీకి దిగ నవసరములేకయే నవి స్వపోషితములుగా నుండగలవని. అందుకు వైద్యులకు గృహపరిశ్రమ నేర్పుటవలన వారు విడుదలయినపిదప మర్యాదగా జీవనోపాధి గడించుకొనగలరు.

ప్రజాసౌఖ్యమున కనుకూల మగునట్టి వాతావరణమే జెయిల్స్యందుగూడ నుండవలెను జేసెదను. వారు బంధువులను జూచుటకు, గ్రంథములు చదువుటకు, విద్యాశిక్షణ బడయుటకుగూడ అవకాశ మొసంగెదను. అవిశ్వాసము తొలగించి దాని స్థానే విశ్వాసమును స్థాపించెదను. వారుజేయు అన్నిపనులకు ప్రతిహార మొసంగి వారి ఆహారము వారు ఆర్జించుకొనువారుగా చేసెదను.

చాలమంది శిక్షులకు పరిమితి యేర్పరుచును. అట్లయినచో యేవైద్యులు సంఘసేవకు గృహస్కరమునకు అత్యుచుగు కాలముకన్న యెక్కువకాలము వైదులలో నుండ నవసరము లేట్లు జేయవచ్చును.

అట్లు చేయుటకు చాలవరకు పునర్నిర్మాణ మానశ్యకమని నేనెరుంగుదును. ఇప్పుడున్న వార్డుల మితిమీరి ఖించని ఉశ్యోగులకు తప్పించి కేరకు కొందరిని నియమింపవలెను. ఈ సంస్కారము అధికధనవ్యయము లేకుండనే జరుగగలదని నేనెరుంగుదును.

ప్రస్తుతమున్న కారాగారములు చోరులకు, క్రూరులకు, అతిక్రొత్తకారాగృహములకు, సామాన్యవైద్యులకు ప్రాణమిక్కుటములుగ నున్నవి. ఎక్కడ వుండి రెండవతరగతి వారకలరు. వరులు యేదోయొకరిని తనకు గావలసినవన్ని సాధింపగలగుచున్నారు. అనుభవములేని సామాన్యవైద్యులు అత్యాశక్తిక వాంఛలుగూడ సంపాదించ లేకున్నారు. నేను వైద్యులను విధానముప్రకారము వంచకులు సౌఖ్యముగా నుండవలెనన్నచో కనిప

శ్రమపడవలసి యుండును. సామాన్యశ్రమిలకు అనుకూలమైన పరిస్థితు లుండును. సత్వర్తనకు ప్రోత్సహముండును. అన్యాయ ప్రవర్తనగణించబడదు.

భౌతికము వారి ఆశీర్వాదము ఆర్జించు కొనుటకు గాను పరిశ్రమించినచో సామర్థ్యముండును. న్యాయము, ప్రతిపక్ష మహిమ యుండుటచే కృత్యాధి:ములగు తిరిగిభిక్షులు తగ్గును.

లిబరలువత్తము : కద్దరు

(యంగుఁగిండియా)

లిబరలువత్తపు సభ్యులకు ఒకరితొకరు ఇట్లు ప్రాయము చున్నాడు:—“నా సహచరులతో గూడ నేను ఖద్దరును గూర్చి చాలవరకు చర్చించితిని. అందుగల ప్రాశస్త్యముగూర్చి యెట్టిసందేహమునలేదు. కాని యియ్యవ్యము కాసనోల్లంఘనమునకు సంబంధముగా తేము యత్నముని మీరు ప్రకటించుచుండచే చిక్కుగలదు. ఈ కద్దరువ్యమును అసహాయ్యము మతో సంబంధము లేనిదిగా జేసినచో నెక్కువ సహాయము గలుగుననియు, కెల్లరచే ఆమోదింపబడు ననియు నేను చలించుచున్నాను.”

ఈ అపోహ అసహాయ్యము మెంతప్రాచీనమైనదో అంతప్రాచీనమైనది. కాసనోల్లంఘనకు సంబంధమైనవారే తప్ప ఇతరులు కద్దరునకు కాసనోల్లంఘనమునకు గల సంబంధము గూర్చి ఏచారించిన వనరములేదని నేను అనేకసారులు చెప్పి యుంటిని. కాసనోల్లంఘనమునకు కద్దరునకు సంబంధము లేదు. కద్దరువ్యము ప్రారంభించిన బహుమున్ను నేను చాల కాసనోల్లంఘనములను జరిపియుంటిని. కెయిరా కాసనోల్లంఘనమునందు పాల్గొనినవారికి కద్దరుతో దెలియదు. బోర్నూసునందు నల్లభాయిగారి సత్యాగ్రహముగూడ కద్దరు నియమము గలవారు కారు. కాంగ్రెసు వాలంటీరులు దప్ప కాసనోల్లంఘన మొనర్చుటకు సిద్ధపడిన యితరులు కద్దరును కట్టవలె ననునిబంధన లేకుండెను. దీనికారణము స్పష్టమైనదే. ఈ ఉద్యమము స్వరాజ్యము సంస్థాపించుటకు జరిపినదిగాను. స్వరాజ్యమునకై చేయు కాసనోల్లంఘనమునకు కద్దరు అవల్గంఘనమని నేను నుడువుటకు రెండు కారణములు గలవు. మనదేశము లో కద్దరు పూర్తిగా విస్తరింపబడి స్వరాజ్యము చేపూటు దుర్లభము. ప్రజాసమదాయమునకు తగిన పట్టుబాటులు క్షిణము గలుగజేయుటకు ఇది యొకయు సహాయకము. అవి లేనిది సమష్టికాసనోల్లంఘనము దుర్లభము. కాసనోల్లంఘనము రాకుండ జేయవలెనన్న నెల్లరు కాంగ్రెసు నిర్మాణ కార్యక్రమమునకు గడంగవలసి యున్నదిని విచార పక్షమువారు యితరులు గూడ గుర్తించవలెను. ముఖ్యముగా మాకు అంతములను కొనసాగింపవలెను. హిందూమహమ్మదీయ మైత్రిని పెంపొందించుటకు, కద్దరు సర్వత్ర వ్యాపింప జేయుటకు, హిందువు లందరు కలిసి అస్పృశ్యత తొలగించుటకు దీక్షతో బూనుకొనినచో స్వరాజ్యము సులభముగా చేతురును. కద్దరు ధరించు ఆంగ్లేయులు కొందరు గలరు. కాని వారు కాసనోల్లంఘనము అసహాయ్యములయెడల సానుభూతి యొసంగుటకు గూడ నిష్టపడరు.

మో. కా. గాంధీ

నారాయణవరం: అస్పృశ్యత

నారాయణవరంలో సి.వి. రంగంకెట్టిగారు అస్పృశ్యతను తొలగించుటకై జేయు ప్రయత్నములయందు ఆయనను గాగ్రహించునందు బహిష్కరించిరి. హత్యయొనర్చుటకు కుట్రలు గూడ జరిగినవి. కూనీజనుగునేమో యనితయన చెన్నపురి వచ్చియుండెను. ఈ విషయములు యెప్పుడు లేఖనజూచి గాంధీగారు యిట్లు గాగ్రహించుచున్నారు.

“సి.వి. రంగంకెట్టిగారు ఆత్మసంరక్షణకై సహాయమునకు వేచియుండక తనవిధి నెరవేర్చు ధైర్యముతో తిరిగి (నారాయణవరం)నగరని దలంపవలెను. న్యాయము సత్కార్యములయందు పరాత్పరడై రక్షణయొ సగును. ఆయనను హత్యయే యెదుర్కొనినచో సంతోషముగా నెదుర్కొనవలెను. అంతతో నిపాపము వెంటనే తొలగిపోవును. కాని జ్ఞయన యెట్టిలోపము లేకుండ నుండవలెను.

విదేశపత్రికాభిప్రాయములు

అందీ దాసు

(నేషను పత్రిక)

గాంధీగారు సి. ఆర్. దాసుగారు బొంబయిలో కలిసి ఆలోచించుచున్నారు. కాని కాసనసభలు, ప్రభుత్వమునకు తోడ్పడుట మున్నగు ముఖ్యసమస్యలవిషయమై ఇరువురును తమ భేదాభిప్రాయములను మార్చుకొనలేదు. ఈ విషయమై పత్రికలు ప్రకటించుచున్న వ్యాఖ్యానములు తప్పుభిప్రాయముల కెడమొసగుచున్నవి. నిజమున పరిస్థితు లట్లున్నవని గుర్తించుటకు వీలులేకున్నది. రాజ్యాంగతంత్రము గాంధీగారికి గిట్టుదు. కాసనసభలతో ఎట్టి సంబంధ ముండరాదని వారి భిప్రాయము. ప్రతిఘటనమునకై కాసనసభల నుపయోగింపవలయు నను దాసుగారి విధానము అసహాయ్యమును కాదనియు దౌర్జన్యరహితమైనదికాదనియు గాంధీగారి భిప్రాయము. కాని స్వరాజ్యపక్షమును వారి కార్యక్రమమును గాంధీగారు ఆజ్ఞాపించరు. ప్రతిపక్షాల ప్రచారము సజవరు. గాంధీగారు ప్రతిపక్షాల ప్రచారమునకు గడంగుట వెట్టితన మగును. వీలయిన భారతదేశములో విజ్ఞానసంతులనంబు రాజకీయతంత్రమునై విశ్వాసముగలవారై యున్నారు. బహిష్కరణమువిషయమై గాంధీగారు తగిన సేమియుచెప్పలేదు. విదేశపత్రికలను బహిష్కరింపవలయునని వారు పట్టుదలతో నున్నారు. ఇట్లు చేయుచున్న వారి ఖద్దరుప్రచారము కొనసాగదు. కాని సామ్రాజ్యవస్తు బహిష్కరణము జాతీయవైద్యమమును నూచించు ననియు కావున అదితప్పనియు గాంధీగారిజాడము. 1920 సంవత్సరమున వారు నాయకత్వమును వహించినప్పుడు ప్రకటించిన భిప్రాయములకును ఇప్పటి భావములకును ఎట్టి వ్యత్యాసము లేదు. కాని ప్రస్తుతపరిస్థితుల విషయస్థితి ఎంతమాత్రము తగ్గలేదు. గాంధీగారి విషయమై గావించిన ప్రకటనము కాంగ్రెసునందు చీలికను కలుగజేయునని ఊహింపబడుచున్నది. ఒకప్పుడు సంపూర్ణాధికారములు గలిగిన నాయకునకును దాసు నెహ్రూగార్ల పక్షమునకును ఇక ఒడ్దికరుదురుట కష్టము.

భారతదేశపు పరిస్థితులు

(రెవ్యూ ఆఫ్ రెవ్యూస్)

సామ్రాజ్యమునభయందు ఆసియావాస్తవ్యుల హక్కుల విషయమై కొంతప్రాచీనమైన జరిగెను. ఈ సమస్యయే ఇండియా ప్రభుత్వమువారి దృష్టిని సంపూర్ణముగ ఆకర్షించుచున్నది. ఇటీవల ఆమెరికావారికిని జపానువారికిని ఈవిషయమై కొన్ని విభేదము లేర్పడినవి. కాని ఈసమస్య సంపూర్ణముగ తృప్తికరముగ పరిష్కరింపబడుట సాధ్యమా అని సందేహించుచున్నాము. ఆమెరికా విలేఖరులు, వారాపత్రికలు జపాను విషయమై ఎంతజాగ్రత్తతో వ్రాయవలెనో భారతదేశము విషయమై కూడ బ్రిటిషు విలేఖరులుకూడ అట్లే జాగ్రత్తతో వ్రాయవలెను కాని ఇంగ్లండునందలి వారాపత్రికల సంపాదకులు విలేఖరులు ఈవిషయమై ఎట్టిశ్రద్ధవహించుటలేదు. తప్పు వ్రాతలు వ్రాసి భారతదేశమునందలి అధికారులకును ఈదేశమునందలి అధికారులకును అధికమున కష్టములను కలుగజేయుచున్నారు. “ఈక్షుద్రులను కాల్చి చంపవలయు”నను వారు ఇప్పటికంతయో కీడుకలుగజేసియున్నారు. ఇట్టి విపరీతవిధానము లవలంబించుటలకు ఎట్టిసవ్యములు కలుగునో విద్వండువిషయమున మనము అనుభవించియున్నాము. 19 వ శతాబ్దమున ఇటాలియనుల విషయమునను 20 వ శతాబ్దమున స్థావులవిషయమునను ఇట్లే విపరీతముగ ప్రవర్తించుటచే ఆస్త్రియనులగారికి ఎట్టి గతి పట్టినది చూచియున్నాము. భారతదేశమునకును ఇంగ్లండునకునుసంబంధము నిలిచియుండవలయు ననిన భారతీయులన్యాయమును కోరికలను సానుభూతితో ఆరంభించు అవసరము బ్రిటిషు పరిపాలనమువల్లభరతఖండమునకు అధికములభయము కలుగలేదని భారతీయులను చెప్పసాహసంపడు. బ్రిటిషువారు భారతదేశమును ఎన్నియో సంవత్సరములనుండి పరిపాలించుచున్నారు. ఇట్టిదీర్ఘపరిపాలన మిట్లు సక్రమముగ కొనసాగుచుండుట ముందెన్నడు జరిగియుండలేదు. బ్రిటిషువారి క్లిరికిని స్వలాభమునకును వారల్లు దేశమును పరిపాలించు యుండిరిని భారతదేశమునందు పనిచేయుటయే జీవితపరమావధిగ కొంతమంది ఆంగ్లేయులు తలవకుండిన ఇట్టిఫలితము లెన్నటికిని కలిగియుండవని ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచున్నాము. బ్రిటిషువారిసంకల్ప మింకను సంపూర్ణముగ నెరవేరలేదు. కాని ఈ

సంకల్పము నెరవేరట బ్రిటిషువారికిని భారతీయులకును, అధికారులకును, అసాధికారులకును అన్యోన్యమేర్పడుటచే ఆధారపడియుండును. ఆందోళనపరులకు లొంగిపోకూడ దనువాదము అప్రస్తుతము. అస్పృశ్యముగ జాతీయవాంఛితములు ప్రకటించబడుసమయమున, నాయకుల వ్యక్తిగతారములవల్ల వారికి పలుకుబడి కలుగదు. ప్రజలయందు వ్యాపించుచున్న అసంతృప్తియే నాయకుల పలుకుబడికి కారణమని గ్రహింపవలయును. కేసలము ఆందోళనమునకు లొంగిపోవుట వివాదకరమగును. ధర్మమునై ఆధారపడి, ప్రజలకోరికలను సానుభూతితో ఆరంభించు ప్రభుత్వములు ఎట్టిచిక్కుసమస్యలైనను పరిష్కరింపగలవు. ఇతర ప్రాచీనదేశములందు వలెనే భారతదేశమందుకూడ పోలీసువారి కన్నకు తుపాకులన్నను, న్యాయమార్గము ననుసరించి ధర్మమును కలుగజేయువలయునను సంకల్పమును ప్రకటించుట అకాంతిని అంతమొందించుటకు అత్యుత్తమమున సాధనముగ నుండును. భారతదేశము విషయమున కాపలసినశక్తి నైతికశక్తి.

విరారలు

రెవ్యూ ఆఫ్ రెవ్యూస్

కలకత్తాయందలి ఇంగ్లీషుమొను పత్రికయందు ఏప్రిల్ 12 వ లేదీ ప్రకటించబడినవార్త భారత దేశమున పరిస్థితు లేవిధమున పరిణమించుచున్నవి గుర్తు చూపుచున్నది. విరారల విషయమై మైదరాబాదు నైజాము, రాజ పతినిధి ఇండియా మంత్రిగార్లకు జరుగుచున్న కారాయభారములను గమనించుచుండుటకు ఒక ఉపసంఘమును నియమింప విరారు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘమువారు తీర్మానించిరి. తనకు విరారును తిరిగి ఇచ్చవలయునని కోరుచు కడచిన అక్టోబరు మాసమున నైజాముగారు రాజ్యపతినిధి కొక జాబువ్రాసిరి. తన నిరంకు శాధికారమునకు విరారు పౌరులు లొబడకుండునట్లు చేయుటకును బ్రిటిషు ప్రభుత్వమునకును నేనకును సంబంధించిన విషయములందు తప్ప ఇతర విషయములందు ప్రజలకు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య మొసగుటకును ఆలేఖయందు నైజాముగారు అంగీకరించిరి.

కామన్సుభ్యలో ఇండియా సహాయమంత్రి ప్రకటించిన విధమున ఈసమస్య విరారీల భిప్రాయములకు అనుగుణముగ పరిష్కరింపబడవలెను. కాని కాంగ్రెసు సంఘమువారి తీర్మానము ధోరణిని గమనించుట అవసరము. నైజాముగారు రాజప్రతినిధికి జాబువ్రాసినయందు, తమ భిప్రాయమును తెలుపవలయునని విరారు పౌరుల నెవ్వరు కోరలేదనియు, కావున ఈవిషయమై గమనించుచుండుట అవసరమనియు వారు తీర్మానము గావించిరి. చిక్కులతో కూడుకొనిన ఇట్టి ముఖ్యసమస్యను పరిశీలించుటకు ఒక విచారణసంఘమువారిని నియమించుట సరియగు మార్గము. ఈసమస్యను నిష్పక్షపాతబాధితో విచారణ సంఘమువారు పరిశీలించి న్యాయమునవిధమునపరిష్కరింపవలెను. సకాలమున చేయు నిర్ణయముకు పని గంభీరముని సిద్ధాంతములకన్న ఎక్కువ విలువగలిగియుండును. విరారును స్య ధర్మవృద్ధితో పరిష్కరింపబడిన బ్రిటిషువారి సదుద్దేశముల విషయమై భారతీయులకు మరల విశ్వాస మేర్పడవచ్చును.

నిరాధారమగు అన్యాయదేశము

(అమృతబజారు పత్రిక)

కడచినపత్రికవారపు ఫార్వర్డు పత్రికయందు ఈ క్రింది వార్త ప్రకటించబడినది:—

“తారకేశ్వర సత్యాగ్రహోద్యమమును నిర్వహించుటకై వంగరాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘమువారిచే నియమింపబడిన తారకేశ్వరసత్యాగ్రహసంఘమున సభ్యులగుండుటకు క్రియత శ్యామసుందరచక్రవర్తిగారు అంగీకరింపలేదని సంఘపు కార్యదర్శివల్ల తెలియుచున్నది. సర్వెంటు పబ్లిషింగ్ కంపెనీకి దర్బాంగ్ మహారాజాగారు కొన్నివరతులపై రిర వేలరూప్యముల అప్పు ఇచ్చుటకు అంగీకరించి రని తెలియుచున్నది. కాని ఈవార్తకు శ్యామబాబుగారు సత్యాగ్రహసంఘ సభ్యులుగ నుండకుండుటకు ఎట్టి సంబంధములేదు.”

ఈఅప్పువిషయమై ఫార్వర్డు ప్రకటించినవార్త నిజమైనను, వంగరాష్ట్రమునందలి స్వాధ్యత్వాలలోను నిరాడంబరలలోను ఒక్కరగు శ్యామసుందర చక్రవర్తిగారి పరిచయము గలవారందరు, వీధిధనలాభము కొరకు వారు స్వాభిప్రాయములను విడనాడి అంతరాత్మకువిరుద్ధముగ ప్రవర్తించెదరని ఎంతమాత్రము నమ్మజాలరు. కాని ఇట్టిస్వని కలుగజేయువార్తను ఫార్వర్డుపత్రిక ప్రకటించినది. ఒక ఉద్దేశము నెరవేరుటకై నాయకుల పలుకుబడిని తగ్గించుటకు ఇట్టివిపరీతనూచనలు గావించు నంతటివీచస్థితికి వంగరాష్ట్రము వచ్చియుండుటచే రాష్ట్రప్రజాశాంతిదీక్షము విషయమై నిరాశ చెందవలసియున్నది.

పంజాబు యిండస్ట్రీయల్ బాంకు

లిమిటెడు లాహోరు

డైరెక్టరుల అప్పీలు విచారణ-తీర్పు
ముందు చెప్పబడును

లాహోరు, జూన్ 14:—పంజాబు యిండస్ట్రీయల్ బాంకు లిమిటెడు కంపెనీ డైరెక్టరులు ఒక డైరెక్టర్ల సభలో తమ ఓటింగు అధికారమును దుర్వినియోగపరచినందులకై యిండియన్ కంపెనీల చట్టము 91 బి సెక్షనుక్రింద నింద మూపండి జిల్లా మేజిస్ట్రేటు ఎమర్సనుగారిచే 1000 నుండి 2000 వరకు శిక్ష విధింపబడిరి. దానిపై దివాను మంగల పింగును తక్కిన డైరెక్టరులను అప్పీలు చేసికొనగా ఆశేను హోరు డిస్ట్రిక్టు ఆండుసెషన్సు జడ్జి లాలారంగీలాలుగారి దగ్గర లావిచారణకు వచ్చెను.

డాక్టరు నందలాల్ రాయసాహెబ్ మూల్పుండుగారు బాధిష్టము, రామచంద్ర మన్ చందా వకీలును వాదల తరపున, అసిస్టెంటుటేజి రిమెంబ్రెన్సుగా డాక్టర్ నోడ్డుగారు ప్రతివాది తరపునను నిలువబడిరి.

రాయసాహెబ్ మూల్పుండుని అభ్యంతరములు ప్రారంభమునకే తేను విచారణనుగూర్చి రాయసాహెబ్ మూల్పుండుగారు 4 అభ్యంతరములను చెప్పిరి. 1 ఫిర్యాదియైన జాయింటు ప్లాట్ కంపెనీల రిజిస్ట్రారుకేసును తాను దాఖలు చేయక తన తరపున జాఖలుచేయుమని మరియొకరికి అధికారము నిచ్చెను.

2. ఫిర్యాదిని పరీక్షగాని క్రాసుపరీక్షగాని చేయలేక.

3. జిల్లా మేజిస్ట్రేటు తాను తీర్పుచెప్పక మరియొక మేజిస్ట్రేటుకు బ్రాన్సుఫుచేసినాడు. ఇది లాకుకొంత భిన్నమై యున్నది.

4. ముద్దాయిలు చేరు చేరు విషయములకు శిక్షింపబడినను అందరునుకలిసి విచారించబడినారు. కావున క్రిందికోర్టు ముద్దాయిలయెడల దురభిప్రాయముగల్గి సరిగా విచారించలేదు.

నోడ్డుగారి జవాబు
క్రిందికోర్టులో ఆక్రమమేమియు జరగలేదని నోడ్డుగారు జవాబుచెప్పిరి. తేనుతాను దాఖలుచేసినను తనతరపున మరియొకరు దాఖలుచేసినను ఒకటే విచారించుచున్న మేజిస్ట్రేటుగాక మరియొక మేజిస్ట్రేటు తీర్పుచెప్పవచ్చునను పంజాబు హైకోర్టు నిబంధనను చూపించెను. న్యాయమూర్తి అభ్యంతరములను తరువాత విచారించునని చెప్పి విచారణను సాగించెను. ఇరుపక్షముల న్యాయవాదులును వాదించిరి. నోడ్డుగారు కంపెనీలచట్టముయొక్క 91 బి సెక్షను చాల వికాలమైనదనియు వాదల న్యాయవాది చెప్పినట్లు సేరము సాంకేతికముగాక మిగుల గొప్పదనియు మోసముక్రిందికి వచ్చుననియు చెప్పిరి. తీర్పు ముందు చెప్పబడును. (ఆ|| ప్రె||)

పరగణా చీఫ్ కమిషనరుపదవి

సిల్వా జూన్ 14:—మన్యూరు పరగణా చీఫ్ కమిషనరు పదవినిగూర్చి ఒక ప్రకటన గెజెటులో చేయబడినది. మధ్యయిండియాలోని గవర్నరు జేసరలు యేజెంటు చీఫ్ కమిషనరుగా నియమింపబడినాడు. ఫౌకనిక ప్రభుత్వమునకు గల అధికారములన్నియు నీయవకు గలవు. (ఆ|| ప్రె||)

రూర్కీ హత్య

ముద్దాయిపై నిందారోపణ తొలగింపబడెను
రావల్ పిండి, జూన్ 14:—రూర్కీ హత్యలో పెనుస్పృశి ఏకగ్రీవముగా నుడివిన అసెస్సల్యుట్రిప్రాయము తోనేకేభించి ముద్దాయును డాక్టోగారిపయి నిందారోపణను తొలగించెను. ముద్దాయికి ఆ స్త్రీ తో సంబంధమున్నదనియు రూర్కీని ముద్దాయిగింతు పిసికి చంపినాడని తాను నమ్ముచున్నను, డాక్టోగారికిని ఆ స్త్రీకిని గల ప్రేమపూర్వకమైన సంబంధమునుబట్టియు, హత్యజేయవలసినంత కారణము కనడక పోవుటవలనను హత్య బుద్ధి పూర్వకముగా చేయబడినదని చెప్పబడు చాలినంతబాధు లేదని న్యాయమూర్తి చెప్పెను. అదిగాక మరణము ప్రమాదవశమున జరిగినదని చెప్పబడు తగిన కారణమున్నది. ఈ విషయములో ఆనుమానపడుటకు తగిన అవకాశ ముండుటయే ముద్దాయికి లాభకరమయ్యెను. అందువలన ఆతని పై నిందారోపణ తొలగింపబడినది. (ఆ|| ప్రె||)

కృత్రిమపుకర్సోనోట్లు

కొచ్చిన, జూన్ 15:—కృత్రిమపు కర్సోనోట్లు ల తయారు చేయు ముండిరను శేరము క్రింద కొచ్చిన, పోలీసువారు ఈ దినమున చాల మందిని పట్టుకొనిరి. మొదట ఎర్నాకులంబాలాకా ప్రెజిరీ లానికెనుదురూపాయిలకృత్రిమపునోట్లకటి వచ్చెను. దానిపైన, సంస్థానమునం దింకనునితరచోట్లనిట్టినోట్లు ఉంకియుం డవలెననియించి పోలీసువారు పరిశోధనల జరుపగా కృష్ణమట్టి అనుఒక ఎజావాకులనుని యింటివద్ద కొన్నికృత్రిమపు దురుపాయిలనోట్లను, కొన్నిజాబులును దొరకెను. కృత్రిమపునోట్లులను పంచిపెట్టుటకు జాలమంది ఏజెంట్లు నియమింపబడిరిని తెలిసెను. ఏజెంట్లుగా ననుమానింపబడిన మరియొకని గృహమున సోదాజూడగా, 66 కృత్రిమపు అయిదు రూపాయిలనోట్లుల భించెను. 100 రూపాయలనోట్లు గూడ దొరకెను. వైయస్యరు ఆరెట్టుచేయబడిరి. (ఆ|| ప్రె||)

బూట్లు పరిశ్రమ

రక్షణ
సిల్వా, జూన్ 14:—బూట్లుచేసే కంపెనీ ఒకటి రక్షణదగ్గర, అట్టిరక్షణనిమిత్తమై యిప్పుడు గట్టిగానడుగనని కెప్పుచుచేతను, మరియొకర బూట్లుకంపెనీ రక్షణదగ్గర ఆడుగకుండుటచేతను టాప్లబోర్డు వారు ఈవర్గశ్రమకు రక్షణనిచ్చు విషయము విచారింప నక్కరలేదని ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించుచున్నారు. (ఆ|| ప్రె||)

బొంబాయి విశ్వవిద్యాలయము

మాస్టరు ఆఫ్ కామర్సు డిగ్రీ
బొంబాయి, జూన్ 14:—కళలు శాస్త్రములందున రెనే వాణిజ్యమునందుకూడ ఉన్నతవిద్యల నభ్యసించుటకై తగిన సదుపాయముల సేర్పరచుటకు బొంబాయి విశ్వవిద్యాలయ సెనేటువారు, ప్రిన్సిపాలు టన్నువారి తీర్మానముపై బొంబాయి విశ్వవిద్యాలయవిభాగములో మాస్టరు ఆఫ్ కామర్సు డిగ్రీని ప్రవేశపెట్టుచు ఒకతీర్మానము గావించిరి. (ఆ|| ప్రె||)
నవాబ్ అబ్దుల్ మజీద్ గారి మరణము
అల్లాబాదు, జూన్ 15:—65 ఏండ్లవయసున హిందూ నివాసులగు నవాబు అబ్దుల్ మజీద్ సి. ఐ. ఇ. గారు అల్లాబాదులో చనిపోయిరి. (ఆ|| ప్రె||)

అల్లాబాదు మ్యునిసిపలు బోర్డునభ

కాంగ్రెసువారే ప్రజలకు శత్రువులు
అల్లాబాదు, జూన్ 15:—అల్లాబాదు మ్యునిసిపలు మార్కెటులో అద్దెలు పెంచుచేయబడిన చాలమందిమిథు కీవరులు వీరికష్టములను విచారించుటకై నిన్నుజరిగిన బోర్డునభకు వచ్చియుండిరి. టౌన్ డక్ గారి తీర్మానముపై నూటికి 20 నుండి 30 వరకు పెంచుకేయుటకు బోర్డువారు తీర్మానించిరి. కాని సభ ముగియుటతోడనే యిట్లు పెంచుకేయుటకు తాము ఒప్పుకొనమని మిథుకీవరులు తేలుచేయుచు చెప్పకొనిరి. అందులో నొకడు సంపుగానున్న ప్రజలతో, కాన్సిలులోనికిని పురపాలకసంఘములలోనికిని ప్రవేశించిన కాంగ్రెసువారే ప్రజలకు శత్రువులని చెప్పెను. (ఆ|| ప్రె||)

కస్తూరి రంగయ్యంగారి గృంథాలయము

మచిలీపట్నము, జూన్ 15:—ఈదినమున “సరస్వతీవిలాసు”నందు కస్తూరిరంగయ్యంగారి గ్రంథాలయము స్థాపింపబడినది. ఆనందరమ్మను కార్యదర్శి కస్తూరిరంగయ్యంగారిని ప్రశంసించుచు నుపసన్యసించెను.
పానుగలు రాజాగారు
మచిలీపట్నం, 15:—ఏలూరునందు మునిసిపలు మార్కెటునకుపునాశిరాయి చేయుటకుగాను, స్థానికస్వపరిపాలన మంత్రియగు పానుగల్లురాజాగారి కేసెల 24 లేదినఏలూరునకు జానెదరు. (ఆ|| ప్రె||)

ఉచిత విద్య

బొంబాయి, జూన్ 14:—బొంబాయికార్పొరేషను వారు కొద్దికాలము ఉచితవిద్యను జి. ఆం. యు. ఫి. వార్డులలో ప్రవేశపెట్టుదురు. (ఆ|| ప్రె||)

వాతావరణ స్థితి

1924 సం జూన్ నెల 16-వ తేదీ సోమవారము

జిల్లా ముఖ్య నగరములు	ముంబై	అహ్మదాబాద్	కొల్కత్తా	బెంగళురు	చెన్నై	హైదరాబాద్	రాజ్ గఢ్
జూన్ 24 గంటలలో	జూన్ 24 గంటలలో	జూన్ 24 గంటలలో	జూన్ 24 గంటలలో	జూన్ 24 గంటలలో	జూన్ 24 గంటలలో	జూన్ 24 గంటలలో	జూన్ 24 గంటలలో
గోపాలపురం	81.8	82.4	...	0.26	44.66		
విశాఖపట్టణము	95.2	83.5	...	0.86	87.09		
కాకినాడ	100.9	85.2	...	0.29	84.09		
మచిలీపట్టణము	101.2	85.0	...	0.84	41.59		
కర్నూలు	95.8	76.8	...	0.58	26.01		
బళ్లారి	92.8	76.8	...	1.23	20.51		
కడప	100.1	81.2	...	0.68	81.28		
నెల్లూరు	105.5	85.8	...	0.08	87.98		
మద్రాసు	102.0	85.0	...	0.80	50.74		
కడపూరు	98.4	81.2	...	0.02	52.94		
సేలము	92.9	75.1	...	0.78	89.80		
కోయంబత్తూరు	80.9	71.1	0.25	4.82	22.29		
తిరుమనాపల్లి	97.7	76.6	...	0.08	88.18		
నాగపట్టణము	98.7	79.0	...	0.38	54.98		
మధుర	94.2	77.7	...	0.87	38.58		
పాంబన్	92.8	80.1	...	0.05	87.00		
తిరువల్వేలి	0.44	28.34		
తిరుచేండూరు	79.3	72.7	1.58	19.42	64.51		
కొచ్చిన్	79.5	73.5	1.61	35.28	114.51		
కాలికట్టు	81.0	73.9	1.86	27.22	117.16		
మంగళూరు	86.1	73.4	2.58	24.98	125.68		
తెంగళూరు	81.6	66.8	0.06	8.41	25.87		
మేకలూరు	67.2	62.6	1.40	11.44	125.46		
కొడైకనూర్	69.6	64.2	0.10	4.76	62.18		

సర్కారులు:—మొత్తముమీద ఆకాశము మేఘావృతంబై యున్నది. దక్షిణమున ఆర్ద్రత తక్కువ. చుట్టివేడిమి 4 నుండి 6¹/₂ డిగ్రీలు ఎక్కువ. రాత్రివేడిమి 8.7 నుండి 8.8 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

దక్కన్:—ఆకాశము మేఘములతో కూడుకొన్నది. ఆర్ద్రత చాల తక్కువ. శీతోష్ణస్థితి సమానముగ నున్నది.

కర్నాటకము:—మేఘములు ఒకమోస్తరుగ నున్నవి. ఆర్ద్రత చాల తక్కువ. నెల్లూరులో పగటివేడిమి 5, మద్రాసులో 8.2 డిగ్రీలు ఎక్కువ. రాత్రివేడిమి 4 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

రాజధాని పడమటి ఆర్ధభాగమున వర్షము కురియును. ఎస్. ఆర్. సావూరు, వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

నేత్రాంజనము

డబ్బీ 1-కి రూ. 0-4-0

ఈకాటుకలలో పచ్చకర్పూరము మొదలగు వంతిపములు చేర్చబడినవి. అందును సామాన్యముగ వాడతగినది. కండ్లకు ఏవిధమైన జబ్బునచేయదు. ఈకాటుకను విడువక కొద్దిదినములు పెట్టుకొనిన కంటిమంటలు, ఎఱుపులు, పుసికట్టుట, కడ్లు అంటుకొనుట, కంటిమందలు, కండ్లమసకలు మొదలగుం మూనును. డబ్బీలో సాఫులయెత్తు కాటుకమాత్రమేయుడునది.

వాయువు నొప్పిలకు మందు

సీసా 1-కి రూ. 1-0-0 వి. సి. 1-5-0

అకస్మాత్తుగా గాలిలో గాని, తినుపదార్థములలో గాని మార్పుకలక, 1. జ్వరముకల్గుట, 2. కీళ్లసందులలో నొప్పులు, 3. కీళ్ల దిగవీయుట, 4. సంకలయయగు ఉబ్బుట, 5. తేమటకు కడలుటకు వలెలేనటుల కార్యక్రములు విగడియుట మొదలగునవి. ఈ మందును కొన్నిపూటలు త్రాగితోడనే చందియగు పోటు నొప్పులు పోయి శరీరము యధాస్థితికి వచ్చును. బాధగల స్థలముల వేడినీటితో గాని, ఇటుకపాదముతో గాని గాలి అమృతాంజనము రాయవలెను.
అమృతాంజనం డిబ్బో, మదరాసు - బొంబాయి

ఆంధ్రపత్రిక

1924 వ సం॥ జూన్ నెల 16 వ తేది

సోమవారము

శ్రీనివాసయ్యంగారిపరిష్కారము

గాంధీమహాత్ముడెప్పటికప్పుడు పరీక్షలనెదుట బెట్టుచుండెను. వాని నెదుర్కొనవలయుననిన, క్రజలు తమ మనోభావములను వెల్లడిజేయక తప్పక. సందిగ్ధతవకాశ చూడక. ఇట్టి పరీక్షకులు మరియొకరు గానరాదు. కాంగ్రెసు కార్యక్రమము మరుగు జరుగుటకు గాంధీమహాత్ముడొకమార్గమును జూపెను. దానియందు సంపూర్ణ విశ్వాసముగలవారే దానిని త్వరితముగ శాసనాగించుటకు సాధ్యమగు నను యభిప్రాయమును చెలిపెను. మహాత్ముని ప్రతిపాదనము దేశమందంతటను గొప్పకలవరము బుట్టించెను. హృదయ శరిశోధనమునకును, శుష్టాభిప్రాయ ప్రకటనకును, విశేష ప్రోద్బలము గలిగించెను. మహాత్ముని నాయకత్వమును మూలద్రోసి స్వేచ్ఛగ బ్రవర్తించెదమని కొందరు ఎలుగెత్తి చాటుచున్నారు. చాలకాలము నుండియు వారిలో చూయున్న ఆవేదనను వెలిబుచ్చుచున్నారు. మహాత్ముని పలుకుబడిని అంతరింపజేయుటకు డాక్టరు మూన్సిగారు బద్ధకంజులయిరి, వీరివలెనే మరి కొందరును చేలచేగుచున్నారు. మహాత్ముని నిజోద్దేశ్యమునుగాని, వారి ప్రధాన విశ్వాసములనుగాని పాటింపక, సామాన్య ఫణిని విమర్శనముల గావించి, వీరు శరిహాస పాత్రులుగ చున్నారు. డాక్టరు మూన్సిగారి యావేశమునకు, మధ్య రాష్ట్ర స్వరాజ్యపక్షమువారే ప్రోద్బల మొసంగిరి.

మధ్యరాష్ట్ర హిందూస్థాన స్వరాజ్యపక్షమున కధ్యక్షులగు గోవిందదాసుగారు, మూన్సిగారి ప్రకటనను తమకు చాల విచారము గలిగించెననియు, స్వరాజ్యపక్షమువారు మహాత్ముని నాయకత్వమున యు తరుగబడిరిని తలచుట అసత్యమనియు, మధ్య రాష్ట్రమున హిందూస్థానభాగమునం దిట్టి చిహ్న మేమాత్రము గనపించదనియు, కాంగ్రెసునందు మహాత్ముని పలుకుబడిని నిర్మూలించ నెంచుట ప్రజలకును కాంగ్రెసునకును ద్రోహ మొనర్పుటయే యనియు ప్రకటించుచున్నారు. పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారి వీటివల గావించిన ప్రకటనలందు, మహాత్ముని నాయకత్వము నందు తమకు సంపూర్ణ విశ్వాసముగలదని వెల్లడిజేసిరి. మూన్సిగారి ప్రకటనయు, మహాత్ముని పలుకుబడిని దిగ్గించుటకు మూడుగ ఇంకను ఎక్కువగ వ్యాపింప జేయుటకు తోడ్పడనని తలంపవచ్చును. శ్రీమాన్ యస్. శ్రీనివాసయ్యంగారిపుడు మరియొక ప్రకటన గావించిరి. ఇంతవరకును, వీరి యుపన్యాసములు గాని వ్రాతలుగాని స్పష్టముగ సభిప్రాయమును వెలిబుచ్చక, దుర్భాగ్యములుగ నుండెడివి. ఏదే పక్షమునకు జెందినో తెలిసికొనుటకు వీలులేకుండెను. స్వరాజ్యపక్షమున జేరుదని వీరు హెచ్చరించుటచే, వీరి యభిప్రాయ మిపుడు స్థిరపడెనని చెలిసికొనవచ్చును. మహాత్ముని పరీక్ష కిది ఫలితమని తలంపవలెను.

శ్రీనివాసయ్యంగారికి చప్పడికార్యక్రమము పనికిరాదు. అది ఘాటుగ నుండవలయును. మహాత్మునికార్యక్రమము మున్నోకమారు రుచించినను, ఇప్పుడు దానిసారము దప్పిపోయినది. నిర్మాణ కార్యక్రమమునకును స్వరాజ్యసిద్ధికిని వీరికి సంబంధము గనుపించలేదు. శాసనోల్లంఘనమునకు గాని మరి యే యితర ప్రయోజనమునకుగాని, నిర్మాణ కార్యక్రమ మక్కరకురాదు. వీరి హేతువాద మతి విచిత్రము. ఖద్దరును ధరించుచున్నను హిందూ దేశము నకు స్వరాజ్యము పోయెనుగాన, ఖద్దరును ధరించినను స్వరాజ్యము లభింపదు. స్వరూపాలనము ననుభవించుచు దేశములందు కద్దరులేదు గావున, కద్దరుకును స్వరాజ్యమునకును సంబంధము లేదని వీరు వాదించుచున్నారు. ఇటులనే హృదయపాన నిషేధమునకును స్వరాజ్యమునకును సంబంధములేదు. స్వరాజ్యము ననుభవించు దేశములందు త్రాగుడు బాగుగ ప్రబలి యుండుటయే యిందుకు కారణము. బ్రిటిషు శరిపాలనమునకుపూర్వము త్రాగుడుతక్కువగనున్నను హిందూదేశము స్వరాజ్యము బాగుట్టుకొనెనని వీరివాదము. ఇటులనే జాతీయవిద్యగాని, అస్పృశ్యతానివారణముగాని, త్రివిధబహిష్కారముగాని స్వరాజ్యము నొసగజాలవు. ఇక స్వరాజ్యమునకు మార్గమేమి ?

శ్రీనివాసయ్యంగారి యుద్దేశ్యము ప్రకారము స్థానిక సంఘములనాక్రమించుట ముఖ్యవసరము. స్థానిక సంఘముల నాక్రమించి నిర్వహింపదగిన స్వతంత్రకార్యము లత్యల్ప మని, అనుభవము చెల్పుచున్నది. దేశనాయకులకు స్వాగత మిచ్చుట కయినను స్థానిక సంఘముల కధికారము లేదు. మండలాధికారుల చేతికింద కీలు బొమ్మలవలె నీ సంఘము లాడుచున్నవి. అట్టితరీ, వీరిని సత్వరస్వరాజ్యసంపాదనకు సాధనములుగ జేయుట ఎటులో, అయ్యంగారు చెలువరయిరి. మహాత్ముని కార్యక్రమమును వీరు చులకనజేసేరే గాని, స్వరాజ్యమును సంపాదించుట కెట్టి మార్గముల నవలంబింపవలయునో వీరు కనుగొనినటులదోచదు. స్వరాజ్యపక్ష కార్యక్రమమునే వీరామోదించెదరు గాన, క్రొత్తపద్ధతులను నిరూపింప నవసరము లేదని వీరు తలచియుండవచ్చును. కాని, చిత్రరంజనదాసుగారును, పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారును ఇటీవల గావించిన ప్రకటనయందు, నిర్మాణకార్యక్రమము నింత చులకనజేసియుండలేదు. శాసనసభలలో జేరి లాభములేదని గ్రహించిన పిమ్మట, వానినండి లేచివచ్చి శాసనోల్లంఘనమునకు దేశమును సంసిద్ధపరుచుటకై మహాత్మునికి తోడ్పడదమనియు, అతని నియమముల నామోదించెదమనియు, వీరు వెల్లడి జేసిరి.

శాసనోల్లంఘనమునకు నిర్మాణ కార్యక్రమ నిర్వహణము ముఖ్యసాధనమని, గాంధీమహాత్మునితోపాటు స్వరాజ్యపక్ష నాయకులును అంగీకరించుచునే యున్నారు. రెంటికిని సంబంధము లేదని వారు త్రోసివేయలేదు. శ్రీనివాసయ్యంగారి విషయమున దాసు నెహ్రూగార్లను మించిపోయి, సర్వము విధ్యయిరి. నిర్మాణకార్యక్రమ ప్రయోజనమును స్వరాజ్యపక్ష నాయకులొకను చాటుచునే యున్నారు. శాసన సభలలో ప్రతిష్టంభనమును వడలుకొని, నిర్మాణ కార్యక్రమమును పెంపొందించుటకు ప్రభుత్వమువారికి తోడ్పడుటకుగూడ వీరు సమ్మతించిరి. స్వరాజ్యమునకును నిర్మాణకార్యక్రమమునకును సంబంధము లేకున్న, వీరిట్టిపనికి పూనుకొందురా? నేటి తంతివార్తలలో దాను గాదు ఫార్వర్డు పత్రికలో ప్రచురించిన విజ్ఞాపన గను

పించును. స్వరాజ్యపక్షమువారు నిర్మాణకార్యక్రమ మత్యంత ముఖ్యమని ఎంచుచున్నటుల దానియందు వివరింపబడెను. రాజకీయ సాధనముగ నిర్మాణ కార్యక్రమమునకు విలువ లేనిచో, స్వరాజ్యపక్షము వా రీవిషయమై ఇంత యార్జునుము జేసెదరా? స్వరాజ్యపక్ష ప్రముఖులగు సి. యస్. రంగయ్యగారి వీటివల నుపన్యసించుచు, శాసనసభల ద్వారా స్వరాజ్యము సంభవించదనియు, శాసనసభలకు వెలుపలజేయు కార్యక్రమమే ముఖ్యమనియు, స్పష్టపరచియుండిరి.

నిర్మాణకార్యక్రమము, స్వరాజ్యనిర్మాణమునకును, స్వరాజ్యనుభవమునకును, విశేషముగ తోడ్పడు నను విషయము స్వరాజ్యపక్షమువారి కప్పుడు చెలిపవచ్చుచున్నది. స్వరాజ్యపక్షానకును, శాసనోల్లంఘనమునకును, నిర్మాణకార్యక్రమమున కన్న ఫలప్రదమగు మార్గములేదని వారును గ్రహింపవలసి వచ్చెను. ఇట్టి సీతిలో నిర్మాణకరమంతయు చప్పడిదని కొట్టివైచుట అనాలోచిత కార్యమని దోచును. ఇక్కార్యక్రమమున కద్దతో నిర్వహించుకొలదియు దాని చప్పడనము దొలగి మధురముగ నుండును. దానిని నిర్వహించుటకే భయపడి వెనుకకుబోవునెడల, దానివిలువ చెలియజాలదు. ఘాటుగల కార్యక్రమములు తాత్కాలికోదేశము గలిగించినను, ఘాటుతగ్గనే దాని యాకర్షణము తగ్గిపోవును. నిర్మాణకార్యక్రమము నిరుపయోగమని తెలిపెడికాలము దాటిపోయినది. శాసనసభలలోజేరి నిర్వహింపదగిన పనికిన్నను, నిర్మాణకార్యక్రమనిర్వహణ మెక్కుడుఫలప్రదమని స్వరాజ్యపక్షమువారు రంగీకరించెడి తరుణ మే తెచ్చినది. శ్రీనివాసయ్యంగారి క్రొత్తసిద్ధాంతముస్వరాజ్యపక్షమువారి కయినను రుచించునని దోచదు. అయినను, వీరు తమ యుద్దేశ్యమును ఇదమిత్యమని చెలిపినందులకు సంతసింపవచ్చును. ఎవరి విశ్వాసముల ననుసరించి వారుకృషిసలుపుట లాభకరము. లోపలనమ్మకములేక, ఒకరిమెప్పుకొరకు ఏకార్యము నయినను నిర్వహించుట దుస్తరము. మహాత్ముడి సత్యమును తెలిపినందులకు, నిజస్థితి నాలోచింపక కొంద రతనిని నిందించుట శోచనీయము.

జయిలు నియమములు

జయిలు నియమములను సంస్కరించుట ఎంత యవసరమో గాంధీమహాత్ముడు యీ వారపు యంగుళిండియాపత్రికలో ప్రచురించిన వ్యాసము బట్టి గ్రహింపవచ్చును. శారీరిక సంబంధమగు రోగములను నివారణ జేయుటకు వైద్యాలయములను నిర్మించి, ప్రభుత్వము వారి రెంతిశ్రద్ధవహించుచున్నారో మనోమాలిన్యమును తొలగించుట కేర్పడిన కారాగృహముల విషయమునగూడ అంత శ్రద్ధ వహింపవలయునని మహాత్ముడు గావించిన సూచన మిగుల శ్లాఘ్యముగ నున్నది. సాధారణముగ ఎక్కువ హోదాగలవారు ఆస్పత్రులకు బోవుటచే వాని విషయమున ఎక్కువ పరిశీలనము జరుగుచుండును. తక్కువజాతులవారు జయిలులో ననుభవించెడి కష్టములు మాత్రము శరిశీలన కంతగ రాకున్నవి. జయిలులోనుండి ఖయిదీ బయిటకు వచ్చినపిమ్మట, నేరముల జేయగూడదని ఇతరులకు బోధించు సీతిలో నుండవలెను. అందుకుమారుగ, నురల నేరముల జేయుట కతడు సంసిద్ధుడగుచున్నాడు. అనుకూలపద్ధతులను కారాగృహములలో ప్రవేశ పెట్టుచో, ఎక్కువ ఖయిదీ పీనల్ నెటిల్ మెంటులను నిర్మింపవలసిన యవసరము దొలగిపోవును.

కారాగృహములందు వ్యవసాయమున, మగ్గు పని, నూలువడుకుటను ఖయిదీలకు నేర్పుట వలన లాభముండునుగాని, వారిని కఠినపు పనులలో బెట్టి నిర్దమగ ప్రవర్తించుటవలన ప్రయోజనములేదని, మహాత్ముని తలంపు. ఇతర కఠినమైన పోటీపడుటకన్న జయిలుపరిశ్రమ ఖయిదీలకు వనాధారముగల్గింది, వారిని చెడుమార్గముల నుండి ద్రిప్పివైచుట కవకాశమును గలిగింపవలయును. బంధువులను జూచుటను, పుస్తకములను చదువుటకును, విద్య నేర్చుకొనుటకును ఖయిదీల కవకాశమిచ్చి ప్రస్తుతము ప్రబలియున్న అవిశ్వాసమునానమున విశ్వాసమును ప్రవేశ పెట్టవలయునని మహాత్ముడు కోరుచున్నాడు. సాంఘికజీవనమునుండి ఖయిదీనిపూర్తిగా వేరుజేసి కఠిన ప్రాయాలుగ నెనర్చుటవలన, సంఘమునకు విశేష నష్టము గలుగునట స్పష్టమైపోయింది. ఇంతియగాక, ఖయిదీలైనవారు చక్కబడినవిద్యలు అనవసరముగ జయిలుల నొందుటవలన, నతిదు మరల చెడిపోవుట కవకాశము గలదు. జయిలునివాసము మానవుని హృదయమును మరింత కఠినము గావించుచున్నది. దేశభక్తులనేకులు కారాగృహములకు బోయి యుండుటచే, ఖయిదీలస్థితి ప్రపంచమునకు కొంత పరికియినను దెలియుటకు వీలయ్యెను. వెలుపలకు సామాన్యముగ దెలియనిసంగతులు వెక్కులు బయల్పడెను.

స్వరాజ్యసిద్ధి

అస్పృశ్యతా నివారణకును స్వరాజ్యమునకును సంబంధమేమని కొందరు ప్రశ్నించుచున్న సీసమయమున, మహాత్ముడి వారిపు యంగుఁగిండియావత్రికలో దెలిపిన ప్రత్యుత్తరము తగిన సమాధాన మొసగుచున్నది. దేశమునందలి సీచమానవునకు సయితము స్వేచ్ఛలభించుట, స్వరాజ్యమని మహాత్ముడు దెలుపుచున్నాడు. స్వరాజ్యము లభించిన పుడు, అయిదవవంతు ప్రజలు దానినినిభవించుట కవకాశములు లేనిచో నయ్యది సజస్వరాజ్యము గానరదు. భారతీయులందఱును పరాధినబాధ ననుభవించుచున్నదే పంచమని దురదృష్టిని నివారించజాలనిచో, దేశము స్వరాజ్యోన్మత్తతయందుండునపుడు పంచమనిస్థితి బాగు పడజాలదు. స్వరాజ్యసిద్ధికి మహాత్ముడియులతో సమాధానపడుట ముఖ్యమగుచో, అస్పృశ్యుల దుర్భరస్థితిని దొలగించి వారికి మహత్సంతోషమొసగుటయు ముఖ్యమగును. హిందూదేశమును కేవలము ఇంగ్లీషువారిపరిమళమునుండి లిప్పించిన మూత్రమున లాభములేదనియు, ఒకబాపుబదులు వేరొక బరు పునుమోపి లాభములేదనియు, ప్రజలకు సంపూర్ణ స్వాంత్ర్యము చేకూరవలయుననియు, మహాత్ముడొకరించుచున్నాడు. కద్దురుకును శాసనోల్లంఘనము నకును ప్రత్యక్షసంబంధముగలదని మహాత్ముడు దెలిపెను. స్వరాజ్యముకొలు కడలంబింపబడితే శాసనోల్లంఘనము, తాత్కాలికప్రయోజనము కొలు కవలంబింపబడితే శాసనోల్లంఘనములవంటిదిగాదు. ప్రజాసామాన్యమునందు “స్వ” యనుభావము బలపడి వారికి చిత్రికాంత గలుగవలెను. లేనియెడల సమష్టి శాసనోల్లంఘనము గుదురనేరదు. ప్రజలకు క్రమశిక్షణ నొసగుటకును, ఆత్మవిశ్వాసమును భలపరుచుటకును, ఇంకన్నను అనుకూలముగమార్గము లేదని మహాత్ముడు నమ్ముచున్నాడు. నిర్మాణకార్యక్రమము దానియంతట యదియే స్వరాజ్యసిద్ధికి మూలమగును. పరాధినభావమును దొలగించువా. ఒక శతాబ్ది స్వరాజ్యము నొసగకున్నను, శాసనోల్లంఘనమును కొనసాగించుటకు తగిన శక్తిని ప్రజ

ఆంధ్రుల గాంధీ మహాత్ముని వుజానిధి
లక్షరూపాయలు సమర్పించవలెను
యథా శక్తి ని త్రో డు దు

ఇవ్వవలసినది	చందాలు
ఇవ్వవలసినది	39780-2-7
దువ్వూరి వెంకటకృష్ణారావుగారు, కుమారుని నామకరణ మహోత్సవమును, పోడూరు	4-0-0
పోడూరి సత్యనారాయణమూర్తిగారు	2-0-0
దుద్దరాజు మూర్తిరాజు గారు, అప్పినరామ నిలంక	4-0-0
నడింపల్లి సీతారామరాజు గారు, కొమరగిరిపట్నం	4-0-0
నేటివసూలు	15-12-0

యూ 39809-14-7

ఇవ్వవలసినది	చందాలు
ఇవ్వవలసినది	15801-18-5
కృష్ణాజిల్లా భీమవరము తాలూకా గంగప్పనండి సంబారి జానకి రామయ్యగారి ద్వారా	18-8-0
గోదావరి ఏకస్థి పోలవరము కాంగ్రెసు కార్యదర్శి ద్వారా (పండితాచార్య తాలూకా భాదరం)	4-4-0
అయ్యదేవర గాలా త్రిపురనుండ	
రమ్మ కార్యదర్శిని	0-8-0
చిలుకూరి రంగయ్యగారు	0-8-0
తులశి ఆంధ్రాశ్రమ్యగారు	0-4-0
కాంధూరి పిచ్చయ్యగారు	0-4-0
వేదం సూరయ్యగారు	0-4-0
కక్కిరేణి వెంకటయ్యగారు	0-4-0
కక్కిరేణి వెంకటయ్యగారు	0-4-0

యూ 15821-18-5

పూజానిధికి సామ్యునుబంపు చిరునామా:—కా. నాగేశ్వరరావు, నెం 7 లంబుకెట్టిపేటి, మద్రాసు

లకు సమకూర్చు ననుటకు సందియములేదు. ఈ సంగతిని స్వరాజ్యపక్ష నాయకులు సైతము గుర్తించుట శుభసూచకము.

శ్రీ కృష్ణాశ్రమము, పెదపాలెము

గుంటూరుజిల్లా పెదపాలెమునందు నిమ్మ జాత్యుద్ధరణశై నలకొల్పబడిన శ్రీకృష్ణాశ్రమము తరపున, నల్లపాటి హనుమంతరావుగారు ప్రచురించిన విజ్ఞాపన వేరొకచో గాననగును. ఆ సందర్భములక్రిందట స్థాపించబడిన ఈ యాశ్రమ మవిచ్ఛిన్నముగ కృష్ణసేలువుచున్నది. హనుమంత రావుగారి సేవాదీక్ష మిగుల ప్రశంసనీయము. ఈ యాశ్రమమునకు నెలకు కనీసము రెండువందల రూపాయల వ్యయమగునని తెలియుచున్నది. హిందువు లీశ్రీకృష్ణాశ్రమకు ధనసహాయముజేసి తమ యభిమానమును కార్యరూపము దాల్చుకేయుట ముఖ్యము నిమ్మజాతుల సభోగతీయందుంచిన దోసమును నివారించుకొనుట హిందువుల ప్రథమ ధర్మము. ఈ యాశ్రమము నిమ్మజాతులకు చదువు జెప్పటయగాక; అన్నము గూడ బెట్టుచున్నది. దీని కొక భవనముగలదు. ఇట్టి యాశ్రమము లెన్ని యున్నను యధికమని యనిపించుకొనవు. శ్రీకృష్ణాశ్రమమునకు శాశ్వత స్థితి గలిగింపవలెనని, హనుమంతరావుగారు విన్నవించుచున్నాడు. వీరి విన్నవమును, ఆంధ్రులు తుఫలపరుచు ప్రార్థితులు.

నారాయణవరము: అస్పృశ్యత

నారాయణవరమునందు అస్పృశ్యతను నివారించుటకు సి. వి. రంగంశ్రీకృష్ణగారు నలుపుచున్న ప్రయత్నముల కెట్టి యాటంకము గలిగినో పాఠకులకు దెలియును. రంగంశ్రీకృష్ణగారు తుట్టుతుడకు తమ

ప్రయత్నమును మానుకొనవలసినవచ్చును. మహాత్ముని దృష్టి నీ సమస్య యాకర్షించినది. ఎట్టి రక్షణకొరకు వెనుకక, భగవంతుని యందను నమ్ముకొని, తమ ధర్మమును మరల నిర్వర్తించ వలయుననియు, ప్రాణత్యాగమునకు సయితము సంసిద్ధముగ నుండవలయుననియు, అస్పృశ్యతానివారణ కింతకన్నను ఫలప్రదమగు మార్గము లేదనియు మహాత్ముడు రంగంశ్రీకృష్ణగారిని హెచ్చరించుచున్నాడు. ఆంధ్రప్రముఖులీ విషయమై ఎక్కుడు శ్రద్ధదీసికొని రంగంశ్రీకృష్ణగారి ప్రయత్నములకు తోడ్పడి, వారిక ప్రోత్సాహ మొసగుట ధర్మము.

స్వరాజ్యనిబంధనలు

స్వరాజ్యపక్ష నిబంధనలు చూపుకొనినవి. మొదలు తలపెట్టిన ప్రతిష్ఠాంశసమార్గము వదలి వేయబడినది. సహకారపక్ష విధానమునకును, నూతనమార్గమునకును ఎంచదగిన భేదము గను పించుటలేదు. సభ్యులు నాయకునిపై తిరుగుబడకుండ కట్టుదిట్టములు జేయబడినవి. టారిఫుబిల్లు సందర్భమున నైఋత్యగారి రాజీనామామునకు పట్టులు గారు వ్యతిరేకముగ ప్రసంగించిరి. అట్టి యసభ్య చర్యల కవకాశము లేకుండ జేయబడినది. నిబంధనలకు వ్యతిరేకముగ నడుచువారిని స్వరాజ్యపక్షము నుండి తొలగించుటకు ఏర్పాటు జేయబడినది. కొత్త నిబంధనలు, స్వరాజ్యపక్షపు భావ్యభివృద్ధి కెంత వరకు తోడ్పడునో ముందుగాని తెలియదు.

వీహారులో కలరా తగ్గిపోవుచున్నది

పాట్నా, జూన్ 14:—ఆరోగ్యశాఖాధికారి కర్నూరాసుగారియొక్క రిపోర్టులన కలరాతగ్గినట్లు కనబడుచున్నది. జూన్ 7 వ తేదీతో ముగిసినవారములో మరణాంశం 3500 నుండి 2000కు ముంకా తక్కువకే వచ్చినది. అపరిమితమైన వేడి మిశ్రమనే యాయందువ్యాధి రావలకు కారణము. (ఆ.ప్రె)

స్థానిక వార్తలు

రాకపోకలు:— సిద్ధానండ్రి ఎ. రంగస్వామి అయ్యంగారు నిన్న ఉదయము, గా. జి. ఎ. నటేశ్వరగారు నేటి ఉదయం చెన్నపురి విచ్చేసిరి.

పోలీసు ఇన్స్పెక్టరు జనరలు పి. హానింగ్టన్ గారు, టెలిగ్రాఫ్ డైరెక్టరు జోన్స్ గారు నిన్న ఉదయ మెట్టుపాల్యము నుండి వచ్చిరి.

మద్యము కార్యకేషను ఉపాధ్యాయులు

మద్రాసు కార్యకేషను ఉపాధ్యాయుల సంఘపు సమావేశము చింతాద్రోహియందలి కార్యకేషను మాడులుమ్మాయిలో శనివారం సాయంత్రము జరిగెను.

ఎలిమెంటరీ స్కూలు బాలురకు కేరీ వ్యాయమును అనువదలయమై ఉపన్యాసము జరిగెను. కార్యకేషను కమిషనరు జి. టి. బోగుగారు అధ్యక్షత వహించిరి.

ఏకాంతరంగ నాయకుగారు ఈవిషయమై ఉపన్యాసించుచు బాలురకు చెక్కిని ఆరోగ్యము కలుగజేయుటయే ముఖ్యమనియు, వాటిని సాంఘిక జీవనము అవసరము కాదనియు చెప్పిరి.

పరమేశ్వరమ్మగారు టీచరు భామసుగారు ఈవిషయమై కొన్ని అభ్యుపాయములను ప్రవర్తించిరి. దేహమును కాపాడుకొనుట అవసరమని బోధించి చెప్పి సభను ముగించిరి.

గాంధీ గీత.

సంపాదకుడు: శ్రీయుత గోనుగుట్ల సుహృద్భాగ్యం శ్రేష్ఠిగారు.

గాంధీమహాత్ముని యుగయుగండ్రినూ నవతేజన పత్రికలలో వ్యాసముల నాంధ్రీకరించి ప్రత్యేకముగ ప్రకటించుటకు సుప్రసిద్ధ దేశభక్తులను చెన్నపురిమండల ఆంధ్రకాంగ్రెసు సంఘకార్యదర్శులలో నొకరు నగు శ్రీయుత గోనుగుట్ల సుహృద్భాగ్యం శ్రేష్ఠిగారు గాంధీగీత యవచారపత్రిక ప్రచురింప బడుచున్నది. మొదటిసంచిక యీనెల మొదటి తేదీన వెలువడి నేడు మా కార్యాలయము నలంకరించినది. కృతజ్ఞులతో నందు కొంటిమి. మొదటి పేరియందు మహాత్మునిపటము ముద్రింప బడెను. "నాకార్యావళిమములు, ఖాదీ స్వరాజ్యమున కార్యనంటిది. మిత విధ్రమములు, సిక్కులు హిందువులూ ఆచార్యశిష్యాభిగారు. పండిత మాలవ్యాగారు, ఖద్దరు గొడుగులు, పవిత్రుడు శిక్షింపబడుట, విదేశ వస్త్ర బహిష్కారము" అను మహాత్ముని వ్యాసములను సంపాదకుని విజ్ఞప్తి యునిందుగలవు. సంవత్సరము చందా మాడురూపాయలు. మాణ్యవాదు గాంధీగీత కార్యాలయము, 15 బ్రాడ్వే నువరాం. అని వ్రాయవలెను.

మన్యంపితూరి

గంటాదొరను నధించిన వివరములు

ఈనెల 7 వతేదీన జమిందారు పొన్ను సావియను ఒక హుస్దారును మరీ 12 నుడు కృష్ణ దేవి పేటనుండి బయలుదేరి వకరంపల్లికాపులను సంగారావరసమీపమున యద్దుమ్మికి గ్రామమునకు చేరువను వాకలో వెనకనిశ్చయించి మాడు తెగలుగాచిరి. ఒక చోట విడుగురుభుజించుచుండి, వారివద్ద తుపాకులుండెను గాన వాడు పితూరీదారులని నిశ్చయించిరి. వారు తేనెను తినుచుండిరినపునాత తెలిసినది. అంతలో పితూరీ దారులు పోలీసువారిని నూచి పరుగిడసాగిరి. పోలీసువారు తుపాకులనుకాల్చిరి. తక్కినరెండుజట్లను వచ్చిచేరెను. 4, 5 మంది పితూరీదారులు పారిపోయిరి. ఒకనికి గాయములు తగిలి యుండవలెను. ఇద్దరు మాడులైరి వారిలో నొకడు గంటంకోర గంటంకోర పరుగిడుచు చాటుమాటులకును తుపాకులను కాలిచ్చు తప్పించుకొన జూచుచు చాలసేపు పోరు సలిగెను. అతనివద్ద నొక పోలీసు తుపాకీయు 87 బాణుల ముందుగుండును కనబడెను. ఇంకొకనివద్ద దేశ చాచి తుపాకీ కనబడెను. పిమ్మట మరియొకచోట వెళ్ళగా మరిరెండు తుపాకులను ముందుగుండును దొరకెను. 8 వ తేదీన 9 వ తేదీన మరి యిద్దరిని వారి గ్రామములచేరువను పోలీసు వారు పట్టుకొనిరి. అది గంటంకోరమడిసినతావునకు చాల

భారతాశ్రమసత్యాగ్రహము

పోలీసు దౌర్జన్యము

మదరాసు పౌరులసభ

భారతాశ్రమము మానేజరు మాకిలులవాసెను: మారు మాక్సెటువద్ద, మా ఆశ్రమసభ్యు లానందలలిచిన సత్యాగ్రహమును తాముటకుగాను, మొన్న సాయంత్రము 4.30 గంటలకు వందలకొదిలవజలు మారుమాక్సెటువద్ద జేరిరి. పోలీసువారు ముందుగానే వచ్చి, అచ్చటి ప్రదేశమునంతట ఆక్రమించిరి. పత్రికలలో నిడివరకు ప్రకటించబడినరీతిని, శ్రీమాన్ సారంగ పాణి భారతిగారు 5.15 గంట పోలీసులచే నాక్రమింపబడిన ప్రదేశములోనికి జని ఒకటిరెండు నిమిషములసేపు నిలుచుండి తరువాత "వందేమాతరం" అని శోకవేసెను. ఇంతలో నొక పరిశోధకులు వచ్చి, సారంగపాణిభారతి పీఠమై చేయివేసి "వెదలిపో" మృతి ప్రోసెను. ఇంతలో సుబ్రహ్మణ్యశివగారచ్చటకువచ్చి, ఆత డరెడ్డుచేయుదెనెలతలచి, శాంతముగా పోలీసు ఇన్స్పెక్టరు ననుసరించి చెల్లవలసినదని చెప్పెను. శాంతియుతముగ నీ సత్యాగ్రహమునకు భంగముగలిగించి, ఏదోయొకవిధముగ నల్లరల నొనర్చునటుల జేయుటకు పోలీసువారు పూనుకొనియుండినది తలంపుటకు మాకు చాలచిహ్నములు గాన్పించెను. పోలీసువారు కాస్త్రప్రకారము వర్తించి, శాంతముగా నొకరితరువాతనొకరిని ఆరెడ్డుజేసెదరని మే మెంచియుంటిమి. కాని తలవనితలంపుగా మాయెడుట ప్రత్యేక పరిశోధకులు గాన్పించెను. ఆ ప్రదేశము ప్రజలకు నిషేధించబడినట్లు, పోలీసులు చుట్టును ఆక్రమించి యుండిరి. వారు దౌర్జన్యమునకుగూడ గడంగు నట్లుండిరి. అందుచే నాదివమునకు అచ్చటనుండి విరమించుకొని, తరువాత నిజముగ సత్యాగ్రహభావముతో నీ యుద్యమమును సాగించువిధమును నురించి చర్చించుకొని తిరిగి ప్రారంభించు టుచితముక దోచెను.

సముద్రప్రయాణమున పౌరసభ

నిన్న సాయంత్రము, వి. ఎల్. కామ్రాగారి అధ్యక్షత క్రింద, తిలకుఘట్టము (తిరునల్వేళ్ళేదీ బీచి)వద్ద మద్రాసు పౌరుల బహిరంగ సభ జరిగెను. సుబ్రహ్మణ్యశివగారు, ప్రస్తుతస్థితి గతులను పూర్తిగా వివరించుచు నుపన్యాసించిరి. ఈయుద్యమము నకు సహాయ మొనర్చవలసినదనియు, తిరిగి శనివారమునుండియు నిది ప్రారంభముననియు నుచిరి.

తరువాత, మద్రాసు పౌరుల యుద్యమమును బలపరచుచుండిరను తీర్మానమును పి. ఎం. ఆదితేశ్వరనాయకగారు రూప పాదించిరి. ఎస్. సుబ్రహ్మణ్య అయ్యగారు బలపరిచిరి. ఒక్కరుతప్ప సభయం దందరును ఈ తీర్మానము నేకగ్రీవముగ నామోదించిరి.

మేము చాల అయిష్టముతో నీ యుద్యమమునకు దిగింపవచ్చెనని తిరిగి విన్నవించుకొనుచున్నాము. ప్రతివారను తమ అంతరాత్మ దెలిపినటుల నొనర్చుట కింకను చాల వ్యవధిగలదు. దక్షిణ హిందూదేశయువకుల శక్తిని పరీక్షించు నవసర పెట్టియు సంభవింపవని సర్వశక్తియుగ మాతృదేవతన ప్రార్థించుచున్నాము. అట్టిపరితాపముయ మేనంభవింపనడల వాక్యస్వతంత్ర్యము కొరకును, తమ సహజపౌరసత్వములకొరకును, తమ ప్రాణములపై భారబోయ సిద్ధముగనున్నార.

తిరునల్వేళ్ళే 16/6/24. భారతి ఆశ్రమము,

మారుమాక్సెటువద్దనుండెను. గోకి ఎర్రెను, బొంతులమోడిగాడు అను వారుగూడ గంటంకోరతో నేరుండిరి. వీరిడరును సైన్ నాయకులే. మట్టపంతుడయ్యగారి మేనెల 4 వ తేదీన పోలీసువారి దివములను చూచి వెడలిపోయెను వరల రానేలేదని ఒక పితూరీదారుడు చెప్పెను.

శ్రీ రామరాజు గోపిద్రుప కంగీకరింపలేదు

పండవల్లిగ్రామములో వెనుకపితూరీదారుల గుండున వారును వారిబంధువులు నుండిరి గాన వారిని మరల జేర్చుకొనుటకే మేనెల 2 వతేదీన శ్రీ రామరాజు ఆగ్రామమునకు వచ్చి 4 వతేదీవరకు చటునుండెను. తాముదొంగిలను దొంగతనములను జేయుటకొప్పుకొనినవచ్చెనమనివారనిరి అందుకురాజు అంగీకరింపలేదు. రాజవొమ్మగిరిలోనున్న పోలీసువారు వెతుకపోయినపు డాగ్రామముపై బడి తుపాకులను తిసికొనిపోవలెనని రాజు నిశ్చయించెను అనికొందరుచెప్పిరి రాజుతో రాయబారములను జరిగిన వారిని కొందరిని శిక్షించిరి. గంగరాజుమాడుగల పొంగిరెమన కొందరుగ్రామమునవజలు ఏప్రిలు మేనెలలలో పితూరీదారులకు సామానులిచ్చిరి. వానిసంగతి ఉద్యోగిలకు తెలుపలేదని పితూరీదారులను నయితగలనునగుడ తెలిసినది గాన వారిపైనే శోకుతేయ భుజు " అని చెన్నపురి దొరతనము వారు శేషు (16 వతేదీ) ప్రకటించిరి. (అ. పె.)

హైకోర్టు వార్తలు

మధుర దేవస్థానము

మధురజిల్లాజడ్జి నిర్ణయించిన స్క్రీము డిక్రీప్రకారము దేవస్థానపు విచారణకర్తను నియమించు కుండునుటల సుబ్రహ్మణ్యం శ్రేష్ఠి అనునాతడును మరినలుగురును పొందిన ఇంటరీ ఇంజంక్షను నిరాకరింపవలెనని లక్ష్యులాయ్యరు, ఆంజనేయ అయ్యరు పెట్టిన దరఖాస్తుల విషయమై కడచిన శనివారము మధ్యాహ్నము న్యా. దేవదాసు (వేపగి నెలపుల కోర్టు) గారి యెదుట మరల విచారణ జరిగెను. శేషసందర్భము లనసరములైనవని న్యాయమూర్తిగారు తెలిసికొనినవిమ్మట అప్పీల్లను జూలై 28వ తేదీకి వాయిదా వేసి ఇంటరీ ఇంజంక్షనును అమలులోనే యుంచవలెననియు, అప్పీల్ల పరిష్కారమునవరకును ప్రస్తుతమునుండినను అలగప్ప శ్రేష్ఠిగారి నే యుంచవలెననియు తీర్పుచెప్పిరి.

వాదుల పక్షమున హైకోర్టునకిళ్ళు కే. ఆర్. వేంకటరామఅయ్యరు, ఎస్. ముత్తయ్యమొదల్యారు గార్లును, కమిటీ పక్షమున ఎం. ఎస్. వేంకటరామఅయ్యరుగారును హాజరైరి.

* * * * *

గంజాబాలికలహత్య

గంజాబిల్లా అం పోలు అను గ్రామము నందు గడచిన 30 జనవరి నాడు అల్లు అప్పి, తుంచల అప్పి అను బాలికల నిరువురను చంపిగానేరముపై గంజాబిల్లా సెషన్సుజడ్జిచే ఉరిశిక్ష తీర్పుసాదిన నైనారాముడు, పొందారామున్న, దంతానూగన్న అను మువ్వరు పెట్టుకొనిర అప్పిలు నేకు న్యా. దేవదాసు, వేంకట సుబ్బారావు గార్లయెదుట విచారణకువచ్చెను. పొనిస్కూరును శేషసందర్భము లివి. ఈబాలికలు (వివాహితలు) జనవరి 30 వ తేదీనాడు ఎండుటాకులకును, కట్టెలకును బయలుబోయి ఎంతసేపటికిని ఇండ్లకురాకుండిరి. అందుమీదట వారెల్లయు తమబాలికలపై వెదకుచుపోయి తుదకు శవములను చూచిరి. బాలికలపై అదివరకుండిన ఆభరణములు కన్పింపలేదు. మొదటి ఇరువురు ముద్దాయిలు తమంతటతామే మేజిస్ట్రేటువద్దను, పంచాయతీదారుల వద్దను నేరమును ఒప్పుకొనియుండిరి. ఈడవముద్దాయి తాను ఆనాడు ఉరిలోనే ముండులేదని చెప్పియుండెను.

అప్పీలులో న్యాయమూర్తులు మొదటి ఇద్దరిముద్దాయిలకు విధింపబడిన శిక్షను ఖాయపరచి మూడవవానినేరము రుజువుకానందున ఆతనిపై విధింపబడినశిక్షను ప్రోసెవేసిరి.

కృష్ణాతూర్పు డెల్టా

కాలుం ట్టులు తెగబడుట

మాతులక్రింద పోసిన నారుపల్లె మలము మాడిపోవుచున్నది. నదీప్రవాహమునకు రైతు తమ రెడురు చూచుచున్నారు. ఈనెల 12 వ తేదీకి కృష్ణానది 11 అడుగులు రమారమి వచ్చినటుల తెలిసినది. రైతులు తమ దగ్గర మీడేశనని సంలేసించిరి. యెలూరు కాలువకు కేసరీపల్లివద్దను గండ్లపడి అవితమైన ప్రవాహము బుడమేటిగుండా కొల్లేటి సరస్సున పడుచున్నది. ఒకగండికి ఉంగరపు కట్టవేసిరి. యింకొక గండికి హెడ్ స్టాను మూడువలె ననుచున్నారు. ఉప్పులూరు రైలుస్టేషనువద్దనుండి చూచినయెడల కేసరీపల్లి పొలమంతయు సముద్రమువలె కనుపట్టుచున్నది. హెడ్ స్టాను మూసినచో 4 1/2 లక్షల సాగుబడిగల డెల్టాకు ఈ రెండు మూడు కోజాలును ఎంతయో నష్టమును. ఆపైకోజలలో నైనను కట్టలు బిగియునరకు క్రధారకపు గోగివలె కొంచెము కొంచెముగా వదులుదు. ధారాళముగ నీటిని ఎంత నీరు నవిలోనుండియున్నను ఏ అధికారియు ధైర్యముతో ఏనాడును కాలువలవెంటు వెదలుటలేదు. నదిలో నీరు లేనప్పుడు కాలువలకు నీటిని వదులలేమందురు. నదిలో పూర్తిగా నీరున్నప్పుడు పడుటకు పీలులేదందురు. అనకట్టుకు సరియగు మలయ్యలేక సముద్రమునకు, కట్టలు బలహీనముగా నుండుటచే తెగబడి కొల్లేటికిని కాలువ చివరలలో పైలస్కీపులు లేకపోవుటచే మురుగు కాలువలకును పోవుట కష్టమిచ్చిన ఈడెల్టాలో ఆచారమై పోయినది. యిప్పటికైనను నిరాదరణ చూపక, డెల్టా చిక్కులను తీర్చునచో, రైతుల సంపన్నత పొడుగున జేయ నిరంతరకృషియంతయు నేలపాలగును.

ఒక డెల్టారైతు.

సాతించియున్ రక్షణమె

సమైక్యమైనను కలెక్టరు వర్తనగారు
సహాయముచేయుదురు

కోయంబూరు, జూన్ 14:— హెచ్. వి. బి. వర్మను. బి. సి. యస్. కలెక్టరు గారు యిప్పుడు రైల్వేపనివాం ప్రసమైక్య పరిస్థితులను విచారించుచున్నారు. రాయలహనుర్ టి. ఏ. రామలింగంజెట్టియారు, రావు బహదూరు ఆరోగ్యస్థాయిపిల్ల, రావుసాహెబు సి. యస్. రత్నసభాపతి ముదలియారు, సి. వి. వెంకటరమణ అయ్యంగారు వి. సి. వెల్లియన్ గిరి గొండ్లకు, కప్తను ఆర్. డబ్ల్యూ. ఇ. గ్రీనుగార్లు వారితో సున్నా. (ఆం. పే.)

పరివాహకము తగ్గించువిషయము సమైక్య
పూర్వమే తీర్మానింపబడినది

తిరుచనాపల్లి, జూన్ 14:— వెంకటరమణ అయ్యంగారు యస్. వి. ఆర్. ఏజెంటుతో మాట్లాడెనని ప్రతికలలో సమాచారము పూర్తిగా నిజమని యు, యిది యే జెంటు వద్దనుండి వచ్చినట్లే అంగీకరింపవచ్చుననియు, సాతించియిక్ రైల్వే యేజెంటు అధికారము పొంది, అసోసియేటెడు ప్రస్తుత చెప్పచున్నది. సమైక్యతన సర్వీసులో కలుగు అభ్యంతరమును తమించుటకు ఏజెంటున కధికారము లేదు. దానిని రైల్వేబోర్డుగాని రైల్వేబోర్డు ద్వారా స్టేటు ప్రెక్రటరీగాని తమింపవలసియున్నది.

ఇకముందు పనివాండ్రను తగ్గించేయెడల దురూహాలు లేకుండుటకై, ఈ యాలోచన యిదివరకేయున్నదనియు, ఇందుకై చేయవలసిన పనులు సమైక్య ప్రారంభించుటకుపూర్వమే తీర్మానింపబడినదియు చెప్పవచ్చును. మనుష్యుల కేవల కొంద సదుపాయమును జూపుటకై, పనివాండ్రు ఆలస్యము చేయకుండ వెంటనే పనియొనికి వచ్చేయెడల మనుష్యులను తగ్గించు యేర్పాటు ప్రస్తుత మాపిచేయునట్లు తీర్మానించబడినది. (ఆం. పే.)

వరదహాజులు నాయుడుగారి తంతువార్త

సేలం, జూన్ 16:— క్రిందటి శుక్రవారము నాడు సేలంసమైక్యదారులకు నాభార్య సత్యమల నిచ్చుచుండగా నేనచ్చటనే యుంటిని. మేమేమియు మాట్లాడలేదు. రిసంవత్సరములకయినను అట్లేసమైక్యజూపుమని సమైక్యదారులకు నాభార్య యుపన్యసించెనని అసోసియేటెడు ప్రెస్సుచెప్పిన సమాచారము కేవలము అబద్ధము. 20 తేదీ తరువాత రైల్వేప్రయాణము చేయవద్దని ప్రజలను మందలించుచున్నటువంటియు ప్రతికలలో ప్రకటింపబడినటువంటియు నాట్టేటుమెంటుప్రజలను ప్రభుత్వము గారికిని కూడ దురూహాలను కల్గించినది. నిజస్థితుల నెరుంగుట కొని టౌనుపోలీసు స్కూలు యిన్ ఫెక్టరుగాను నిన్న నావద్దకు వచ్చి ముద్రాను గవర్నరు ప్రయాణమును గూర్చి నాతో చెప్పెను.

పరిస్థితులను నేను విశదీకరించి చెప్పచున్నాను. సాతించియిక్ రయల్వేలోను యితరరైల్వేలోను పోవనూరు సమైక్యదారులయెడలను, అందు ముఖ్యముగా సాతించియిక్ రయల్వేప్రజలకోరికలయెడలను సానుభూతిపూరించియున్నది. ఆలస్యము జరుగకుండవ్యవహారములను పరిష్కరించుటకై సమైక్యనాయకులు ప్రయత్నములు చేయుచున్నారు. తొందరపడి వ్యవహారములను చిక్కులో పెట్టుటకై నేనెప్పుడును సలహా నిచ్చియుండలేదు. పరిస్థితు లింతవరకు స్వాధీనములో నేయున్నవి. నాయకులు వ్యవహారమును పరిష్కారము చేయలేకపోయినను, రాజీకొరకు అన్నివార్తలను ప్రయత్నించువరకు మోతముగా ఒక్కమా రన్నిచోట్లను సమైక్య రాకుండ నేను ప్రార్థింపడును.

నిన్నటివరకు గవర్నరుగారు 20 తేదీ ఆప్రాంతముల ప్రయాణము పెట్టుకున్నారని నాకు తెలియదు. గవర్నరుగారికి చిక్కు కలిగింపవలెనను యుద్దేశ్యము నా కెప్పుడును లేదు. కోయంబూరు నాయకుల ప్రయత్నములు జయముగాంచునని సమైక్యము వ్యవహారము పరిష్కరింపబడుటకు యోమాత్రము పిలుపును మోతముగా ఒక్కమా రన్నిచోట్లను సమైక్య వచ్చునని భయపడనక్కరలేదు. (తంతువార్త)

పోవనూరు సమైక్యదారులకు నాగపట్నం
వారిసహాయము

నిన్నటిదినమున నాగపట్నం కార్మికసంఘమువారు పోవనూరు సమైక్యదారుల సహాయార్థము ప్రత్యేకవార్తా పాపని ద్వారా 800 రూపాయల మొత్తమును పంపిరి. (ఆం. పే.)

పోవనూరు సమైక్యదారులమైనగాని

తానుచున్న ప్రవేశమున సేలం సమైక్యదారులు
చెప్పట

సేలం, 16 జూన్:— సమైక్యదారులనే యున్నది. పోవనూరు సమైక్య పరిష్కారమైనగాని తాము పనిలో ప్రవేశించుట లేదని యు పూర్వపు సర్వీసు లను పూర్వపు జీతముల ను యీ య వ రె న ని కోరుచు నే లం లో సమైక్యదారులు ఏజెంటుకును, లోకోపోరుమనుకును, తక్కిన యుద్దేశ్యములను విజిప్తరు నోటినును పంపిరి.

ఈ యుదయమున రుక్మిణి అమ్మగారు భత్యములను పంచివెట్టెను. (ఆం. పే.)

వివాహములు - గాంధీపూజానిధి

మా రాజీలుతాలాకాలో గొప్ప గృహస్థులు సలసలు వివాహసమయములందు భుజింపనే దీక్షావస్త్రములుగ నుపయోగించు ముండుట శుభసూచకము. ముఖ్యముగా కమ్మవారును, శ్రీ త్రియులును ఈవ్యవస్థలను నవలంబించుచున్నారు. ఈ మధ్య మాతాలాకా ఆప్తినరామునిలంక కాపురస్థులు శ్రీ త్రియులను అగు మ. రా. శ్రీ రుద్రరాజు మూర్తిరాజుగారు తమ కొమారుని వివాహమునకు పూర్తిగా భద్రుడనే ఉపయోగించి సుమహర్షసమయమందు పెండ్లి కుమారి తండ్రిగారగు శ్రీ వడింపల్లి శివరామరాజుగారును తామును కలిసి ఎనియిది రూపాయలు గాంధీపూజానిధికి కట్టుముగానిచ్చి తమ దేశభక్తిని వెల్లడిచేసినారు. రాజీలు తాలాకావారందరను వీరివలెనే గాంధీపూజానిధికి విరాళముల నిచ్చి దేశహితమును కోరుదురు గాక!— "దేశాభిమాని"

శ్రీ వేంకటేశ్వరాయుర్వేదకళాశాల, బెజవాడ

1924 సం॥ జూలై 4 వ తేదీ తెరవబడును. నూతన విద్యార్థులు జూన్ 25 తేదీలోపల దరఖాస్తులనందింప జూలై 4 తేదీకి కళాశాలకు రావలయును. కోరువానికి దరఖాస్తు ఫారములు కళాశాలానియములు పంపబడును. విద్య ఉచితము, భోజనాది సదుపాయములు విద్యార్థులే మామకొనవలయును. పాశ్చాత్యవైద్యనిపుణులచే అనాట మీ ఫీజులది మొదలగు శాస్త్రవిషయములకూడ బోధింపబడును.

నోరిరామశాస్త్రి, కళాశాలాధ్యక్షులు, బెజవాడ

అందరి కిని టైరులనుగురించిన వార్తలు

టైరులధరలు ఒకేరీతిగా నుండుటకును, ఉపయోగించు వారికి కొంత ఎక్కువ లాభకారిగా నుండునట్లును మేము చేయుచున్న ప్రయత్నము సఫలమగుటకై జూన్ నెల 1 వ తారీఖునుండి మరల తెలుపునంతవరకు

100 కి 25 లు చొప్పున

ప్రస్తుతము హిందూదేశమునందు వాడుకలో నున్న ముఖ్యముగా టైరులను తయారుచేయువారి ధరలపట్టికనుండి మినహాయించుటకు నిర్ధారణ చేసుకొంటిమి.

మోటారులు గల వారికి

మా కాయదారు లందరికిని ఒకేమాదిరి ధరప్రకారము టైరులను సరఫరాచేయుటవలన వారు లాభముపొందుటకు వీలుండును. గాన వారందరును మావద్ద టైరులనుకొని, తగు ప్రోత్సాహమొనగి సహాయపడుదురని నమ్మెదము.

ADDISON & Co. Ltd., OAKES & Co. Ltd.,
SIMPSON & Co., SPENCER & Co. Ltd.,
MADRAS.

విదేశవార్తలు

ఫ్రెంచి రిపబ్లికునూతనాధ్యక్షుడు

ఎండో. మధ్యగారు ఎన్నుకొనబడిరి

ఇతడు మంచి రాజకీయవేత్త

హెరియెటుగారు మంత్రివర్గము నేర్పరచెదరు

లండన్, జూన్ 13:-రాత్రి 10-5 ఫ్రెంచి రిపబ్లికను నూతన అధ్యక్షుడు బ్రహ్మచారి. కాల్యనిష్ఠు మతస్థుడు. ఒక చిన్నరైతుబిడ్డ. పాఠశాలయందు ప్రతిభాశాలిగ నుండెను. మంచిజ్ఞాపకశక్తి గలడు. గ్రహింపుటలో మక్కువబుద్ధి గలవాడు. మంచిరాజకీయవేత్త. తనపక్షములో చాల అనుభవము గలవాడు. ఆయన యూహలు, తీర్పులు, చాలసమంజసమైనవి. మంచి రాజ్యాధిపతిగ నుండును. మామూలు వ్యక్తులకంటె పొట్టి. ముఖలక్షణములు మనోహరముగ నుండును. విశాల భావపులు గలవాడు. పెద్దతల గలవాడు.

ప్యారిస్ జూన్ 13:-పెయిల్ లోవుగారికి 809 ఓట్లును, డోమర్తూగారికి 515 ఓట్లును వచ్చుటచే డోమర్తూగారే అధ్యక్షుడుగ ఎన్నుకొనబడిరి.

హెరియెటుగారు

ప్రధానామాత్యుపదవిని అంగీకరింప రని ఎవరో వదంతులను బుట్టించిరి. అది నిజముగాదని ఆతనిమిత్రులు తెలుపుచున్నారు. ఎవరు అధ్యక్షులుగ ఎన్నుకొనబడినను మంత్రివర్గము నేర్పాటు చేయుటని ఆహ్వానించిన హెరియెటుగారు అంగీకరింపక మానరు.

పెర్నెయిల్లో కలవరము

పెర్నెయిల్ జూన్ 13:-పట్టణమునందును రాజమందిరమునను అనేకము అతిశయించుచున్నది. రోడ్లన్నియు క్రిక్కిరిసియున్నవి. మోటారుబండ్లలో నెనటరులు పార్లమెంటు సభ్యులు గంపులుగ వచ్చుచున్నారు. ప్యారిస్ ప్రజలు గూడ విస్తారముగ వచ్చుచున్నారు.

పెయిల్ లోవుగారిని బలపరుచుటకు రెండు సభలలోను రెండు పక్షమువారు నిశ్చయించిరి.

అధ్యక్షుని ఎన్నిక ప్రకటించబడునదికి ప్రజల సంతసమునకు మరింతక యుండెను.

ప్రధానామాత్యుడు ఫ్రాంకో యీ మార్షలుగారు తక్షణము డోమర్తూగారికి అధికారమును అప్పగించిరి. అభిసంధనలు కురిసినవి. పెయిల్ లోవుగారుగూడ అభిసందించిరి. ప్రేక్షకుల కానందముగ పెయిల్ లోవు, డోమర్తూగార్లు ఒకరి నొకరు ముద్దిమకొనిరి. పైనికులు సర్క్యరించిరి. స డోమర్తూగారు మార్షలు సమేతులై ఎల్సీ కేగిరి. జనులు జయజయధ్వజములను శ్రేణి. ఈలోపుగ మిల్లరండుగారి రిచతునుండి చల్లగ జారిరి.

తక్షణము హెరియెటుగారు మంత్రివర్గము నేర్పాటు చేయుట డోమర్తూగారిని కోరిరి.

మార్షలు మంత్రివర్గము

రాజీనామా నొసగెను.

మిల్లరండుగారి వతనము

లండన్ జూన్ 13:-గ్యాట్స్ డోమర్తూగారు వచ్చుట, మిల్లరండుగారు నిష్క్రమించుటయు మూడవఫ్రెంచి రిపబ్లికు చరిత్రమున ముఖ్యాంశ మొకటి ముగిసినది. మిల్లరండు గ్యాట్స్ మూడేండ్లవరకు అధ్యక్షులుగనుండుటకు గడువుగలను కాని ఆతడు రెండు పక్షమువారియెడల అపరాధము నొనర్చిరి. అందుచే ఎంతమాత్రము రెండుపక్షమువారు ఇతనిపాలనము నంగీకరింపరు. తాను ఆ కాన్స్ట్రక్షన్ముగ ఏమియుచేయలేదని చెప్పుచున్నను ఎన్నికనయమునపిరంగముగ జాలియవాడులపక్షమున కేరిరి. ఈపక్షమును స్థాపించినదితే. అధ్యక్షుపదవిని ఏకవ్యక్తిపాలనముగ నిరంకుశపాలనముక్రింద మార్పుటకు ప్రయత్నించుచుండెనని ఆనమానముపుట్టెను. 1920 సంవత్సరమున బోర్నియెట్లపై దండెత్తుటకు పోలండు కుమారముచేయుటయు రైల్వే ఇంజనూరి ప్రయోగము అగంతులయు కమ్యూనిస్టులకు రెండుపక్షమువారిని ఎన్నుకొని నడుపుచున్నాడు.

క్రొత్త అధ్యక్షుడు

‘నెంటురు, రైటు’, పక్షమువారు పెయిల్ లోవుగారు ఏ డోయిక్ పక్షమువారు పుననే పనిచేయుదురగాన ఆతనిని ఓడించుటకు డోమర్తూగారిని ఎన్నుకొనిరి. డోమర్తూగారు మొదట న్యాయవాదిగనుండి. 1898 లో పార్లమెంటు సభ్యుడుగఎన్నుకొనబడెను. అనేకమంత్రివర్గములందు పనిచేసెను. 1914 జూన్ వరకు ప్రధానామాత్యుడుగ ఆరునెలలు పనిచేసెను. నెనేటుకు ప్రస్తుతము అధ్యక్షుడుగ నున్నాడు. మంచినక్త. విశ్వసనీయుడు. సర్వజ్ఞుడు. అందరిమన్ననకు పాత్రులు. ఇంగ్లాండునుగూర్చి చక్కగతెలియును. ఇంగ్లాండుపట్ల ఎక్కువస్నేహభావము గలడు. యుద్ధమునకుముందు ఫ్రెంచి బ్రిటిషువారు కలసిపనుచేయవలెనని హితవిషయి. అందుచే ఇతడు పరిష్కారము గావలసియున్న విషయములను హెరియెటు మద్దతునాడుగార్లు అనుకూలముగ పరిష్కరించెదరని నమ్మకముగలడు.

డోమర్తూగారివయసు 61 వ సంవత్సరము. అధ్యక్షులందరిలోను ఇతడే బ్రహ్మచారి. ప్రాబుల్యముతేజస్సులలో అగ్రుత్తులుగనున్నవారిలో ఇతడే ప్రథముడు. ఒకానొకపుడు అధినివేళపుండనాధికారిగనుండెను. ఇంగ్లాండునా, ఆర్జెంటీనాలో పనిచేసెను. ఇతనిని ఎన్నుకొనుట రెండు పక్షమువారికి గొప్పదేవు. ప్రతిపక్షులందరును నెనేటువారును ఇతనికే ఓటులిచ్చిరి.

డోమర్తూగారి యభిప్రాయము

పెర్నెయిల్ జూన్ 13:-తాను ఏపక్షమునకు జేరక రాజ్యాంగపద్ధతులప్రకారమే ప్రవర్తించెద ననియు ముఖ్యమంత్రిపదవిని లన్నిటిని పూరించి కాంక్షియుతముగ యభిప్రదిని గలుగజేయుటకు పార్లమెంటు అధ్యక్షులును గలసి పనిచేయవలె ననిరి.

పత్రికలనంతృప్తి

ప్యారిస్, జూన్ 14:-డోమర్తూగారిని ఎన్నుకొనుటచే పత్రికలన్నియు, తృప్తి చెందినవిని హృదయపూర్వకమున తెలుపుచున్నవి. డోమర్తూగారి దేశభక్తిని నిష్పక్షభావమున, నిదానమున, కొనియాడుచున్నవి.

రోములో దౌర్జన్యము

సాంఘికవాదియగు సినిరు మెట్టెసిగారిని ఎత్తుకపోవుట

ప్యాసిస్టిలీని జేరెదరుట

లండన్, జూన్ 13:-రాత్రి 11-15. సినిరు మెట్టెసిగారు సాంఘికవాది. పార్లమెంటుసభ్యుడు మంగళవారమున పీఠిలో పోవుచుండ ఎవరో ఐదుగురు, తెలియనివారు ఆకస్మికముగ ఆతనిని బట్టుకొని మోటారుబండిలో పారవేసి ఎచ్చులతో తెలియని మార్గముగ అతివేగముతో బండిని నడిపించుకొని పోయిరి. ఇంతవరకాతనినిగూర్చి ఏమియు తెలియలేదు. ముగ్గురు ప్యాసిస్టులు అరస్తుచేయబడిరని తెలియచున్నది. ఇతనిని ఎత్తుకపోవుటకు కారణములు రాజకీయములే. ఇతనికి ప్యాసిస్టులకు వ్యతిరేకము. ఎంతమాత్రముపడదు. రెండేండ్లక్రితము ఇటులేనే ఎక్కడకో తీసుకపోయి నిర్దాక్షిణ్యముగ చాపముతో బంధించి కడువిచారకరముగ శిథిలయి విడిచిపెట్టి పోయిరి. ఇతడు శ్రీమంతుడైనను సాంఘికవాదిగనే యుండెను. ప్రతిపక్షులుగనున్న పార్లమెంటుసభ్యులు నేటిమధ్యాహ్నము సభకు వచ్చిరి. సినిరు మెట్టెసిగారిసంగతి లేలువరకు పార్లమెంటులో ఏమియు చేయజాలమనిరి.

ప్రతిపక్షులలో ఒకరు గూడ నేటిమధ్యాహ్నము సభకు రాలేదు. ముగ్గురు ప్యాసిస్టుసభ్యులు మాట్లాడిరి. ఈదురంతమును ఖండించిరి. ఇందులో ద్రోహాలనుబట్టి ఉచితరీతిని శిక్షించెదనని మన్మోలీనీగారిభయమిడిరి. పరిస్థితులు విపరీతముగ పరిణమించునేమో యని ప్రజలవదంతులు బయలుదేరినవి. స్నేహితులతో నుండగా ఆకస్మికముగ హృదయ హాని పోవుటచే సర్వదబ్బియా ద్యూకుగారు చనిపోయిరని తెలియచున్నది.

విరిపు సరిహద్దు తగాదా

సుగూర్చి విచారించు సంఘమునకు అధ్యక్షుపదవిని అధిష్టించుటకు రెండునెలలకర్లు ఎఫ్. ఎస్. తాతంగారు భార్యాశ్చుత్రికాసమేతుడై శ్రీపుట్రునుండి ఇంగ్లాండుకు బయలుదేరిరి.

వెనిషియాచక్రవర్తి

ని స్పృహకేసునకు తిరిగిరమ్మని ప్రముఖులు తంతి నంపిరి.

యునైటెడ్ స్టేట్స్ ఉపాధ్యక్షుడు

డాసునేనాని రిపబ్లికన్ క్లౌవనువారు ఉపాధ్యక్షులు గ కేంద్రీకరించిన ఇతనికి ప్రత్యేక హోదాగలదు. కాని హోదా ముగారికి 234 ఓట్లును, డాసుగారికి 682 ఓట్లువచ్చుటచే డాసుగారినే నియమించిరి.

పదమూడుడైర కెయివరు

సతీత్యము

క్రీకనోపులచేతను, హృదయచోర్పలముచేతను విస్తారము జ్వరముచేతను చాలభాగపడుచున్నదనియు తెలియచున్నయది.

భారతదేశ పరిస్థితులు

వైనిక్వయ వరశీలనము

లండన్, జూన్ 13:-సర్ కేంకరనాయకగారు పత్రికలయందు మితవాదులు ప్రకటించిన హోమరులు ప్రకటన మనుగూర్చి ఇట్లునాసిరి:- భారతదేశసంరక్షణము, విశేషాంగ వ్యవహారములు రాజప్రతినిధి పదముచే యుండవలెననుట డొమినియను హోమరులుకు విరుద్ధము. ఇండియాలో ప్రస్తుత పరిస్థితుల అపారమున వైనిక్వయమే కారణము. ముఖ్యముగ వన్నులు, సర్వీసు ఉద్యోగంల కిచ్చు ప్రతిఫలమునుగూర్చి ప్రస్తుతముం చేర్చిన పరిస్థితులకు సురక్షమును వైనిక్వయమే కారణము. అందుచే భారతీయులు రాజప్రతినిధి లేన ఇష్టముచొప్పున ఖర్చుపెట్టుటకు వీలగునట్లు వైనిక్వయమును రాజప్రతినిధివశముజేయుచు రాజ్యాంగనిర్మాణము జేయరా. వైనిక్వయ మునుగూర్చి రాజప్రతినిధి ముఖ్యముగ సర్వసేవాధిపతిలహో ననునదియై, ఇతరవైనిక్వోద్యోగంల సలహాప్రకారమును ప్రవర్తించును. ఒకవేళ రాయలుకవిషమ నేర్పరిచిరని శిఫార్సును జేయుటలో వారికి నిర్బంధములను గలుగజేయరాదు.

దోమలచాధ

ని వారణాసి నాయము

లండన్, జూన్ 13:-ప్రతి సంవత్సరము దోమకాటు చే 2000,000 మంది చనిపోవుచున్నారని ల్యుమిగ్లప్రభువు తెలియజేసెను. నీటిగుంటలలోను, కంఠములలోను చాపలను, మురుగు నీరును, చమురును ఉపయోగించిన ప్రవేశపెట్టిన, దోమలు పుట్టిపుట్టుచుండనే పెద్దవిగానుండ చనిపోవును. కాని బ్రిటిషుదేశములో చాలమంది పనిని జేయుటలేదు. ఇండియాలో ఆసలేలేదు. అందుచేతనే ఇప్పుడైన ప్రజ లీయవప్రవ మనుండి తప్పించుకొనుటకు మేల్కొంచుట మంచిదని సర్ రోనాల్డు రాసుగారు హెచ్చరించిరి.

లండన్ రైల్వేతగవు

సోమవారమునాడు పనిలో ప్రవేశించెదరు

లండన్, జూన్ 13:-రాయబారములు తేలులోపుగ పనిలో సోమవారము ప్రవేశింపవలెనని నాలుగు క్రాఫ్టు యూనియనువారు ఉత్తరపుజేరిరి. దీనితో భూగర్భ ఇనుప దారిపమ్మె లండనులో అంతరించెను.

ఫ్రెంచి మంత్రివర్గము

నేర్పరుచుటకు హెరియెటుగా రంగీకరించిరి. వచ్చేవారము లండను కేగద నని ప్రకటించిరి.

సింహాప్రభువు ఆరోగ్యము

కలకత్తా, జూన్ 14:- సింహాప్రభువు ఆరోగ్యము అయినపిల్లలంగకు వెళ్లిపట్టినదిగానుపడుచున్నది. ఆల్.ఇ.

వెల్లింగ్టన్ సినిమా

14.6.24 తేది శనివారమునుండి 20-6-24 తేది కుక్ర వారమువరకు, దినమునకు రెండుసార్లు, సాయంత్రము 6-15 రాత్రి 9-30 గంటలకు శని, ఆదివారములందు మధ్యాహ్నము 8-15 గంటలకుగూడ యూనివర్సల్స్ స్టూడెండును సీరియల్ డి డేనియల్ బూని ఆధుత రైర్యసాహసకృత్యములు గల చిత్రాత్మకత, ఉపకథలు 10, 11, 12 వార్లవారము 6 భాగములు. ప్రెడి థాక్ యూనివర్సల్స్ గ్రేట్ బ్యాంకు సీరియసు డి డెర్ థువర్సు కూడ చూడవచ్చును.

భారతశాసనసభ - స్వరాజ్యపక్షము

భావము - విధానము

క్రొత్త నిబంధనలు

పండితమోతీలాల్ నెహ్రూగారి అవ్యక్తత్రైలింగి యిటీ ము భారతశాసనసభసభ్యులకు స్వరాజ్యపక్షమువారిసభ జరిగినది శాసనసభలో కలిగిన అనుభవము నుబట్టియు రాజకీయములందు కలిగిన మార్పులను ట్టియు కొన్ని క్రొత్తనిబంధనలను ఆసభవారి మోదించి వాని నమలుజరుపవలెనని భారత స్వరాజ్యసంఘమువారిని కోరిరి.

అభీప్రాయము-భావము

18-2-1924 వ తేదీని భారతశాసనసభలో నామోదించబడిన తీర్మానమునందు వివరింపబడిన ఏర్పాట్లను పూర్తిగా నెరవేర్చుటకై యీపక్షమువారు నిరంతరమును కృషి సలిపెదరు. ఆతీర్మానము నమలుజరుపు విషయమున దొరతనమువారు అధిక మగుముఖ్యత్యమును చూపునంతవరకును భారతశాసనసభలోని యితరపక్షములవారి రంగీకరించి తోడ్పడినను మాని ననుగూడ సమయానుగుణ్యముగా నీపక్షమువారు నిర్ణయించు నిరోధపద్ధతిని వారి రచనలందరికీచెదరు.

నీరై నంతవరకు ఆధిక చట్టములను ఆదాయవ్యయపట్టికలను తిరస్కరించుట, నిరంకుశాధికారాల అధికారమును వృద్ధి నొందించి బలపరచి స్థిరపరచుటకు పయనించు క్రొత్తనుచనల నన్నిటిని తిరస్కరించుట, దేశీయుల రాజకీయ పౌరస్వములను హక్కులను భంగపరచునట్టియు బాధాకరములైనట్టియు చట్టముల నన్నిటిని రద్దుయింపవలయు ప్రయత్నించుట మున్నగు కార్యములను స్వరాజ్యపక్షమువారి కొనసరింపవలెను.

నిర్మాణకార్యక్రమము

దేశీయ మహాజన సభవారి నిర్మాణకార్యక్రమమునకు సహాయభూతములగు చట్టములను శాసనసభలో నుపపాదించుట, ఈ దేశమునందు భవనమును విదేశీయులు కొనిపోకుండ నిరోధించుట మూలమున జాతీయవాణిజ్య ఆర్థికలాభములను వృద్ధిపొందించుట, ఈదేశమునందు వివిధ పరిశ్రమలవారికిని బాతులవారికిని సద్బాధనలను కలిగించుట, వ్యవసాయక పారిశ్రామికసంబంధములను కార్మి సంఘములనుదేశమునందువలయు సక్రమముగా నేర్పరచి భూస్వాములకును రైతులకును, యజమానులకును కార్మికులకును సామరస్యమును కలిగించుటయును, యీపక్షమువారికి ముఖ్యవిధిగానున్నది.

ఉద్యోగములు-ఉద్యోగసంఘసభ్యత్వములు

జీతముగాని యితర ఆదాయముగాని వచ్చునట్టియు రానట్టియు ఏయుద్యోగమునుగానిదొరతనమువారివలనయూరక్షము నాచెరును స్వీకరింపగూడదు. శాసనసంఘాభ్యర్థకుని ఎన్నుకొనుపద్ధతి ఏర్పడినపు డాపరచిని ఉపాధ్యక్షపదవికిని శాసనసంఘసభ్యులలో స్వరాజ్యపక్షమువారినిగాని యితరపక్షములవారినిగాని యీపక్షమువారు నిర్ణయింపవచ్చును గాని అట్లు నిర్ణయింపబడినవా రెవరును ఆపవలయు అన్నికలను నిలువగూడదు. ఎన్నుకొనబడిన అధ్యక్షుడు ఏర్పరచిన ఏయుద్యోగమునైనను ఉపాధ్యక్షపదవులు యితర ధోర్యోగములు) యీ పక్షము వారు స్వీకరింపవచ్చును. దొరతనమువారు నియమించు సంఘములలో సభ్యులుగా నియమింపబడినవారితో పక్షమువారు మోదించు ప్రత్యేకముగా అనుమతి నొసగిననేగాని ఎవరను వారికోరకు ప్రయత్నింపరాదు. అట్టిసంఘములలో సభ్యులుగా పనిచేయగూడదు. శాసనసంఘమువారి ఏర్పరచు ఉపసంఘములకు ఎన్నుకొనబడుటకు సభ్యులు ప్రయత్నింపవచ్చునుగాని ముందుగా పక్షముపాలనగాని కార్యనిర్వాహకసర్గములనగాని నాయకునివలనగాని అనుమతిని ఒడయవలెను.

భారతశాసనసభలో ననుసరింపవలసిన విధులు

ప్రతిసభ్యుడును యిష్టమువచ్చిన ప్రశ్నల నడుగవచ్చును. 13 వ నూత్రిముప్రకారము చట్టములసంఘమువారు తిరస్కరించిన చట్టములనుగూర్చి ఆవి తిరస్కరింపబడినవని కార్యదర్శి తెలిపినపుడు వానినిగూర్చి చట్టముగాని, సనరణముగాని, తీర్మానముగాని బాల్కునుగాని ఏ సభ్యుడును కోరరాదు. కార్యనిర్వాహకసంఘమైన ఆనసరసంఘమైన అనుమతించిననే గాని ఎట్టి ముఖ్యవిషయమును చర్చించుటకైనను జరుగుచున్న పనిని నిలిపివేయవలెనని ఏసభ్యుడును కోరగూడదు.

పక్షమునకు సంబంధించిన ప్రశ్నలు

ప్రశ్నలను చర్చించుటకు నిర్ణయింపబడిన తేదీలోగా పక్షమువారివలనగాని కార్యనిర్వాహకసంఘము వారివలనగాని నిర్ణయింపబడిన ప్రశ్నలన్నియును, చర్చాజరగవలసినదనమున ఆనసరసంఘమువారు నిర్ణయించిన విషయము లన్నియును పక్షమునకు సంబంధించిన ప్రశ్నలే యగును. వానినిగూర్చి విషయ తెలిసినపద్ధతికి విరుద్ధముగా సభ్యులెవరను ఓటు యిచ్చగూడదు.

నాయకుని యధికారము

అత్యవసరముగా జరుగవలసిన సమయములో నాయకుడు స్వతంత్రించి ఉత్తరువులనిచ్చవచ్చును. సభ్యులకుల నడుమకొనవలెను గాని ఆయుత్తరువుల నెంతమాత్రమును తిరస్కరింపగూడదు. విషయసంతకమును సభ్యులందరను గౌరవించవలెను. నాయకుడు లేనపుడు ఉపనాయకుడు అధికారమును వహింపవలెను.

కట్టుబాటు నియమములు

ఈ నియమముల నెవరైన నుల్లంఘించినచో అతనిపేరు తొలగింపవలెనుగాని అందులకు జరుగునట్టిసభ్యు మొత్తము సభ్యులలో సగముమండికి రెక్కునలేకుండ రావలెను. నచ్చిన వారిలో క్లి వంతు వారు ఆమోదించవలెను. ముందుగా సభ్యులను తోడి అతడు తెలుపు సమాధానమును వినివసివచ్చుటగాని అటుల తొలగింపగూడదు. (హిందూ)

కాలా అజారు

పరిశోధనలనునెన్నుట కొక ప్రత్యేకసంఘము
సిక్రా, జూన్ 14:—కాలా అజారు జ్వరమును సరించి పరిశోధనల నొనర్చుటకు భారతప్రభుత్వమువారిచే నియమింపబడిన సంఘమునందు లెట్టింటు కర్నూలు క్రొత్తాపట్నం, మేజుప్రాట్ట, బుర్రాడుగొడ్డు మున్నగు సభ్యులగుందురు. అందు మొదటిగూతడు డైరెక్టరు. ఈ వ్యాధి ప్రకృతిలో నెట్లు జన్మించి వ్యాపించుచున్నది అనువిషయమును పీఠ మెట్లు విచారించెదరు. భారతప్రభుత్వము, ఇండియను పరిశోధనానిధి సంఘము, అస్సాము, బెంగాలు, వద్రాసు, బీహారు బరిస్సా, సంయుక్తపరగణాల ప్రభుత్వములును ఈ వ్యయమును భరించెదరు. ఈ కమిషనువారు మొట్టమొత్తము పిల్లంగ నుతమకేంద్రస్థానము నందు గొందురు అస్సామునందు ప్రస్తుతము జరుగుచున్న పరిశోధనలను నడపుటగాను డైరెక్టరు లచ్చటికి జరిగెను. కాలాఅజారు వ్యాపించియున్న ప్రదేశములలోని పరిశీలులగుంచియు, ఎట్లు వ్యాపించుచున్నదియు విచారించుటగాను, కలాఅజారు అధికముగనున్న ప్రదేశములుకేంద్రస్థానము లేర్పరచబడెను. వీరి ప్రయత్నములు సఫలమగుచో, ఈ వ్యాధిని రాకుండజేయుటకు తగుచర్యలు దీసుకొనబడును. అందులనవ్యాధి పూర్తిగాగాపోయినను కొంతవరకైనను తగ్గిపోగలదు. ఈ కమిషను సంతయు, ఆక్ట్రిబుటలకు సమావేశము గాగలదు. (అ. ప్రె.)

నిర్మాణకార్యక్రమము

దేశబంధు దాసుగారు

శాసనసభలో జరుగవలసినపని విషయమునతప్ప తక్కినకార్యక్రమమునుగూర్చి భిన్నాభిప్రాయములు లేవు గాన భిన్నసంఘము లుండగూడవనియే సిగజగంజి తీర్మానములవలన స్పష్టమగుచున్నది గాన స్వరాజ్యపక్షమువారు పక్షములవారు కలిసి నిర్మాణకార్యక్రమమును నెరవేర్చవలెను. శాసనసభలో పనిని స్వరాజ్యపక్షమువారు ప్రత్యేకముగా జరిపెదరుకాని నిర్మాణకార్యక్రమమునందు వారికి గట్టిసమ్యక్ముకలదు. బహిష్కరణ పక్షమువారితో కలిసి దానినికర చేర్చుటకు వారు సిద్ధముగానున్నారు. ఈసమస్యలను కాంగ్రెసువారు ముందు పరిష్కరించెదరు గాని యిప్పుడు పనిజరగవలెను. పంగరాష్ట్రమున తారకేశ్వరసత్కాగ్రహము, నిర్మాణకార్యక్రమము మున్నగునవి జరుగవలెను గాన భవజనసహాయ మునసరమని దేశబంధు దాసుగారు ప్రకటించిరి.

మౌలానా మహమ్మదాలీగారి ప్రకటనము

జిన్నాగారి ఆశ్చరణ

“మౌలానా మహమ్మదాలీగారిలో జరిగిన సంభాషణము బొంబాయి క్రాంతిలు ప్రతికూల ప్రకటించబడెను. భిల్లాభతులో చేరనివారిలో మహమ్మదాల్ గారి దేశసేవయు వారికక్కరైన లేరని మహమ్మదాలీగారిని భిల్లాభతు అరవ అంధులను గౌరవించెదరు గాని మహమ్మదాలీగారి భిల్లాభతు సంఘమును గౌరవించెను. లాహోరుసభకు ఆస్పరాష్ట్రముల వారును గాలేదని మహమ్మదాలీగారిని. 1916లో లక్నోలో జరిగినసభను మివహించినచో లాహోరుసభతో మోదించుచు వచ్చి రని చెప్పక లేవనెను. ప్రత్యేక గవప్రాతినిధ్యమునకు నేను ప్రతిహతుడనగాని ఈదేశమునందు మహమ్మదాలీగారు మోదించుచున్న కనుబొమలను నిశ్చయము, ఈ మయమున మౌలానా మహమ్మదాలీ, జయ దీను గాల్గు లాహోరులో సవరణల నుపపాదించిరి గాని జనసంఖ్యను బట్టి ప్రతినిధుల సంఖ్యను నిర్ణయించుట మహమ్మదాలీగారు లంగీకరింప రనుటకు సందియములేదు. మహమ్మదాలీగారు కల్కత్తాను కలిగింప వలెనని నేను దురదేశముతో తెలుపలేదు గాన హిందువులన్యధాభివంపగూడదని” జిన్నాగారు నుడివిరి. (అ. ప్రె.)

బాబరు అకాలీ కేసు 14 వ తేదీ విచారణ

నాల్గవ ఆక్రావరు 14 వ తేదీని సాక్షునిచ్చెను. విషయ వినిగను బూటాసింగును కాంతాసింగును చెను. ఇతరులనుగూడ హత్యచేయుట కత్తు పురికొలిచెను. బూటాసింగు మనుషుని ధానాసింగు గాయపరచెను. లాబుసింగు గూడ కాంతాసింగు నధించెను. అని యీసాక్షి చెప్పెను. (అ. ప్రె.)

భారతకాంగ్రెసుసంఘసభ

అహమదాబాదులో యీ కెల 27 వ తేదీని జరుగును ఈకెల 27 వతేదీని అహమదాబాదులో సర్వత్ర సత్కారప్రశంసలను భారతకాంగ్రెసుసంఘసభను జపు ఓట నిర్ణయింపబడెను. ఆసభకున్న ప్రతినిధుల సంఖ్యకిని లెట్లు ఏర్పాటు చేయవలెను. 25 వతేదీ ననునీ కార్యసంఘ సభయను, భిల్లాభ సంఘసభయనుగూడ జరుగను. (అ. ప్రె.)

కలకత్తాలో సిక్కుల హత్య

దేశబంధు దాసుగారు

నిన్న ఆదివారమునాడు కలకత్తాలోగొప్పబహిరంగసభ జరిగినది. ఆసభకు చాలమంది సిక్కులు వచ్చిరి. దేశబంధుదాసు గారు రక్తక్షతి విహించిరి. “సిక్కులు జరిగిన చాల స్థలముల ను నేను చూచితినిగాని ఎవరు ఎందుకు కొట్టికో రూధిగానీయి యను తెలియలేదు. కొందరు తుంటులు లేనివారి నవంతలు ను పుట్టించిరి. చాలవోట్లు తుంటులను మహమ్మదాలీగారు కొన్నివోట్లు తుంటులను హిందువులను గూడ కొట్టియున్నారు. హిందువులలోను మహమ్మదాలీగారునూక కలు వచ్చి రిలు నరింపవలసియుండెను. అటుల జరుగలేదు. గాన సిక్కులందు మరల నిట్టికల్లులు జరుగకుండు ఏర్పాటు చేయవలెనని దాసుగారు నుడివిరి.

శ్రీమతి సరోజినీదేవిగారు

14 వ తేదీని రాలేదు

సరోజినీగారు 14 వ తేదీకి బొంబాయికి వచ్చెనరని కా రికి స్వాగత మొసరుటకు చాలమంది వచ్చిరి. కాని ఆశ్రీమతిలో ఆమె రాలేదు. ఆమె ఆహిమయోనో వారిలో నెచ్చునైనదిగో తెలియదు. ఆమె మిత్రులు కొందరు తొలివార్లలను పంపిరి. (అ. ప్రె.)

మెకారె

ఆక్రావ, జూన్ 14:— వై నూనికరనాయకుడు మెకారెను ఆక్రావనుండి రంగూనుకు 20 వ తేదీన నెళ్లవలెనని అనుకొనుచున్నాడు. (అ. ప్రె.)

కలకత్తా, జూన్ 14:— మెకారెను ఆమెకను కిస్టా యరు తెచ్చిన క్రొత్తవిషయములో నెక్కి 20 వ తేదీన ఆక్రా వునుండి నెళ్లవలెయున్నాడు. (అ. ప్రె.)

కీ॥ శే॥ అశుతోష్ణముఖస్త్రిగారికి
స్వారకచిహ్నము

లిటను వభువు సూచన

సమీక్ష, పశంస

పల్నాఠా జ్ఞాను 14:--సర్ అనుతోషముఖ్యగారి
 పంచాంగమును విచారమును తెలుపుటకుగాను కలకతా
 విశ్వవిద్యాలయ సెక్రటరీయెక్కు ప్రత్యేకసమావేశ వివాసాయన
 ప్రోగ్రామును నిర్వహించి దానికి లింగమండి ఇందుకొరకు ప్రత్యేకముగ
 సమయించి విజ్ఞప్తి ప్రభువుగా రచ్చకురచిపించిరి. కలకతా
 విశ్వవిద్యాలయముయొక్క ఉపసాధ్యక్షులు మరణము
 నకు విచారమును తెలుపుటకు వన విజ్ఞప్తి సమావేశమైతి వని
 సవర్ణముగాదు మదివిరి. అనుతోషగాదు తనకాలపు నంగియుల
 కావచ్చును సుదూర ప్రభువును, ముఖ్యగారి ఆసమానముద్దివైధన
 మును గురించియు, ఆగిని యుత్సాహవిశేషమును గురించియు
 ముఖ్యగారి కిది వచ్చెదమల కృషియును ప్రస్తుత విశ్వవిద్యాల
 యమునానందు ప్రతినిధిమందుండును. ఆ ప్రతినిధియు నిష్పతి
 నిధినిబాటలను.

సర్, ఉత్తరభాగా లెంతయో కష్టపడి సాగించి ఆ
 కష్టమును పరిగణించుకొనుచున్న సోప్రగ్రామ్యుయేటు విద్యా
 విభాగమును సరించి మనవివరదలవారి కిట్లును ప్రభువు తనకును
 మున్నెమోసించి గతకష్టమును జరిగిన వివాదమును సరించి ఇట్లు
 పునీవు:

ఈవాక్యము స్థాపనమునకు నున్నది. అంతతో ముఖ్యార్థముగా ఈ
వాక్యమును నిరూపించును అన్నిటియందును తానే గానించుచుండెను.
అంతకుముందు ఈవాక్యమును ముందయు నారనియిష్టప్రకారము
చూపుచుండెను. అంతకుముందు అన్నివిధములచే ఆతని మనస్సును
నిరూపించుచుండెను. అందుచే నా వాక్యార్థమును తుద
నిరూపించుచుండెను. అందుచే నా వాక్యార్థమును నాత డంగీకరింపజాలక
వీరయ్యెను. అందుచే నావిధానమును విమర్శించువారు తన
యిష్టమునను నేరయ్యెను. నాతనికి నోచెనువారు. క్రిందటి
విషయములను నేను పరస్పరప్రతిపక్షములగు విధముల
చేసి. అది అట్టి పరస్పరప్రతిపక్షములగు కనకాశయ్యులనుంట్టి
విధములను ప్రధానముగానుండు లేవు. నేనుగూడ ఒకగొప్ప
విశ్వవిద్యాలయమునందు పట్టభద్రుడనైతిని. అందుచే విశ్వవిద్యాలయము
లో నేను సామాన్యతని నన్నుండుగలను. విశ్వవిద్యాలయము
లో నేను సామాన్యములందును, ముఖ్యములను చాన్సులరు నను దృష్టి
తో నేను సామాన్యములందును భావముతోడను చరించెదను.
నేనును నేను ఒకరితోనొకరు కలిసి ఒకేపద్ధతున పనిచేయు
వారును. నా చాన్సులరులను, ఆతని ఆచర్యములకును ఎట్టి
విమర్శభావమును లేదు. కాలుక్రమమున ముఖ్యార్థముగా నెట్టి
గలవని నే నెప్పుడు తెలుచుచుంటిని. నాయుత్తరవిధానములకును
నేనుగలవని నే నుంచుచున్నాను అంగీకరింపను. అట్టిభేద
మున్నును, చాన్సులరులను వానిని చలపెట్టిరారు.”

చాలనవచ్చుములనుండి సరే. అపత్రో ఘగారే విశ్వ
విద్యాలయమగను, విశ్వవిద్యాలయమే అపత్రో ఘగారగను నుం
డినది. అపత్రో ఘగారే కొకస్వామికవిష్ణుమును కలకొల్పవలెను.
అతడు స్థాపించిన పోష్టగ్రామ్యయేలుకాళను పోషించి యభి
వృద్ధిపరచుచుంటే నాతని కర్ణమర స్వామికవిష్ణుము వేరొ
కటిలేదు. అతడు ప్రారంభించిన మహాకార్య మింకను మన
కావ్యయములందు కష్టమగుగ గాన్పించుచున్నది. అత డీసభ
యందు మనరొదుట నింకను హోర్పొనియున్నట్లే పినకుగాన్పిం
చుచున్నాడు. అతని గంభీరకంఠస్వని ఇంకను మన వినలయుండు
ప్రతికర్ణులందున్నది. ఈసభయమున మనవిభేదములను మరచి
పోయి, ఆరవిదనూధిపై ఆశ్రయ్యభివ మనగృహమును నిర్మిం
చిననుగాక. అందరమును కలసి పనిజేయుట కిష్టమే మనము
కృతివిశ్వయలము గావలెను. మన విశ్వవిద్యాలయము ప్రపం
చమునెదుట తన స్వచ్ఛకీర్తిని కాపాడుకొనవలె ననిపత్రో,
అన్యోన్యతామరదీర్చుచును మనమందరమును గలసి పునాది
రాయి చేయవలెను. కలకత్తా బోగనావిశ్వవిద్యాలయమును,
కాపాడి పోషించి ఆశ్రయ్యధికి దెచ్చుట ను, అపత్రో ఘ
గార మరదినమయమున మన కొప్పగించిన పనిత్రవిస్మక్త
భక్త్యుగ మనము పరిగణింపవలెను. ముందుముందు విశ్వవిద్యా
లయమునం దెట్టిహుద్వు నిసర్వసరిపెచ్చినను, విశ్వవిద్యా
లయముయొక్క శీర్షత్యమునకును, అభివృద్ధిని, స్వాతంత్ర్య

మనకును భంగము నాపాదించుకార్యమును మన మెంతమాత్రమును సహింపరాదు.

సర్. అశుతోష్ వముఖిర్జి గారి మరణమునకు విచారమును దెలుపుదు, స్మారకచిహ్నము నేర్పించుటకు ప్రయత్నముల నొనర్చుట కొకసంఘమును నియమించుదు తీర్థానము లాన రింపబడెను. (అ॥పె)

సర్ భూపేంద్రనాథ్ మిత్ర

అల్లాబాదు, జూను 15:— చట్టరీ గారు వచ్చిన తరువాత సర్ ధూషేంద్రనాథ మిత్రాగారు యిండియా అఫీసులో యేదోయొక ప్రత్యేకపనిమీద యింగ్లాండుకు పోవచ్చునని నమ్రుతముగా నున్నదని “ లీడు ” పత్రిక చెప్పుచున్నది.
(అగ్రి వెర్రి)

తారకేశ్వరము

చిరరంజనదాసుగారిని అరెస్టు చేసిరి

చేబంధు చిత్తరంజనదాసుగారి కుమారుడు చిత్తరంజన
దాసుగారు 14 వ లేదీని తారతమ్యరమున సత్కృత్యా మొన
రింపగా ఆయనను అరెస్టుచేసి సెరంబూరుపంజీరి. ముగ్గురు
వలంతులను చెరి ఆరు నెలలు విడిచివేసిరి. (అ. ప్రె.)

తొరఁజేర నత్తగ్రహనాయకులగు
నామెనచ్చిదానందులు

వైకంసత్కృహము

13 వ తేదీ వివరములు

మామూలుగా సత్యగ్రహము జరిగినది రామస్వామి
నాయకుని గారును మరియు యద్దరు సునర్ణమౌంఠస్రీమను
దేవాలయమున పూజచేయుటకు వెళ్లగా విజనాలంబటిగులకు
యద్దరగారవచ్చుటకు విశు మైలరాసినదిగాన మీరు దేవాలయము
లోనికి రావలసినది దేవాలయము ఉద్దేశ్యము తెలిసిరి ఆ
స్రీమ మొనటివారికారమును దాటి లోపలికి నెల్లినవిచ్చుట
వారికి నిర్యోము లిగినందున రాచటనే దీపమును వె గించి
యగవిధగా పూజచేసిరి నాలమంది అచ్చు చేరిరి (అమ్రె)

పూర్వార్థాదౌ పరాయణుల సభ

వై కం లో జరిగినది

౨ ని కృష్ణపిల్లగారి అబ్బతత్వక్రింద నీసభ జరిగినది
 “నతాగ్రహము నడచి వేయవలెన కాంతిని నిలలుపవలెను
 దినిని కాంగ్రెసువారు, ప్రోత్సహింపరుదువన్నారు గాని
 సంస్థానములలోని ప్రజ లెవ్వరను ప్రోత్సహింపరుదులు లేదు
 అప్పలవ్రతను తొలగించగూడదు సంస్థానములలోని హిందువు
 లయవను, తోడ్పావలెనను తీర్మానము బాసభలో నామోదింప
 బడెను, అతీర్మానములను ఉద్వేగిల కిందజేయుటకును ప్రతి
 నిధులను పహారా గారినన్నిధిక పంపుటకును ౨ ని కృష్ణ
 పిల్ల, - త గోవిండు, క్షీ గార్లు మున్నగువారిని ఉపసంఘముగా
 చేర్చుచు (౬ తె)

సోలిసిటరు జనరలుతో
నం ప తింపలేదు

బెంగాలు వభుత్వ వకటన

మంత్రిల శేతనముల నొసగుట సక్రమ ము

నిర్ణయించుట

దాండ్లి లింగ, జూను 14 — బెంగాలు మంత్రుల వేతన
ముల సమస్యను గురించి ప్రభుత్వమువారు సాటినిపియ జేసిన
తో సంగ్రహించినది "ఫార్మర్స్" పత్రికయందు ప్రచురింపబడిన
వార్త నిమిత్తమైనది తెలుపుచు ప్రభుత్వమువారికి ప్రకటన
నొసర్చిరి బెంగాలు ప్రభుత్వమువారు తమస్వంత, వ్యాయ
శాస్త్రసలహా అధికారులతో సంగ్రహించినది, ప్రస్తుతము
త్రులనుపనిలో నేయుంచుటకుగవర్నరున కధికారముగలదనియు,
శాసనమున డెలుపబడిన ఖైదు తీయనకు లోబడి ఎంతవేతనమునైన
నొక్కవచ్చుననియు, మంత్రులవేతనములను పునర్విచారణ
కొరకు శాసనసభలో తీర్చి యుపపాదించవచ్చు ననియు వా
యధికారులు దిద్దినదియు ప్రకటనయందు గలదు. (అ) (పె)

ఒకయుద్వోగిప్రభుతరథస్థము నడహించుట

రంగూను, జూన్ 15 — మాండలే నివిలసరజ్జునగు
లెఫ్టి నెంటుకర్నలు ఫెనను గారు ఇదివరకు మాండలేవైద్యశాల
లో టీఫెన్టీవార్డుగా నున్న సి. శి. మైక్లె అనునతడు, 182
రూపాయల వారించెనని యొక్కెను ఇదివరకు అసిస్టెంట్ సర్జీవా
ర్డుగు ఎ. ఎం. చాదెసర్ గారు రు. 2845 ల నపవారించెనని
వరియొక్క చెనును దెచ్చెను ప్రభుత్వోద్యోగిగమంజీ-మోస
మొనర్చెనను నేరముక్రింద ఆరెట్టుజేయుటకు ఉత్తర్వుజేయ
బడెను నెక్స్టు 409, 109 ఐ.పి.సి. క్రింపచాగిజేయబడెను
మద్దాయిలు తాము నిర్దోషులమనిరి అంతటితో నాధీనమున
కోర్టునుగి వెను (అ. ప్రె.)

రాజ ప్రతినిధికార్యనిర్వాహక
సంఘము

ఆనరబుల్ సర్, ఓ.యూ.ఎస్.సర్వహమ్మద్ షాహీ గారి

నీ : 0 ఘములో యీ సంవత్సరాంతము

వ-కు ఉండనిచ్చిరి

సిమ్లా, జూను 15 — ఒక ప్రకటన యిట్లు చెప్పవచ్చును. ఆనంద్ బర్మా సర్మియను సర్మియనుగారికి, కె. సి. యన్. ఐ. సి. ఐ. ఇ. గారిని రాజప్రతినిధి కార్యనిర్వాహక సంఘములో 1924 సంవత్సరాంతమునరకు సభ్యుడుగా నుండునట్లు సార్వజేమియే ఏర్పాటుచేసెను.

(అ. ప్రె)

పాకాలావద్ద రైలుబస్సు పడిపోవుట

పాకాల జిల్లాట్రాఫిక్ సూపర్వైజర్లు యేర్పాడు ప్రకారము వద్దనుండి యిట్లు తిరిగివెళుచున్నాడు. కల్పావధి గూడూ రూ. 25 ను యేర్పాడుప్రకారము వద్ద పాయంకాలము 5/50 నిమిషములకు 82 మిక్సెడు రైలుబండిలో 14 వ యింజను ప్రేమనానున్న రెండుమాడవరగతి బోగోండ్లున్నా పట్టాలనుండి తొలగింపెను తలక్రిందయ్యెను. ప్రయాణికులకు గాని రైలు పనివాండ్లకుగాని అపాయము కలుగలేదు. సరాసరి బండ్లు నడుచుటకు సాధ్యముకాదు ప్రయాణికులునుసామానములయూ నలినుండి అవలకు గొనిపోవుదుమన్నవి (అ. ప్రె)

అమెరికీ నువిమౌనములు

రంగూను, జూను 14 - ఇప్పుడు ఆక్రబులో నున్న
అమెరికను డిప్టోయరు ప్రెస్టెనసునది రంగూనుకు వెళ్లదని
అమెరికను కాంసలువలన తెలియుచున్నది. బుధవారమునాడో
గురువారమునాడో రంగూనుకు చేరవలసియున్న అమెరికను
విమానములు ఘంకిపాయంటు వద్ద దిగటకు తగినయోర్షాలు
చేయబడుచున్నవి. ఇప్పుడు టూర్నేస్కొనున్న విమానములు
అచ్చటనుండి రెపో సానువారమునాడో - ఒయలుదేరి పోవును.
(ఆ. హె.)

స్వాతంత్ర్య సంరంభము

I

[మల్లావర్ణముల పేరిట రామ స్వామి గారు, పాలనా]

ప్రాపంచిక చరిత్రయందు యిరువదవ శతాబ్దము ప్రత్యేక ప్రాధాన్యమును పొందియున్నది. ఇరువదవ శతాబ్ద ప్రారంభముతో స్వతంత్రభావోదయము ప్రపంచ మెల్లడలను కలిగెను. ఈ మాత్రాభావోదయముతో పాశ్చాత్యులై పరిశ్రమములు జరిపబడెను. ఆనాటి కృత్రిమభావములు చూపుకొనరాదు. ఏకచ్ఛత్రాధిపత్యములు ఏర్పాటు జుట్టించెను. "నారాజ్యము! నారాజ్యము!!" నారాజ్యముల సంరంభమును కారణ మయ్యెను. ప్రాపంచిక మాక్రమణ పదిలము దగ్గెను. స్వయం సిద్ధయనము, స్వరాజ్యము పాలితనములను లభ్యమైన ఈ యుగ ప్రారంభముతో ప్రాతభావంబులను దగ్గెను. పశుబల ప్రేరేపకుల పాశ్చాత్యోన్మాదము పశిక్షకులయ్యెను.

ప్రాపంచిక పశు మాత్మకమైనది. పాశ్చాత్యములు నేలగులెను చిన్న రాజ్యములు తలెత్తెను. వివచాయ విజృంభణమున నైహిఖండ విశాఖముగోరిన వీరజైత్రుల రాజ్య భ్రష్టమై మూలజేరెను. ప్రాపంచిక మాక్రమణ గోడన తనరాజ్యము చెక్కలై చెదరిపోయెను. చిన్న చిన్న రాజ్యముల నేకచ్ఛత్రముగ పాలించు రాజులు రాజ్యవిహీనులైరి. రాజ్యములు సభాధీన మయ్యెను. జనాపదయు తెగిడికయు నగుటలేదు. దానికి మంత్రచక్రము గాజ్యము లోకేదమున నిశ్చలము లయ్యెను. ఐతహాసులు పరిపాలనాపురాజ్య మొక్కటిలేదు. జర్మనీ యొడి నీడలేకుండవదన, ప్రాన్సుగెలచి బలహీనమైనది. గ్రీకులొడి లెగిరి, టర్కీలచిన నలజడ పొందినది. ఇటలీయులకలహములకు లోనై కూలుచున్నది. యక్షియా పునఃస్థాపన వొందియు స్థిర వొందుటలేదు. ఈ యగ్నిహోత్రావ్యాల కాగజాలక దేశములు నెమ్మది గోరుచున్నవి. ఈ పోరాటమున నమెరికా ప్రేక్షకునినై తిలకించుచున్నది. కాలదక్ర మొకశతమున తిప్పి యింకొకటిని విచారుచుగారు పాశ్చాత్యదేశములే గాక ఈచూపుచున ప్రాచ్యరాజ్యములును, చేరయన్నచి జపాను పదిలము గలిగి నాన్నదనిన ప్రకృతి ప్రభావమునకు లోనై ప్రళయమయి బొందెను. చిహ్నేశుక్రమి జపానుకు లొంగి స్వాతంత్ర్యాలివాదనే మ్రగ్గుచున్నది. ఇక నీజపు స్వతంత్రచేత కామాత్మయై స్వపరిపాలనామార్గము గొన సాగుచున్నది. భరతవంశము స్వతంత్రభావోదయమున మేలు గాంచి స్వాతంత్ర్యసమరరంగమున ప్రవేశించినది.

యధాంతరము నమెరికానాయకుడగు ఉడ్రో విల్సను ననునాడు పనునాల్గు మాత్రములపై బెట్టి చిన్న రాజ్యములకు స్వతంత్ర మొసగియు, శస్త్రాస్త్రాధిపతియు నమరిపోజేసియు ప్రాపంచిక మాక్రమణ నరేట్టియు యధాకాల తగ్గించియు సముద్రనావమునకు సువర్ణస్వాతంత్ర్య మొసగియు మొదలగు పనునాల్గు మాత్రములపై కాంతిని స్థాపింపజూచెను. అతడు స్థాపించినది స్వయంసిద్ధయనము. పశుబలగాంచి ఈ సువర్ణము జన్మించెను. కాని యాతడు ప్రాన్సు ఇంగ్లాండు ప్రధానమంత్రిల దురజేతకే యచి గాలికొనిపోయెను.

ఈ ప్రళయము పశుబలభావోన్మాదకారణముననే ప్రబలినది. పశుబల మంతరించుట కన్యచి మార్గము లేట్లగును? ఈభావ మంతరించి ఆత్మబలప్రభావము గ్రహించిననే కాంతము కుదుటబడును. భారతదేశమున స్వతంత్రభావోదయమున కధి పతియై యుగపురుషుడు శ్రీ గాంధీ మహాత్ముడే తనకాంతిసం దేశమున నీడవర్ణుల సరిజూపెను. చుప్పు భావముల సత్త్వ భావములతోడను, అసత్త్వమున సత్త్వముతోడను, అన్యాయమున న్యాయముతోడను పిల, ప్రపంచమును ప్రేమభావ ప్రేమముతో గెలువలగుట డిద్దొక్కడే!

భారతస్వాతంత్ర్యమును ప్రాపంచిక మంతరించు వ్యాపించిన ఈ ప్రళయముతో గలసినదే యచి తొలి పక్షియంటిని. అస్వతంత్రపరాధీనత లేనాడు గ్రహించగలిగితే స్వతంత్ర్యాభిలాష యానాడే యుద్ధమిరును. పరాధీనత తొలగి స్వతంత్రమునకు సుపాదిపరద్యమిరును అనాడేలను. శ్రీగాంధీ మహాత్ముడే రాజకీయరంగమునకు రావన్నచో దేశమెట్టియకష్టముల లోనయ్యుండెడిదో తెలియ నశక్యము.

ఈతని అహింసామాత్రాగములందు భారతస్వాతంత్ర్య సంపాదనాసాధకములేగాక ప్రాపంచిక కళ్యాణకమార్గములు గలవు. ఆత్మబల సాధననే పశుబల ప్రేరేపకముల నడంచవల యుననియు ప్రేమస్వభావంబుననే స్వాతంత్ర్యమును స్థాపించవలె ననియు కోరిన సందేశము భరతదేశమునకేగాక ప్రపంచమంతట కి బాటింపదగినది. పాశ్చాత్యు లెప్పుడీ గ్రహించినదొద్దును

భారతరాజకీయసమస్యలేగాక ప్రాపంచిక సమస్యలకూడ పరిష్కరింపబడుచుండును. కావున భారతీయు లీసందేశ మకున రిండుకొద్దియు ప్రపంచ కళ్యాణమును గూర్చుచుండును. స్వరాజ్యసమస్య స్వాతంత్ర్యసమరమున ప్రథమస్థానమును వహించుటకు ముఖ్య కారణ మిట్లుండెను. అహింసామాత్రమున దౌర్భాగ్య దహితముగను భరతదేశము స్వరాజ్యమును స్థాపించుట యనిక మహింసాప్రత్యమును ప్రపంచమున నధిష్టించుట యగునుగదా! చుహాత్ముడు ప్రపంచమున కహింసామార్గము నుద్ఘాతించుటలూ సులేశ్వరుని నేనకేయనముల గ్రహించి అహింసామార్గకమార్గముల స్వరాజ్యపోరాటము తనకు మోక్షసాధన మని వాక్కు చెప్పెను.

అందుననే యాతని అహింసామార్గమునకు అహింస ఆయుధమగు నున్నది. దీనిని పట్టించి యెట్టిదని చెప్పనలవి గాదు. మహావాగ్ధానములం దన్ని వేళ్లయందును యహింసా మార్గము ననుసరించుటయనిన కొంత యర్థమునకేమో! రాజకీయరంగాశ్చనసందర్భమున నహింసామార్గ మవలంబించుట యెల యని శోభన చేయవారి లెంకను కొద్దిమంది గలరు. భారత స్వరాజ్యసమస్య నింతకన్న ననుభవమార్గముల సాధింపవచ్చునని వారివాదన. స్వరాజ్యసంపాదనయే లక్ష్యముగా గొనువారి కిట్టిబ్రతలు సహజము లనవచ్చును. మహాత్ముని యాదేశములలో స్వరాజ్యసంపాదనతోపాటు జాత్యుద్ధరణయును నూచింప బడింది. స్వరాజ్యమన నేమోనాడ నిశ్చయము చేయవలయు ననెడి యభిలాష దేశీయులలో గలదు. స్వరాజ్యవిధానము వారు కోరినది. మహాత్ము డుద్దేశించిన స్వరాజ్య మింకకు మించి నది. భారతస్వాతంత్ర్యపోరాటము పాశ్చాత్యప్రభుత్వ విధానముతోనేగాక పాశ్చాత్యనాగరికత సాంప్రదాయములతో గూడవైయున్నది. స్వతంత్రసంపాదనాసాధనములలో ప్రపంచ కళ్యాణముగూర్చు సహన మార్గము నుద్ఘాతించబడింది. హింసాసాంప్రదాయములకు ఆచారవ్యవహారములకు పాశ్చాత్య సాంప్రదాయములకు భేదము గలదు. పాశ్చాత్య ప్రభుత్వ పాలనతో ఆస్యతంత్రతయు, పరాధీనతయు గాక జాత్యైక వివాదములగు పరిస్థితులు కూడ అభివృద్ధి. ఈవిశేషమును రాసురాసు విధులముగా పరీక్షించుటయగును. మహాత్ముడే నిర్ణయించిన కాంగ్రెసువిధానమునందు స్వరాజ్యసంపాదనామార్గముతోపాటు పాలనా సౌకర్యములు జాత్యుద్ధరణ సాధనములు నిమిడియున్నవి.

స్వరాజ్య నిర్మాణము

నిర్మాణకార్యక్రమ మహాయోధ్యమ విధానమందలి ముఖ్యభాగము. నిర్మాణమునకు పూర్వము జాతివిశాఖికరము లను అస్వతంత్రత నెలకొల్పినవియు వగు ప్రభుత్వస్థానముల బహిష్కారము జరిగియుండెను. జట్టి బహిష్కారము తొలి జయప్రదముగ సాగి యుత్తుడు మార్పుకేందుట శోచనీయము. ప్రభుత్వప్రతిష్ఠావాశనమైనందున స్థానములు పడి లయదప్పి కిలిపావస్తనే జేడెను. అందుననే నిర్మాణముసాగింప వలెనని మహాత్ముడు బాద్లోలివిధానమును స్థాపించెను. ఈబాద్లోలివిధానమున జాత్యుద్ధరణమార్గములు రావకీయ, ఆధిక, నతి, సాంఘిక, నైతిక భావముల సంస్కారము కోరబడి యుండెను.

"జాతీయోకసంఘములు"

నిర్మాణకార్యక్రమములలో రావకీయముగ నగ్రస్థానము వహించునది జాతీయోకసంఘముల స్థాపించుట. ఈసంస్థాపన ప్రయత్నములను మాత్రమునై వాధారపడియున్నది. రాజకీయ తత్వజ్ఞులైన గాని భాగ్యవంతులైన గాని యాధారపడియుండుట లేదు. సంపూర్ణప్రజావాఙ్మతాయిత స్వరాజ్య మగునటుల సర్వశాఖలవారును, సర్వజాతులవారును, సర్వవయస్కులవారును ఏలక హింసాదేశము నివాసము గాగొనువా రెల్లరును నిందు పాల్గొనునట్టి లక్ష్యము నిశ్చయించి వాచాత్మ్యుల ప్రాతినిధ్యము నిర్ణయింపబడినది. ఇప్పటికలనే కొద్దికములపన్నులు చెల్లించువారికే ఈపాట్లు కెంది యుండెను. ఇందు శ్రీలు పురుషులతోపాటు సకలపాట్లకుల సౌకర్యములు పొంద వలగుననియు, అగ్రజాతులనిన్నజాతులను భేద మివిధానముందు లేదు.

ప్రస్తుతము స్వరాజ్యసంస్థాపన యగువరకు సకలకక్షుల వారీయోధ్యమనున పాల్గొనుటలక్ష్యము సర్వశాఖాంగీకృత మగునది నిశ్చయింపబడినది. స్వరాజ్యము నుద్ఘాతమునయినపిదప లక్ష్యమెల్లలమారినను ప్రాతినిధ్యము నిర్ణయించవలెను. స్వరాజ్యపత్తుమువారు ప్రభుత్వకావనశభలలో ప్రవేశించుటకు కాంగ్రెసుపత్తుమువారు చూపిన మొదటిఅభ్యంతరము ప్రభుత్వశభల ప్రాతినిధ్యము వాచాత్మ్యమైనది కాదనియు, అచ్చలవారేమి చేయగలిగినను అక్కారణముచే అంగీకృత మనబడుననియు వారుకోరిన స్వరాజ్యనిర్ణయమునాశయకార్మ రణమునకే విజయముగలిగినది.

ఈవిధానమున మరియొకవిశేషము గలదు. ప్రజాసౌక సౌకీక ప్రతినిధిసంఘములే పరిపాలకసంఘము లగుచున్నవి. కాననే ప్రతిసంవత్సరము జరుగు దేశీయచూసభ యెన్ను కొని నిర్ణయించు సంఘములు అధికారము పొంది విధానక్రమ ము నమలులో జెట్టుచున్నది.

ప్రాతినిధ్యము వాచాత్మ్యముగనుటలు ప్రస్తుతము సభ్యుని కొక్క నియమముమాత్రమే కలదు. అయ్యది తాను ఉద్ద్యమ లక్ష్యము సంగీకరించుటయు సంవత్సరంచూరు 0.4-0 శెల్లిం చుటయు, ఈ విధానమున గ్రామసంఘములు ప్రాముఖ్యము వహించుచు గాని కేంద్రసంఘములు కావు. పరిపాలన కడువగు నటుల కేంద్రప్రతినిధిసంఘములు పరిపాలనవిధానమును నిర్ణయించును. కాంగ్రెసు లక్ష్య మంగీకరించిన సభ్యులు మహాసభలకు లక్షకీర్తనయోధ్యన ప్రతినిధులనెన్నుకొనితల్పే తినిధిమహాసభ సంవత్సరవిధానమును నిర్ణయించుచున్నది. మరి యొక గ్రామసంఘములనుండి ప్రతినిధు లెన్నుకొనబడి వైసంఘ ములకు పంపబడుచున్నాడు. ఆంధ్రదేశమందలి విధానమునకు రింతి ముత్తుగ్రామములొక ఫిర్యాదుగనును. ఫిర్యాదులకు ముగ్రామసంఘము లెన్నుకొనుసభ్యులచే నొక ప్రతినిధి సంఘము. ఒక తాలూకాయందలి ఫిర్యాదుల యెన్నుకొనియే తాలూకాసంఘము నేర్పరుచుట యగును. ఇట్లు ఫిర్యాదుల గురు శభ్యులచొప్పున జిల్లాసంఘమునకు లక్ష కీర్తనసభ్యులు చొప్పున మహాసభప్రాతినిధ్యమునుసరించుచున్నారాష్ట్రీయసంఘమునకు. రాష్ట్రీయసంఘములు జనసంఖ్య ననుసరించి జిల్లా కీర్తన చొప్పున అభిలభ్యారతసభ్యులను సభ్యుల నెన్నుకొందురు. ఈసంఘము లన్నియు కార్యాచరణమునకు అవసరమగుసంఖ్యతో కార్య నిర్వాహకసంఘముల నియమించిజాతీయోధ్యమమును సాగించు చున్నారు. అవసరమగునట్టి మార్పులతో నీవిధానమే ఈప్రా తినిధ్యముతోడనే స్వరాజ్యమును స్థాపింపవలయును.

ఈవిధానాంగముల సకలజాతులవారును సకలవర్ణులవారు ప్రాతినిధ్యము పొందుచున్నారు. మహాత్ముడియును సిక్కులు, పార్సీలు, క్రైస్తవులున్నగు భిన్నజాతులన్నియు వారిసంఖ్య ననుసరించియే గాక సర్వస్వాత్మ్యము గలిగియున్నారు. ఒక జాతివారిస్తానే వారి సమృద్ధిపై ప్రతినిధులు గావచ్చును. మహాత్ముడియు లోకహింసపుని హింసపు లోకమహాత్ముడి యని వారివారి సమృద్ధిపై ప్రతినిధిగా నెన్నుకొనవచ్చును. లేదా ప్రత్యేకప్రాతినిధ్యము బొందవచ్చును. శ్రీలీలితే ప్రత్యేకముగగాని వాచాత్మ్యమై గాని ప్రతినిధులుగా నెన్నుకొనబడవచ్చును. స్వయంసిద్ధయన మాత్రమునై వాధార పడి స్వజనప్రాతినిధ్యము నిహించుటనే వైవిధానము రాజకీయముగ స్వరాజ్యనిర్మాణమున ప్రాముఖ్యము వహించి యున్నది. ఇట్టి యెన్నికలు ప్రతిసంవత్సరమును జరుగును. అధికారము యెవరి చేతులలోనైన సంవత్సరము మాత్రమే యుండునట్లు నిర్ణయము గలదు.

ఈసంఘస్థాపనయం దింకొకముఖ్యము గలదు. హిందూ దేశము కలకాలమునుండియు రాజకీయముగ బానిసయై, రాజకీయ పోరాటమున కలవాలులేక ప్రాతినిధ్యమునకు విలువదేలియక యెట్టి సంస్కరణలతో నైన సంస్కృతికేందు స్వభావము కలదై తన్ను తాగ్రహించనేరక పలుబాములకు లోనైనది. ఈ సంఘములకు సభ్యులుగ జేరుటలోగల ప్రాతినిధ్యము గ్రహించుట యు, తాను సభ్యుడై యుండుటలోగల బాధ్యతను తెలిసికొని యు జాతీయకార్యమునందు తనస్థానము గుర్రెట్టియు సామాన్యకు రాజకీయపరిష్కానము పొందుట కవకాశము గలదు. ఈ యోధ్యమమున సర్వజనులు పాల్గొనుట కీసంఘస్థాపనయే అవకాశము నిచ్చుచున్నది.

THE BOOKS READY FOR SALE.

1. BHAGVAD-GITA Translation of with Rs. a^s Notes and annotations by the late Tukaram Tatya ... 0 12

2. LECTURES STUDY ON BHAGVAD GITA being a help to students of its Philosophy by T. Subba Rao B. A. B. L. ... 0 10

3. A COLLECTION OF ESOTERIC WRITINGS of T. Subba Rao, B. A. B. L. ... 2 0

4. THE YOGASARA-SANGRAH OR THE PHILOSOPHY OF YOGA SHASTRA with English Translation by Ganganatha Jha M. A. ... 1 4

5. THE UTTARA-GITA being the initiation of Arjoon by Shri Krishna into Yoga and Dnyana ... 0 4

6. THE PHILOSOPHY OF THE BRAHMANICAL SANDHYA VANDANA ... 0 12

7. THE HIGHER LIFE, or Rules of Raja-Yoga, by Bhagvan Budha ... 0 2

8. LETTERS TO AN INDIAN RAJA by a Indian Recluse... 1 0

RAJARAM TUKKARAM.
29 Humayun Street, Fort Mambay.

నిరుద్యోగము

ఉద్యోగము చేయజాలనివారు మనవిధి

II

రంగనాయకులు డి.యి.పి ఆర్కస్ ఫర్మ సి యన్.డబ్ల్యు

ఇంతవరకు, 'నిరుద్యోగ'మున్న నెట్టిదో, దానిలక్షణము తెట్టివో, 'మూలి' జీవనమున్న నెట్టిదో, దానివలనకల్గు కష్టము తెట్టివో జీతగాండ్ర దృష్టాంతముద్వారా విచారించితిమి. పంచములగూర్చి విస్తారముగా తెలుపుచే, పనివా రందరు పంచము లేయనియు, ఇతరకులములవారు కూలిచేయుటలేదనియు తెలపరాదు. వడ్డే, ఉప్పర, కమ్మ, తెలగ, నెలమ, యానాది, రెడ్డి, సాయబాలు, అన్నికులములనుండి పనివారు వచ్చుచున్నారు. అటులనే, పంచములయందుకూడ రైతులు, ధనికులు, అచ్చటచ్చటకలరు. కానిపంచములయందు హెచ్చుమందిపనివారుగా నున్నారు. పైగా తేదితరకులములందున్న పనివారియాధిక శిథిలగుతులు పంచముల పనివారిశీతుల ననుసరించియే చాలవరకుండును. కనుక, చదువరులు, పంచములగూర్చి ప్రత్యేకజాగ్రత్త చూపెట్టికందులకు క్షమింతురు గాక!

ఇచ్చట నిజముగా నిరుద్యోగులగువా రెట్టివారో, విచారించి, నిరుద్యోగులు కానివారిగూర్చి దీర్ఘముగ నాలోచింప బ్రయత్నింతుము. 'నిరుద్యోగులు' తరగతిలో, 'మూలికాని, జీతముగాని ఏదైన' యుద్యోగముచేయ శక్తిగల్గి, చేయ తగినరైయుండి, ఉద్యోగము వొరకకయుండువా రెల్లరు నెత్తురు. కనుక, ఉద్యోగముచేయ శక్తిలేనివారు, శక్తియుండియు నుద్యోగముచేయుట కష్టములేనివారు, శక్తియుండియు నుద్యోగము సంపాదించుకొన నవకాశము లుండియు నుద్యోగము చేయనిష్ఠయులేనివారెల్లరు 'నిరుద్యోగులు' తరగతిలో చేరగ. కనుక 'నిరుద్యోగులు' తరగతి ప్రత్యేకముగా నున్నదనియు, ఆతరగతియందు ప్రతిగ్రామమున విచ్చునునను వచ్చు యెల్లర జేర్చి ప్రయత్నించుట తప్పనియు తెలుసు.

మన గ్రామములందు, కోతలనమయములందు, నాట్లయందు, మెట్టభూములలో పొంగ పనులుసాగు దినములందు, బిచ్చగాండ్రన తిక్కి తిక్కుచున్నదని, ప్రతియింటి యజమానుగారు నకు ననుభవకేరేకము. చనికొనుచును, సంక్రాంతి దినములందు, పనికికలుకలుగూర్చుకొందు, ఎం దకాలమునందు, బిచ్చమునకై వచ్చునుంపుట గాంచి విసుగుకొనుట, వారిని తిట్టుచుండుట మనరైతుల భార్యలకు తెలియును. కనుక, సాధ్యరణముగా పనులు జరుగుచుండు దినములలో బిచ్చగాండ్ర సంఖ్య తగ్గుటయు, పనులులేనిరోజులలో బిచ్చగాండ్ర సంఖ్య హెచ్చుచుండుటయు సర్వసాధారణముగా జరుగుచున్నది. పనిలేని, పనిచేయ నిచ్చగల 'నిరుద్యోగులు' బిచ్చగాండ్ర తరగతిలో పని తప్పుచగానున్న దినములందు జేరుచున్నారు. అందువలన, 'నిరుద్యోగులు' తరగతిలో చేర్చిరానివారందరైన, 'బిచ్చగాండ్రందరును' తర్క. కాని, 'బిచ్చగాండ్రేరన' ఎల్లప్పుడు, అలకాలుగా, కీడుకలకలుగా, బిచ్చమెత్తవచ్చువారు, అడపారడపాబిచ్చమునకు వచ్చువారు, ఎల్లరు, ఆతరగతియందు జేరుదురని చెప్పకొప్ప. ఇంత తర్క మెందుకందురా? 'బిచ్చగాండ్ర తరగతియందు' జేరవలసినవలె లన ప్రజలగూర్చి జాగ్రత్తగా విచారించినగాని, 'నిరుద్యోగులగువారిని' 'బిచ్చగాండ్రనుండి తీసివేసిన, మిగిలినవారందరు' 'జీవితలక్షణముగా' బిచ్చమెత్తుటగైకొనినబిచ్చగాండ్రని తెలుపుటకును వలనపడదు, ఎందుకన, మనసృష్టివారు, కుంటివారు, కుష్టురోగమువారు, ముసలివారు, అనాథలగు స్త్రీలు, బాలబాలికలు, దిక్కులేని, పరదేశజాలగు వీరవారు, రోగగగ్నియు, వీరందరు, ప్రకృతము వీడవారి తరగతియందు సాధారణముగా వచ్చుచున్నారకాని, వీరు జీవితలక్షణముగా బిచ్చమెత్తుట తీసికొన నగత్యములేదు, తీసికొన్నను, వారిని 'బిచ్చగాండు'గా పరిగణింపనగత్యములేదు. వారు పనిచేయ శక్తిగల్గితేను. పనిచేయ నిచ్చ కల్గియున్నారా లేరా యనుపరీక్ష వారినిగూర్చి యడుగ నవసరములేదు. కాన, ఇట్టి యపరీక్షపూర్వకముగా 'నిరుద్యోగుల'రైనవారు ఉద్యోగముచేయ శక్తిలేని యనాథులు పోగా మిగిలినవారందరు 'జీవితలక్షణముగా బిచ్చమెత్తుట' గైకొన్నవారని చెప్పకొప్పను.

కనుక 'జీవితలక్షణముగా బిచ్చమెత్తుట' గొన్నవారెవరు? బ్రాహ్మణులందఱే వీరతరగతియందు నెత్తురు. సంభావనలకు బయలుదేరు పండితులు, సంతకృణులకు తయారగు బోధనాతయ్యలు, దక్షిణకుల పరుగులెత్తు శత్రుగార్లు, బియ్యముకై భిక్షమునకు బయలుదేరు దొంగబ్రాహ్మణులు, ఆచార్యులు, పెండ్లిండ్లు, దివంగులు, తదితరులందు, సంభావనలు, పాతర్ల కెగలకు దామోదరులు, సంక్రాంతి, దీపావళి, సంవత్సరములకు

పంచాంగములు జరుపుదు నింటియింటికి పరుగులెత్తు కానుగ్గు వీరందరు బ్రాహ్మణులసంఘాతులే! మతవిషయములందు వీరు కొన్ని యవసరకార్యముల కెరజేర్చుచే, సాక్షులు, సంభావనలు, దక్షిణకులు, భోజనములు, బిచ్చముబొందుచున్నారని పూర్వచారపరాయణులు పిరికిపందలు పుకవచ్చుగాని, ఆర్థిక శాస్త్రమునాత్రానుసారము వారు చెప్పవలసిలో కొంతసత్వమున్నను, నిజముగా, మంత్రములకైకాక, సాక్షులభయకై ఈదరి ద్రులుపీడాకరులగుచున్నారు. తరువాత, భట్టాజులు, బ్రాహ్మణులతమ్ములా యనిపించునట్లు ప్రతికార్యమునకు తయారై అతుగుకొంటు, బిచ్చమెత్తుటయే జీవితముగా గైకొని, బ్రాహ్మణులకు నీతితెలుపుటకాయనములు, ప్రత్యేకపండుగదినములందేగాక అనుదినము, ఎప్పుడు బుద్ధితోర్గిన నవ్వును గుంపులు గుంపులుగా బిచ్చమెత్తుటకు బయలుదేరుదురు. పైగా వీరికి, మరొకజీవనమురుచింపదు. కొందరుభూముల సాగుచేయమొనరించుచున్నను కొందరు కూలై నవ్వుచున్నను, కొందరు భవనంతులగుచున్నను మరికొందరు పండితులగుచున్నను, అధికసంఖ్యాకులు, ఆత్మగౌరవములేని, పీడాకరులగు, బిచ్చగాండ్రుగా నున్నారు. మాడవవారు, జంగాలు, రంజలవారు, పిల్లులవారు, ఎటుకల యానాదివారు, మాలవారు మరొకతమండి. వీరిప్రత్యేకలక్షణమేమన, బ్రాహ్మణులనెయ్యాశీర్వదించుటకొచ్చి బిచ్చమెత్తుటయు కాదు. భట్టాజులనె, జీవితకాలమంతయు బిచ్చగాండ్రుగా నుండుటయుకాదు. పండుగకాలములందు, కొన్నిముతువులందు, పెండ్లిండ్లయందు, సంతకృణులందు భోజనములకై, బిచ్చములకై వచ్చుచుండుట. అందులకు, ఆర్థికగౌరవహీని యిందుబిచ్చగాని బాధి వీరికి లేను.

నాల్గవకపుసజలు: బ్రాహ్మణులు భట్టాజులనె, సాంఘికముగ, బడాయిగట్టు, గొప్పకులములవారమని గర్వించు, భగవంతునివద్దనుండి ప్రత్యేకసంహారముల నందిరచ్చుచున్నారమని విజ్ఞప్తిగల్గియుండులేక, ఆరెండుకులముల యలవాటుల మరొకరొకరును, హెచ్చుమారుముగ తీసికొనికెల్లి, సంఘకంటకులైన కులములు మరొకరికలవు. పాములవారు, బండారు, 'బీరీ' బండారీ, వయ్యారిబండారీ ఆనువారు, ఎలకులు పిల్లలతన, కొండారీ, చేపలు, తదితరవీరు తినుద్రాగులు, మాయపం ద్రులనులేచెనమను దొమ్మరవారు, తదితరులంద రీతరగతియందు జేరుదురు. వీరందరు, గ్రామగ్రామమునకు ప్రతివత్సరము వచ్చుచు, బిచ్చమెత్తుకొనుచు, వెళ్లుచుండు టందరెండుగురు. ఇండ్లలోనివచ్చి దొంగిలించుట, దొడ్లలో ఎలకులకై గోతులు త్రవ్వుట, చెపలకై కాలునల, చెరువులచెరుకు, ఎండ్రకాయలకై పంటకాలునలలో గట్టుచేయుట, బిట్టబట్టుటకై వలలవేసి, గంధగోళముచేయుట, కాకులబట్టుటకై, కర్రలై కర్రలెక్కించి వేటాడుట, జ్యోతిషము చెప్పెదమని యిండ్లచెంబు వచ్చుట, 'నుడగుడ' వాయింపుచు, అంబ జగదాంబ యని బుడమక్కిల వారు వేసుకూమున ఊరునంత ప్రచారము చేయుచు బాలుర హృదయములందు దడబుకల్పించుట, కాశీయాత్రలగూర్చి, రామేశ్వరము నీటిగూర్చి, పక్షి తీర్థముగూర్చి తెల్లదమని బడాయి కొట్టుట, పటముల చూపించెదమనుట, గారడీలయెట్లు, ఇట్టి యనుభవముల వీరుచేయుటద్వారా ప్రతిగ్రామమున కిట్టికులములకు జెందినవారి యడుగుడుకుల నెరింగియే యున్నాడు.

ఏవనవకపు 'బిచ్చగాండ్రయందు' విగిలిన చిల్లరకపు వారి నందరి కలువనచ్చు. వీరుగూర్చి యిప్పటికి మనస్సుజ్ఞానము కంటె హెచ్చుగా తెలియువరకు, ఇంతకంటె ప్రత్యేకించి వీరి దిగగతులుగా నేర్పరచుటవలన లాభములేదుకాని, తరగతులుగా నేర్పరచుట వలనెందుకందురా? తరగతులుగా నేర్పరచినగాని, ప్రత్యేకతరగతులకు దగిన సాధనముల నేర్పరచుటయు, అంతకష్టములదీర్చసాధనముల కనిపెట్టుటయు సాధ్యముకాదు.

తరువాత, అప్రయత్నముగ, ఉద్యోగముచేయ శక్తిలేని బిచ్చగాండ్రగూర్చి విచారించవలె. వీరెవరు? కట్టుకాట్టులేవు నారాయణ, కిడ్డలను కన్నతల్లులు మీరు నారాయణ, ఒక గుక్కెడు ధాన్య మివ్వండి నారాయణ, తల్లిబిడ్డలు చల్ల గుండెదరు నారాయణ, అని రొదచేయుచు, ప్రతి గ్రామమునందు ప్రతివారమునందు, పెద్దబండిలో నుండి యడుగుకొనుటకై వచ్చువారిగాని, చిన్న యెం టి యెద్దు బండిలో వచ్చు గుడ్డివారిగాని, చిన్న ఆటల కుపయోగించు చక్రములు కలిగిన చక్కుగుండీలో వచ్చు మట్టవారిగాని, ఇద్దరు భుజములపై నానుచేసికొని వచ్చు గ్రడ్డివారు, తొర్రినోరిపారు, కుష్టురోగముచే, కాన్లుచేతులు తినబడుచున్న వారిగాని, చూచుట తటస్థించుచున్నది. తరువాత, కోటప్పకొండ, గుత్తికొండవెలము, శ్రీవైలము భద్రాచలము, ఇత్యాది యాత్యాధిములకు బోయినవారలకు, మెట్టుపెట్టుచే, గ్రడ్డివారు, కుష్టురోగపీడితులు, మొండికాళ్ళవారు, కుంటికులవారు, బోసిరోటివారు, తొడచేయ 'ర్యు'చేయండి నారాయణ! అనుపదములతో గంధగోళముచేయుచు, భయంకరముగ వికారముగ రూపముల గన్నరచుచు, యాత్రకుల భర్తృమకై యడుగుగడుగు దండాలచా దనునట్లు పీడించుట బాగాక తెలిసినదే! ఏమకొండలవాడా, వెంకట్రమణి యను సంజో

ధవచేయుట, ఈపీడాకరులగు బిచ్చగాండ్ర బాధ కష్టములతో లేక, ఎండలో ఆలుపగ్గించుచున్న మెట్టునుండి దేడుకో కొట్టయ్యా, దేడుకో! యనుటకో, మనశ్శాస్త్రసంశితలే తెలు సగలరు. సాక్షులముచే బాధపడునారు, అంట్లున్నచే బాధపడు వారు, ప్రాములచే, గజచే, మురికి కంపుచే, పెద్దగా మునులు, వాలోనున్న యనేకపురుగులచే బాధపడు బిడ్డకులు యనాథలే, ఎండతాపము హెచ్చినకొలది నరముల హెచ్చించి, సందులో కుండలు కడుగుచున్న పడుచు యువతిహృదయమున దహుకల్గించుచుండుట సామాన్యముగా జరుగుచునేయున్నది. బాలుర శిష్యులు బరీయనుని చెప్పిన 'నీతిశాస్త్రము, బిచ్చగాండు', అగ్రదుటవలన బిచ్చ్యము బొందెదరని తెలుపమరచే కాబోలు.

ఇదివరకు, ఇట్టి బిచ్చగాండ్ర గూర్చి యెట్టి జాగ్రత్తలను మనవారు తీసుకొనుచున్నారో? పరీక్షమరకపు బిచ్చగాండు, ఆనగా శీతల లక్షణముగా బిచ్చమెత్తుట గైకొనినవారి గూర్చి ముందు విచారించెను. ఈస పురాణముల, పౌరాణిక, పల్లవుడు, పాగోహితులద్వారాగాని, బిచ్చగాండ్ర ద్వారాగాని, పురాణ కాలక్షేపముల ద్వారాగాని వినుచున్నారు. అందు యిటికివచ్చిన బిచ్చగానికి లేదని చెప్పరాదని, పరీక్షల ద్వారా, ఇతిహాసముద్వారా తెలుపబడుచున్నది. మఱియని భార్య తనకు లేమన్నను, ఒక బిచ్చగానికి కొంత తెల్లెడిమ! కట్టుకొన్న యనేక కథలు తెలుసు మనవారికి. అందారెడు, భర్తయు చేయువారికి కలుగజేసిన సుఖముల గూర్చి యనేక కథల బిచ్చగాండు' కల్పించి, మనవారికి సాయంబోయిపుట, తీరికగా మార్చిస్తూ సమయమున తెలుపుచుండును. నీతిశాస్త్ర మనందఱేకై రెప్పుడునీతులు తెలుపఁ జేయుచున్నవి. అందు, ఇంటినుండున్న బిచ్చగానికి బిచ్చము పెట్టుపడ తన్ను అన్నము అకుక్కతో సమానముని తెలుపఁ జేయుచున్నది. మనవారికి ఈజన్మలో సుఖము లేమన్నను, పైజన్మలో సుఖము కలుగ నలయునను భావము కలదు. జన్మలనేకము లున్నచని నమ్మి మనవారు పై జన్మలో వృద్ధి పొందుట కీజన్మలో కష్టముల నంద నిష్టయు కొంతకలదు. ఈభావమున, ఈలోకునను, బ్రాహ్మణులు, భట్టాజులు, మరొక గట్టిపరచుచు, తమ సాక్షిపరత్వమునకు నేపదేయుచున్నారు.

తరువాత, మనవారికి, వయ్యములు, శకులు, చాతబండ్లు వీనిగూర్చి యమిత భయభక్తులు కలవు. కాలుయెత్తిన యొక శక్తి కాలుపెట్టిన యొకపాపము. ఉమ్మియూసిన పాపము, గోరుగిలిన యొకపాపము, పరుగులెత్తిన వరొకపాపము, ఇటుల జీవితనుంతను పాపభూయిష్టముగ, పాపముచేయవలస కల్గిన ప్రత్యేకపాపము చేసికొనుచుండుట, నూత్న భావనల బిచ్చులైన పౌరివానికి విధిరవు. ఈపాపధీతియే, ఈదేశకల, దయ్యముల ధీతియే, బిచ్చగాండ్రకు చేదోడుగా నున్నది. ఎటులనా? చూడుడు. బుడమక్కిలవాడు' పౌరియింటి యాడె తోను, మీయింటిపై దయ్యమున్నది, మరొకచోటికి పంపెద. ఏమి యిచ్చెదవు? అని కొంసొప్పు గొనును. గొడబ్రాహ్మణులు జ్యోతిషము చెప్పబట్టు వికారపు చేపము వేసుకొని భయంకర స్వరూపులైన దైరాగులు బిచ్చము పెట్టనివారిని శపించగలము భయము ప్రజలయందు ప్రచారము చేయుదురు. భట్టాజులు తనకు భోజనముపెట్టనివారిని తిట్టి శపించురు. ఈ విధముగ నింటివారి భయపెట్టెదరు. పైగా ఇంటిలోనివారు కొంచెముగా చురువుకొని భయపెట్టునను ఇతరయిండ్లకు పోయి తమ్ము చేతుపెట్టి నిందించునేమో యానీదుడను భయముచేసిన బిచ్చము సమర్థిగా పెట్టెదరు. ఈవిధముగ ప్రతి విషయమునకు ప్రత్యేకపద్ధతుల నవలంబించి, ప్రజలత్యో తక్కువతనమును పిచ్చియభిప్రాయములను తమలాభముకై యుపయోగించుకొనుచున్నారీభిక్షులు. బిచ్చగాండ్ర గూర్చి ప్రత్యేకముగ విచారించునప్పు డింకను నెక్కువశ్రద్ధతో విచారించ వలనపడును. (సకేషము)

నాణ్యమైన బసీనులు

ఈ దిగువ నుడవారిచిన విల్లులలో తియారగుచున్న బసీ నులు, హిందూదేశపువిల్లు నూలులనున్నూ, ఖద్దరునూలులలో, నున్నూ, హిందువుల పరిశ్రమచేతనున్నూ, సకల మైనసబ్బువుననన, ప్రతి, వస్త్రరాధారముతోనూ తయారుచేయబడి, బహుసరస మైనధరలకు, భాగ్యవంతులకు, వీడపాదలకు, పిలుగా యుండే లాగుననూ, విదేశపు ధరలకంటె పిలైనంత చౌకగా యేర్పాటు చేసి విక్రయించుచున్నాము.

నల్లకులకు (హోలులేలు) మొదలగు బేరమునకు, కొంట్లాట్టుకు, చాలా వ్యాపారవిల్లు కల్లుజే నాను గనుక ధరలు తోయగోలినవారు యాక్రంది విలాసమునకు వ్రాసెయెదల చూర్చి లేకుండా ఖరీదులపట్టి పంపెదము. కాంపిలు బసీనులు ప్యాంట్లు ౧ కి ఖరీదు, ప్యాంట్ల శ్రీ రు 6.0-0

మాశేషము:— ఆంధ్రహంజీరీమిల్లు, బెజవాడ, దక్షిణఇండియా

ఆంధ్ర నాటక పరిషత్తు

సాహిత్యసభాధ్యక్షులగు శతావధాని మధ్య
శ్రీకాశీ కృష్ణాచార్యులుగారితో సంభాషణ
(కుంభారము తరువాయి)

ప్ర:— కావ్యనాటకానందము బ్రహ్మానంద మగునా?
ఉ:— బ్రహ్మానందము కావ్యానంద మగుట పంథా
విందునని, కావ్యానంద మేమగునదియు చెప్పెదను. కావ్యా
నందము బ్రహ్మానంద మేలగావలయునో నాట గోచరింప
కున్నది. కావ్యానందము కావ్యానందము. బ్రహ్మానందము
బ్రహ్మానందము. ఒకటి మరొకటి యెప్పటికిని కావలసినవి
లేదు. అట్లుగోచరము దానియందు నీరసవ్యయము కన్పించుట.

ప్ర:— కావ్యానందమునకు ప్రత్యేకస్థానము నొసకట
మి యుద్దేశమా?

ఉ:— ఉద్దేశములతో నేమిపని? అయ్యది యానంద
మగునంతవరకు దానిస్థానము నది పొందియేయున్నది.

ప్ర:— 'ఎంతదేందము' అనుచు వర్ణింపబడినది
బ్రహ్మానంద మనవచ్చునా?

జ:— అట్లయిన, యయ్యది ప్రతిజాతికియొక్కయు
యధీనమనియే చెప్పవచ్చును. ప్రతిమత్యభాండమునందుగూడ
దానియున్న దనదగును.

ప్ర:— కాన నిది వరూధిని మాయలాడితన మన
వచ్చునా?

ఉ:— కాదు. ప్రపంచమున నేవ్వకియైనప్పు చేతల
నా వ్యక్తి సమగ్రించుకొనుస్వభావమున కుదాహరణము.

ప్ర:— కావ్యానందము బ్రహ్మానందతుల్య మనవచ్చునా?

ఉ:— పరిపంబడు కావ్యముపై నాధారపడియుం
డును. మరెయొక యానందమును స్వరింపజేయుటయే
దాని యుత్తమత్వమునకు నిదర్శనము.

ప్ర:— నాటకలక్షణమున సంగీతము నిమగ్నము మీ
యభిప్రాయమా?

ఉ:— నాటకము గద్య, పద్యయుక్త మగుటచేతన,
గద్యమున కేని సంగీత మనావశ్యకమని సర్వసాధారణ జ్ఞాన
విషయమగుటచేతన, సంగీతమునకు నాటకమునకును, అవి
నాభావము చెప్పజనదు.

ప్ర:— కేవలము గద్యనాటకము లుండుట మీ కభ్యంత
రమా?

ఉ:— కాదు. సమ్యక్మే.

ప్ర:— వరూధిని కి తునకు కలిగిన యభ్యంతరి రసా
భాస మనవచ్చునా?

ఉ:— ఏల?

ప్ర:— 'ఏకత్రాసురాగో' అనుటచేత

ఉ:— అట్లుసాధించువేని, అట్టి గ్రహింపవచ్చును.
కాని ఉభయత్రాసురాగమునుబట్టి రసాభాసము కాజాలదు.

ప్ర:— పద్యమునకు Languish & Bredt మాత్రమే
ఉండగ Pitch స్థాయిగూడ చేర్చిపాడుకొని యుచితము?

ఉ:— Pitch స్థాయి, పద్యమునకేగాదు. ఉచ్చ
రింపబడు ప్రతివర్ణమునకును గలదు. స్థాయిభాగము లసంత
ములు. ఏ శబ్దము నుచ్చరించినను యేదియో యొకస్థాయి పడక
తప్పదు.

ప్ర:— ప్రతిశబ్దమునకు స్థాయిగలదా?

ఉ:— అట్లుకాదు. ఉచ్చరింపబడు ప్రతిశబ్దమునకు
స్థాయిగలదు. శబ్దములు, వర్ణాత్మకములు, భృన్యాత్మకములు
అని రెండువిధములు. భృన్యాత్మకమును ప్రతిశబ్దమునకును స్థా
యిగలదు. వర్ణాత్మకమున దశలో స్థాయి కనుపించును.

ప్ర:— కాన, గద్యమునకుగల స్థాయిని, పద్యమునకు
గూడ గ్రహింపవచ్చునా?

ఉ:— అట్లునుటకన్న, అథ సందర్భోచితమును స్థాయిని
గ్రహించు టుత్తము. అర్థసంబర్ధములే, స్థాయిని నిర్ణయం
చును. ఒకవిలేఖరి

పడమటి ఆఫ్రికాయాదు గవర్నరుగ కర్నలు వినియం
రాబర్టు క్యాంపియన్ (ఎం. పి) గారు నియమించబడిరి. ఆ
నియామమును సార్వభౌము డంగీకరించెను.

నర విలియం ద్యూత్ గారి క్షాపకము:కు గౌరవమును
యాభుటై నేడు కలకత్తాలో బెంగాలు సెక్రటేరియేటును,
పోలీసుకొర్రులకు మధ్యాహ్నమున మూముడెను. (అ. పి.)

అభివృద్ధి శాఖ

బోరింగు పంపింగుసమలు

రుసుము హెచ్చించుట

బోరింగునూతులను శ్రవ్యులకు పంపింగువలక నీరు బయ
టకు తెండుటకు ప్రభుత్వమునాట అభివృద్ధి శాఖామాలముగ
జేయుచున్న సమపాయములగున్న ఆశాఖకు చెందవలసిన రు
సుములు హెచ్చించుచు ఈ కిగవ ఉత్తరవును ప్రకటిం
చిరి:—

బి. బి. డి. మే 21:— పరిశ్రామిక ఇంజనీరింగు శాఖ
లో ఖర్చులు తగ్గించి రాబడి హెచ్చింపవలెనని కోరుచున్నది
శ్రమశాఖ డైరెక్టరుగారు యాచిషమనాచనల గావించిరి:—

1. పంపింగు బోరింగుసమలు యిప్పుడు జరిగియున్న
వాటివద్ద వసూలుజేయవలసిన రుసుము హెచ్చింపవలెను.
2. ఇతర ఇంజనీరింగుసమలపరమమునకు బుచ్చుకొనురుసుము
గూడ హెచ్చించునట్టి నిబంధనల గావించవలెను.

3. బోరింగు పంపింగు పనిముట్లను ఎక్కువగా తెప్పించి
పనిముట్లకు జేసికొని రాబడిహెచ్చునట్లు చేయవలెను. ఇందు
మొదటి రెండు అంగీకరింప వచ్చునని మితవ్యయసంఘమువారు
శిఫార్సు జేసిరి.

ప్రభుత్వమువారు వైమాచనలను శిఫార్సులను బాగుగ వి
చారించిరి. మొదటిరెండునూచనల సంగీకరించి ఒక 'పవర్ డ్రి
ల్లు' (బోరింగుజేయుపనిముట్లు) నకు రూ 80 మించుండరుసు
ము పుచ్చుకొనవచ్చునని తెలుపుచున్నారు. డైరెక్టరుగారి 2-వ
నూచనలన రాబడి గొప్పఅభివృద్ధిజేందకపొయినను రాసురాసు
గొప్పలాభముండునని తలంచుచున్నారు.

మితవ్యయసంఘమువారు రింకును ఈరీతిగా శిఫార్సుజేసి
రి. (1) యంత్రముల నిర్మించుటకు యంత్రము ధరలో 100కి
2½ చొప్పున ఛార్జీవసూలు జేయవలెను. (2) పరిశ్రామిక
యంత్రములనుంచి, వాటిపని తేలికీ జేయుచుండుటకును రుసుము
రూ 15 నుండి 80 కి హెచ్చింపవలెను. (3) సహకారసంఘ
ములకు యంత్రసహాయ మొసంగినచో సగము రుసుము చేయ
వలెను.

ప్రభుత్వమువారు ఇందు మొదటిదానిని రెండవదానిని
అంగీకరించుచున్నారు. కాని యంత్రముల ధర హెచ్చినచో
ఛార్జీలుగూడ హెచ్చింపబడునను మరతుపైన అంగీకరించిరి.
రెండవదానివిషయమున నింకను బాగుగ నాలొచింపవలసి
యున్నదిగావున డైరెక్టరుగారినివేరొకరిపార్టుంపుమని కోరిరి.

డైరెక్టరుగారు గోరినట్లుగా రూ 82,300 విలువగల పని
ముట్లుగొనుటకు ప్రభుత్వమువారు అనుజ్ఞనిచ్చిరి. ఈమొత్తము
రెం జేం డ్ల ఖర్చు ల క్రిం ద లె క్రిం ప బ డు ను.
1924-25 సం|| బ డ్ల క్రిటు లో యీ ప ను ల
రూ 51, 360 యేర్పాటు చేయబడినవి. ఈమొత్తము యే
డాదిలోపుగా ఖర్చునట్లుగా జూడవలెనని డైరెక్టరుగారిని
హెచ్చరించుచున్నారు.

ఎక్కువలోతుగా నూయిత్రివ్వించగలచినమేస్త్రీలకు రూ
80, 25, 20, 15, 10 చొప్పున 5 బహుమతుల నొసంగవలె
నని డైరెక్టరుగారి నూచన సంగీకరించిరి. మేస్త్రీలకు శిక్షణ
యొసగుట గూర్చి యిదివరకే ఉత్తర వొసంగబడెను.

బోరింగు నూతుల విషయమున లాభమును బొందిన
రయితులవద్దనుండి యెక్కువజబ్బు వసూలుజేయవలెనని ఆర్థిక
సంఘమువారు శిఫార్సుజేసియుండిరి. కాని డైరెక్టరుగారు
చలించినట్లుగా బోరింగు నూతులలో నేది లాభకరముగా జరిగి
నకో యేది జరుగలేదో,యెవరు లాభము పొందిరో లేదో తెలిసి
కొనుట దుర్లభము. అట్లు దె:సికొనుటకు ప్రయత్నించినను
అనవసరకలహములు గలుగు నని ప్రభుత్వమువారు చలించు
చున్నారు.

బోరింగు ప్రయత్నములు వి ఫల మై నూ తు లు
శ్రవ్యుడని ఫలములలో ఫలాధికారులకు వ్యయము తగిలింప
మాడవని వ్యవసాయబోర్డువారు 1919 లో శిఫార్సుజేసియుం
డిరి. కాని అట్లన్ని చోట్లనుజరుగ నవసరము లేదనియు ఫలాధి
కారి వ్యయమంతయు భరింపజేయుట అన్యాయముగ వోచు
యెడల డైరెక్టరుగారు ఆలోచించి సగముగనో లేక పూ ర్తిగనో
ఖర్చులు వాళ్ళనుచేయవచ్చునని గల 2 వ నిబంధన యున్న చాలు
ననియు డైరెక్టరుగారి అభిప్రాయముతో ప్రభుత్వమువారు ఈ
భరించుచున్నారు.

ఎఫ్. నాయును
ప్రభుత్వ కార్యదర్శి

గుంటూరుజిల్లా కాంగ్రెస్ సంఘము

ప్రచారకుల నివేదికములవలన రా జిల్లాసంఘపుఖర్చు
లకు రాష్ట్రసంఘమువారిచ్చుచున్నవిరాళము, చాలకపోవుట
చేతను, ఆవిరాళమైనను సకాలములో అందకపోవుటచేతను
కలుగుచున్న ఆర్థికయిబ్బందులను యోచించి తగినయోర్పాటులు
చేయుటకును, ప్ర చా ర కు ల మేనెలనివేదికము పరిశీలించి
ముందు ఎవ రెవరిని ఉంచవలసినది నిర్ణయించుటకును ఇతర
తొందరపనులు పరిష్కరించుటకును గుంటూరుజిల్లా కాంగ్రెసు
కార్యసంఘము ఈనెల ౧౦ వ తేదీ ఉదయం ౧౦ గంటలకు
పెదనందిపాడులో సమావేశమగును. సభ్యు లెల్లరును తప్పక
దయచేయ ప్రార్థితులు.

వ!! ము!! ప్రసాదరావు,
కార్యదర్శి.

శ్రీనిదాంద్ర బ్రహ్మాండపురాణము
సంగీతము మూలము రు. 5-0-0 లు

ఆంధ్ర శ్రీమద్రామా యాణము
అయ్యలొ నున్న.

వాలాన్యమాహాస్మ్యము. స్కాందపురాణములో శాశ
భాగము. ఇందు మధుర మీనాక్షి సోమకుండశక్త్యుల లీలలు
తెల్పుదియొకటి విచిత్రములగు కల్పవలది యున్నది.
కద్యములు మూడుకలె కల 0-12-0 అజ్ఞాన.

ఆంధ్రలలితోపాఖ్యానము. ఇందు లలితధందానురసి
వంతుల మొదలగు కథ లనేకము లున్నవి.
మంచి లైండు: కల రూ 1-8-0.

విచిత్ర పాదుకాపట్టాభిషేకము. నలమూడు నాటకము.
కల 0-12-0 అజ్ఞాన.

పాండవావతవాసము క్రయము 0-12-0 లు.
జనమంచి శేషాద్రికర్మ,
తెనుగునందిగు, హైస్కూలు, కడప.

వేపచెట్టుయొక్క మంచి
గుణములు గలిగిన టాయిలెట్
అందు ఔషధసంబంధమైన
వస్తువులు

మర్కోనబ్బు:— కార్పాతిక్ ఇర:ఔషధసంబంధమైన
నబ్బులన్నిటికంటెను శ్రేష్ఠమైనది. చర్మమును తినివేయదు. మి
క్కిలి నున్నితముగా వాసవచేర్చబడినది. 8 బిల్లులగుల పెట్టె
1 కి ధర రూ 0-12-0.

మర్కోఫ్రెయిసు దంతచూర్ణము:— లేకపుల్లలతో దం
తభావము చేయుట అందరికిని తెలిసినవిషయమే. బ్రహ్మతో మ
ర్కోఫ్రెయిసు దంతచూర్ణము చేర్చి దం తభావ న ము జే సి
కొనుట చాలమంచిది. వేపచెట్టుయొక్క మంచిగుణము అన్ని
యూ నిండులో గలవు.

బుడ్డి 1 0-8-0; చిన్న పొట్టు 1 కి 0-2-0.
మర్కో పాటాయిలెట్ పిండి ముఖమునకు, చర్మమునకు,
వేసామునకు తగినది.

దబ్బా 1 కి రూ 0-10-0; ప్యాకెట్టు 1 కి 0-8-0.

హిందూతేజమునందు హిందూతేజపు పరిశ్రమము, భవము
తే రయారుచేయబడినది.

SRI KRISHNA BROTHER, 323 Thambu
Chetty Street, MADRAS.
&
Mr. V. V. KRISHNA IYER
Palghat

శిరోవేదన మాత్రలు
20 మాత్రల డిబ్బీ 1-కి 0-12-0
ఈమాత్రల నుపయోగించుటవలన శైత్యపు తలనొప్పి, ఒం
టి తలనొప్పి వెంటనే బోవును.
అమృతాంజనం డిబ్బో, మదరాసు - బొం బాయి.

అమృతాంజనము

నవనాగరీకమునకు తగిన సొగసైన గాజులు

ఎస్ రక ము గాజులు

3, 4 సవరములలో తయారు చేయవచ్చును. చేదారము తో సహా మజూరిజత 1-కి రూ. 10-0-0.

వట్టెలుతీర్చిన డ్రైమండు గాజులు

3, 5 సవరములలో తీరును.

మజూరి చేదారముతో సహా జత 1-కి రూ. 10-0-0. సవరము బంగారుకు పూచీయివ్వబడును.

(3)

172, పుట్టుకలందమైన క్యాబులగు ధర రూ. 1-0-0.

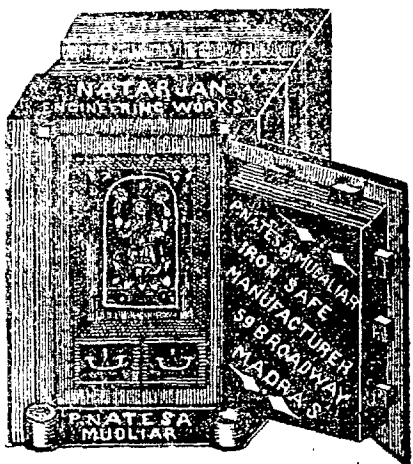
ఉమిడి రామయ్య శెట్టి, గురుస్వామి శెట్టి కంపెనీ,

నగలవర్తకులు 25, చైనాబజారురోడ్డు, మదరాసు.

స ర న ము

దృ ఢ మై న ది

న మ్మ క మై న ది

యిప్పటిమో స్వరూపకారము బాగుగా తయారుచేయబడిన ఇనుపవెట్టెలు ఈదిగున తెలుపబడిన వారివద్ద అమృతమునకు సిద్ధముగాయున్నది. బాంతులు, కంపెనీలు, కార్యాలయములు, కోఆపరేటివ్ సంఘములు మొదలగువాటికి సరఫరా చేయబడినవి.

పి. న శే శ మొదలియారే,

ఇరుపవెట్టెలు చేయునరు,

ప్రాచైన్,

59, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

నటరాజుగారి ఎంజినీరింగు వర్క్సు. ఐరన్ అండ్ బ్రాస్ ఫౌండర్లు ఆయిల్ ఎంజినులు, మోటారులు, మెషినుభాగములు, మొదలగునవి రిపేరు చేయుటయు సమర్థతగలవారు. రైసుమిల్లుకు కావలసిన సిలండర్లు, స్పాన్సింగు, నట్టెలు, సరసముగా యివ్వబడును. సుబ్బరాయప్పిల్లీ, పెద్దనామకన్ శేట, మద్రాసు. మెషినులకు సంబంధించిన భాగములన్నియు ఆర్డరు యిచ్చిన తయారుచేసి యివ్వబడును. ఈ త్రేతములు వ్రాసిన బరులు వ్రాయబడును.

తెలుపడినది!

డిటెక్ట్ ప్రసవల!

క్రొత్తనవల!

జ యా ప జ య ము లు

సాహసము. శ్రీ సాహసము!! - సన్మార్గమో దుర్మార్గమో సాహసమున లక్ష్మీయున్నది - సాహసమున జయమున్నది. సాహసముననే మరణముకూడ నున్నది. ఈ సాహసమున నెన్నియో బంధిపోతులు జరిగిపోయినవి ఎందరో జమీందారులు. పరాధాతులై పోయినవి! - ఎవ్వరా గజవొంగి? - ఎవ్వరా సాహసిక వొరకళామణి? జయాపజయములు చూడుడు! చిత్రపట శోభితము 254 పుటలు తెలుగు 1-8-0 చందాదారులకు రూ. 1-0-0 మాత్రమే.

ఆంధ్ర ప్రచారిణీ గ్రంథనిలయము, కాకినాడ.

ఈ అమృతమైన లోకాదుపార కస్తూరిమాలము మొదటి రకం కస్తూరి, మంకడుపువ్వు, కచ్చగిన్నె, రమణ, అమృతమైన వినుమాలికలచేర్చి తయారుచేయబడినది. హానికరముల కస్తూరులందు చేయబడినది. పిప్పలు, పెద్దలు, మాసలివారు, బాలింతలు మొదలగు వారందరూ ఆహారభేదముతో అన్ని వ్యాధులకు వాడవలసింది. 250-800 మూత్రముల బుడ్డి 1-కి ధర రూ. 0-4-0 బుడ్డు 6-కి 1-4-0 పొట్టుభక్తి తేనె.

ఈ దిగున తెలుపబడిన కొంతమంది రిప్పక మంచి గుణ మిచ్చును. తాహా పసోద్దిని: - సాధారణమైన జ్వరములు, చలిజ్వరములు, మలేరియా మున్నగువాటికి మంచి గుణమిచ్చును. (64 పొట్టుములు గల) ప్యాకెటు 1-రూ. 1-0-0. శివకాంతి తైలము: - రిడ్డలు పెద్దలు కాఫీలో చక్కెరలో అతిసులభముగా వారి వారి రుచిని ననుసరించి కొన్ని బొట్టు తీసుకొనిన సుఖముగా విరేచనమగును. కష్టము లేదు. సంకటము, అనారోగ్యము వుండదు. బుడ్డి 1-కి ధర 0-8-0.

సర్వాంగ బలకారి: - (కాఫీ, ట్రిప్లెట్లో మున్నగు పానీయముల కహారోగ్యమున చలువబడు గాని ఆశేక వ్యాధులతో వారణమగును. అటు లేక తేనెచూడవలసింది వ్యాధులను పోగొట్టి బలవర్ధకమును, లేక ఇకరవ్యాధులను రానీయక ఆటంకపరచును. ఆశేక వల దెప్పల భర్తకు వచ్చును. ధర్మా 1-కి ధర 0-7-0.

మహా సౌభాగ్య శోంఠి: - (కాలిండ్ సోడిటి వర్ణనాడము కంటిది. కనిపింపును, రుచివార వారికి సులభమైన కొంతమంది యివ్వవలసిన వారికి కలుగు వ్యాధులన్నిటి యిది తప్పక వుచున్నది. 20 రులం బుడ్డి 1 కి ధర రూ. 1-0-0

(3)

పాల్వేపు వెంకటాచల శంకరులు, (3) శీతారావువనైద్దళుల, మైసూరు.

“ఎమటా” పరికరము

బడిసిల్లలకు చాల ఉపయోగకరము.

క్రింద వడిన తగులనే తగుల దని పూచీ నిచ్చెదము.

ఇవరములకు ఈ దిగున విలాసమునకు వ్రాయుడు.

2

Messrs. T. H. Khanna

22, Linga Chetty Street, Madras.

చా కు లు - తా శ ము లు

మం X లి క త్త ము లు.

ఆంధ్రసోదరులచే చేయబడినవి మేలయినవి.

వెంటనే ధరలక్యాబులగునవ్రాయుడు.

బి. వెంకటేశ్వర్లు కండ్ కో లిమిటెడ్

కట్టమ్మ అండ్ లాక్ మేకర్స్ cel.

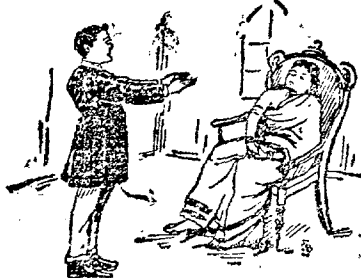
3081

పెద్దాపురం. (గోదావరిజిల్లా)

తెలిగ్రాఫిక్ అడ్వేసు. “ఇండిస్ట్రీసు” పెద్దాపురం.

మెన్దరిజము నేర్చుకొనుదు

మెన్దరిజము, హిప్పటిజము, కాటో రీడింగు, మెన్దరిజ జనవాయమున వ్యాధి నివారణ మొదలగు విషయములన్నియు

విపులముగ మర్మ రహితముగ గురువు లేకనే ఆ భ్యాస యోగ్యముగ రచింప బడిన సమ్మోహన గ్రంథము తత్ విద్యా వ్యాపకార్థక మతో వెలతగించి

ఒక రూ పాయ కు

మాత్రమే అమ్మబడును. బి. పి. ఛార్జీ నాలుగురూపాయ

ప్రకటన: -

మేనేజరు హిప్పటికో హాగము, ఏలూరు.

వెండికి బంగారు

బ హు మా న ము

లాటరీ లేకున్న-అదృష్టమునకు మార్గములేదు

మో స ము లేదు

వదైన రాకపోవులేదు

వగటి వెలుగువలె స్పష్టమైనది

ఒక రూపాయకు ఖచ్చితమైన 82 ఆటంకనిగ్రహ మాత్ర లను కొనుడు. బలహీనులు, అల్పజ్ఞులు, మూసల కారిల సం బంధమైన వ్యాధులన్నియు పటాపచలై పోవును. దానిని ఉపయోగించినవారు “దానిముక్క విలక బంగారము నకు” సమానముని తెలుపుచున్నాడు. పూర్తి కాటలాగునకు వ్రాయుడు.

ఆటంక నిగ్రహ బేషధళాల,

28 బ్రాడ్వే మదరాసు.